

**СТРАТЕГИСКА ОЦЕНА
НА ЖИВОТНА СРЕДИНА**

ЗА

**УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ВОН НАСЕЛЕНО МЕСТО
ЗГРОПОЛЦИ, ЗА МУЛТИНАМЕНСКИ СТОПАНСКИ
КОМПЛЕКС ВО М.В. ТРКАЛО, КО ЗГРОПОЛЦИ,
ОПШТИНА ГРАДСКО**

НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ

Ноември, 2024 година

www.enviroresources.com.mk

Лондонска бр.19 ТЦ - Тафталиџе/с3 лок 1 и 2, Скопје
тел/фак: 26138-360

Со цел навремено да се согледаат можните влијанија врз животната средина и здравјето на луѓето, како и социо - економските аспекти од реализација на Урбанистички план вон населено место Згрополци, за мултинаменски стопански комплекс во м.в. Тркало, КО Згрополци, општина Градско, согласно член 65, став 2 од Законот за животна средина („Сл. Весник на РМ” бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 89/22 и 171/22), се наложи потребата за спроведување на Стратегиска оцена на животната средина.

Извештајот за Стратегиска оцена е потпишан од Експерт за Стратегиска оцена на влијанието врз животната средина (видено од Копија на потврда, дадено во прилог).

Во подготовката на Извештајот за Стратегиска оцена на влијание врз животната средина учествуваа:

Емил Стојановски, дипл. инж. по заштита на животна средина,

Љупчо Аврамовски, дипл. економист,

Кети Стојановска, м-р. по менаџмент на човечки ресурси.

Горенаведениот извештај за стратегиска оцена на животната средина согласно член 66 став (5) од Законот за животна средина е потпишан од лице кое е вклучено во листата на експерти за стратегиска оцена на влијанието врз животната средина која ја води Министерството за животна средина и просторно планирање. Како доказ за истото во прилог на извештајот е дадена копија на Уверение со број 12-4226/3 од 21.06.2022 година дадена од страна на Министерството за животна средина и просторно планирање.

КД Енвиро Ресурси
Управител
Емил Стојановски

www.enviroresources.com.mk

Лондонска бр.19 ТЦ - Тафталиџе/с3 лок 1 и 2, Скопје
тел/фак: 26138-360

Имајќи предвид потребата од изработка на Извештај за стратегиска оцена врз животната средина за Урбанистички план вон населено место Згрополци, за мултинаменски стопански комплекс во м.в. Тркало, КО Згрополци, општина Градско како и одредбите од Законот за животна средина донесувам:

Р Е Ш Е Н И Е

За определување на експерт за изработка на Извештај за стратегиска оцена на животна средина

Емил Стојановски, дипломиран инженер, се определува за овластен Експерт за изработка на стратегиска оцена на животна средина за Урбанистички план вон населено место Згрополци, за мултинаменски стопански комплекс во м.в. Тркало, КО Згрополци, општина Градско.

Образложение:

Емил Стојановски, дипломиран инженер, ги исполнува условите пропишани со член 23 став (3), член 72 став (2) и (3) од измените и дополнувањето на Законот за животна средина на („Сл. Весник на РСМ” бр. 89/22) и се стекна со правото да биде вклучен во Листата на експерти за стратегиска оцена на животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Енвиро Ресурси, ДОО Скопје

Управител

_____
Емил Стојановски

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Број 12-4226/3
Датум: 21-06-2022 година

УВЕРЕНИЕ

за положен стручен испит за стекнување на
статус експерт за стратедиска оцена на животната средина

Стојановски Душан Емил роден на 01.03.1975 година во Скопје, дипломирал на ден 13.09.2007 година на Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје на Машински факултет, го положи стручниот испит за стратедиска оцена на животната средина на ден 26.12.2012 година, се стекна со статус на експерт за стратедиска оцена на животната средина, ги исполнува условите утврдени во член 23 став (3), член 72 став (1), а во врска со член 27 став (2) и (3) од измените и дополнувањето на Законот за животна средина („Службен весник на РСМ“ бр. 89/22), и се стекна со правото да биде вклучена во Листата на експерти за стратедиска оцена на животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Министерство за животна средина и
просторно планирање

Министер
Naser Nuredini

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Број 12-4349/2
Датум: 21-06-2022 година

УВЕРЕНИЕ

за положен стручен испит за стекнување на
статус експерт за стратегиска оцена на животната средина

Аврамовски Методија Љупчо роден на 01.03.1953 година во Скопје, дипломирал на ден 22.06.1977 година на Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје на Економски факултет, го положи **стручниот испит за стратегиска оцена на животната средина** на ден 30.12.2010 година, се стекна со **статус на експерт за стратегиска оцена на животната средина**, ги исполнува условите утврдени во член 23 став (3), член 72 став (1), а во врска со член 27 став (2) и (3) од измените и дополнувањето на Законот за животна средина („Службен весник на РСМ“ бр. 89/22), и се стекна со правото да биде вклучена во Листата на експерти за стратегиска оцена на животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Министерство за животна средина и
просторно планирање

Министер
Naser Nuredini

Број: 0805-50/150020240357886

Датум и време: 14.10.2024 г. 11:26

Дигитално потпишан од: CRRSM
Централен Регистар на Република Северна Македонија
Датум и час на потпишување: 14.10.2024 во 11:27
Издавач на сертификатот: KIBSTrust Issuing Qseal CA G2
Сертификатот е валиден до: 07.11.2024
Документот е дигитално потпишан и е правно валиден

/Електронски издаден документ/

ТЕКОВНА СОСТОЈБА

ПОДАТОЦИ ЗА СУБЈЕКТОТ	
ЕМБС:	6068448
Целосен назив:	Консултантско друштво ЕНВИРО РЕСУРСИ ДОО Скопје
Кратко име:	ЕНВИРО РЕСУРСИ ДОО Скопје
Седиште:	ЛОНДОНСКА бр.19 ТЦ-Тафталиџе/с3 лок1и2 СКОПЈЕ - КАРПОШ, КАРПОШ
Вид на субјект на упис:	ДОО
Датум на основање:	27.1.2006 г.
Деловен статус:	Активен
* Вид на сопственост:	Приватна
ЕДБ:	4030006576746
Потекло на капиталот:	Домашен
Големина на субјектот:	мал
Организационен облик:	05.3 - друштво со ограничена одговорност
Надлежен регистар:	Трговски Регистар

ОСНОВНА ГЛАВНИНА	
Паричен влог MKD:	0,00
Непаричен влог MKD:	419.900,00
Уплатен дел MKD:	419.900,00
Вкупно основна главнина MKD:	419.900,00

Број: 0805-50/150020240357886

Страна 1 од 3

Верификација

Информации за верификација на автентичноста на овој документ се достапни со користење на QR кодот, односно на следниот линк:
<https://www.crm.com.mk/kids/validateDocument/088AF-E5EA3ED446598EF283A9E8414A438347B8639075276131CC65EAE00B89A>

Овој документ е официјално потпишан со електронски печат и електронски временски жиг. Автентичноста на печатените копии од овој документ може да биде електронски верификувана.

СОПСТВЕНИЦИ	
ЕМБГ/ЕМБС:	0103953450198
Име и презиме/Назив:	ЉУПЧО АВРАМОВСКИ
Адреса:	ВАСИЛ ЃОРГОВ бр.20-1/40 СКОПЈЕ - КАРПОШ, КАРПОШ
Тип на сопственик:	Содружник
Паричен влог MKD:	0,00
Непаричен влог MKD:	214.100,00
Уплатен дел MKD:	214.100,00
Вкупен влог MKD:	214.100,00
ЕМБГ/ЕМБС:	0103975450043
Име и презиме/Назив:	ЕМИЛ СТОЈАНОВСКИ
Адреса:	БУЛ.КОЧО РАЦИН бр.10/44 СКОПЈЕ, ЦЕНТАР
Тип на сопственик:	Содружник
Паричен влог MKD:	0,00
Непаричен влог MKD:	205.800,00
Уплатен дел MKD:	205.800,00
Вкупен влог MKD:	205.800,00

ДЕЈНОСТИ	
Приоритетна дејност/ Главна приходна шифра:	74.90 - Останати стручни, научни и технички дејности, неспомнати на друго место
ОПШТА КЛАУЗУЛА ЗА БИЗНИС	
Евидентирани се дејности во надворешниот промет	
Други дејности:	Надворешна трговија со прехранбени производи и непрехранбени производи Изведување на градежни работи во странство Посредување и застапување во меѓународниот промет на стоки и услуги Консигнациона продажба Реекспорт Деловни и менаџмент консултантски активности во меѓународниот промет

ОВЛАСТУВАЊА	
Управител	
ЕМБГ:	0103975450043
Име и презиме:	ЕМИЛ СТОЈАНОВСКИ
Адреса:	БУЛЕВАР КОЧО РАЦИН бр.10/44 СКОПЈЕ, ЦЕНТАР
Овластувања:	Управител - Дипломиран инженер по заштита на животна средина

Број: 0805-50/150020240357886

Страна 2 од 3

Верификација

Информации за верификација на автентичноста на овој документ се достапни со користење на QR кодот, односно на следниот линк:
<https://www.crm.com.mk/ids/val/DateDocument/088AF5E5EA3ED446598EF2B3A9E8414A438347B8639075276131CC65EAECC0889A>

Овој документ е официјално потпишан со електронски печат и електронски временски жиг. Автентичноста на печатените копии од овој документ може да биде електронски верификувана.

Тип на овластување:	Неограничени овластувања во внатрешниот и надворешниот промет
Ограничувања:	*
Овластено лице:	Управител

ДОПОЛНИТЕЛНИ ИНФОРМАЦИИ	
КОНТАКТ	
E-mail:	contact@enviroresources.com.mk

Напомена:

Во тековната состојба прикажани се само оние податоци за кои има запишана вредност.

*Видот на сопственоста се определува врз основа на својството на основачот/содружникот /сопственикот и служи исклучиво за статистички цели на Државниот завод за статистика на Република Северна Македонија

Правна поука: Против овој реален акт може да се изјави приговор до Централниот регистар на Република Северна Македонија во рок од 8 дена од денот на приемот.

Број: 0805-50/150020240357886

Страна 3 од 3

Верификација

Информации за верификација на автентичноста на овој документ се достапни со користење на QR кодот, односно на следниот линк:
<https://www.crm.com.mk/dts/validateDocument/0889AF5E5EA3ED446598EF2B3A9E8414A438347B8639075276131CC65EAE0C0889A>

Овој документ е официјално потпишан со електронски печат и електронски временски жиг. Автентичноста на печатените копии од овој документ може да биде електронски верификувана.

Содржина:

	Вовед	11
1.	Цели на Планскиот документ	15
1.1	Цели на заштита на животната средина	20
1.2	Специфични цели на Стратегиската оцена	22
1.3	Употребена методологија	25
1.4	Законодавна рамка	26
1.5	Институционална рамка	28
1.6	Содржина на Извештајот за Стратегиска оцена на животната средина	30
1.7	Резиме	31
2.	Преглед на планскиот документ	32
2.1	Основи на Планскиот документ	32
2.2	Плански опфат	33
2.2.1	Географска и геодетска местоположба	33
2.2.2	Намена на употреба на земјиштето	34
3.	Краток опис и образложение на планските решенија за изградба на комунална и сообраќајна инфраструктура.....	37
	Карактеристики на просторот и сегашна состојба со животната средина	40
4.	Карактеристики на просторот	40
4.1	Геолошки карактеристики	40
4.1.1	Хидролошки карактеристики	41
4.1.2	Климатски и микроклиматски услови на регионот	46
4.1.3	Демографски карактеристики	46
4.1.4	Сообраќајна поврзаност	47
4.1.5	Електроенергетска и ПТТ инфраструктура	48
4.1.6	Хидротехничка инфраструктура	48
4.1.7	Природно и културно наследство	48
4.1.8	Опис на сегашната состојба со животна средина во планскиот опфат	49
4.2	Сегашна состојба со животната средина во и околу планскиот опфат	55
4.3	Состојба без имплементација на планскиот документ	57
5.	Алтернативи и чинители за избор на алтернатива	58
6.	Претпоставени влијанија врз медиумите на животната средина	60
7.	Мерки за заштита, намалување и неутрализирање на значајните влијанија врз животната средина од имплементација на планскиот документ	68
8.	План на мерки за мониторинг на животната средина	81
9.	Нетехничко резиме	83

11.	Прилози	94
	Додаток	96
	Користена литература	100

Вовед

Со планската документација се изработува Урбанистички план вон населено место Згрополци, за мултинаменски стопански комплекс во м.в. Тркало, КО Згрополци, Општина Градско.

Географската положба и сообраќајната поставеност на оваа локација одат во прилог за оформување на плански опфат за поставка на ваков тип на објекти.

Развојот и просторната разместеност на индустријата, инфраструктурата и комуналната супраструктура претставува значаен фактор и движечка сила за поттикнување на развојот на вкупната економија и модернизација на другите области од економскиот и општествениот живот. Ефикасното и успешно спроведување на насоките и определбите за поттикнување на развојот на овие дејности и нивно рационално разместување во просторот ги детерминираат позитивните промени и во другите сегменти на економијата: пораст на вработеноста, зголемување на бруто домашниот производ, подобрување на животниот стандард и др.

Развојот на индустријата и комуналната супраструктура по одделните општини, особено помалите, се очекува да се остварува со градба на мали, флексибилни капацитети. Реализацијата на овој урбанистички проект ќе оствари удел во развојот на економските активности во локалната и национална економија. Меѓутоа, појдовна поставка за просторниот и регионалниот развој е дека за просторното и урбанистичкото планирање не се доволни сознанијата за развитокот на стопанството во земјата, туку треба да се согледаат и да се предвидат и последиците од тој развиток врз неговото разместување во просторот. Според определбите на Просторниот план, идниот развој и разместеност на производните и услужни дејности треба да базира на одржливост на економијата применувајќи ги законитостите на пазарната економија и релевантната законска регулатива од областа на заштитата на животната средина, особено превенција и спречување на негативните влијанија на производните процеси и технологии врз животната и работна средина.

Индустријата и инфраструктурните активности се водечки стопански дејности и двигател на развојот на вкупната економија и имаат значајно влијание врз квалитетот на животната средина. Во услови на усвоената развојна парадигма на одржлив развој, напорите треба да се насочат кон суштествени промени во стратегијата и политиката за развој и просторна алокација на производните капацитети засновани на принципите на еколошка заштита.

Глобалното нарушување на еколошкиот амбиент на целокупната земјина топка, настанато во најголем дел преку зголемената потрошувачка на конвенционалните енергенти, што неминовно доведе до зголемена емисија на стакленички гасови, резултираше со низа акции од страна на Светските организации за превземање на конкретни активности и за намалување на претскажаните катастрофални последици.

Сериозноста на светската енергетско-еколошка криза, која продолжува и се продлабочува, посебно во почетните декади од 21-от век, императивно го наложува начинот и односот на понатамошното живеење на човештвото. Светската заедница, како свој врвен приоритет ги насочува напорите кон контролата на сите постојни и потенцијални извори на загадување на животната средина, промовирајќи мерки за енергетска ефикасност и интензивирајќи го истражувањето и употребата на алтернативните-обновливи извори на енергија.

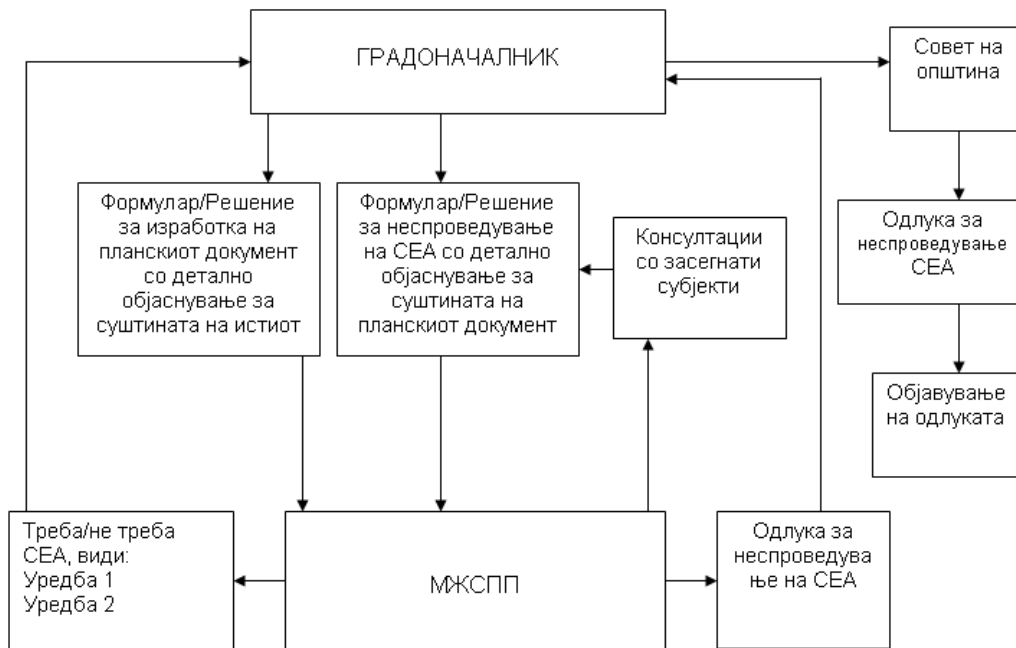
Посебно значење за напорите на Светската заедница се обврзувачките услови за земјите „загадувачи“ што се уредени со донесувањето на документи од типот на: Рамковната конвенција на ОН за климатските промени; Протоколот од Кјото, Енергетската повелба и за нашата држава посебно значајните директиви на ЕУ кои со завршување на процесот на евроинтегрирање ќе станат обврзувачки за нас.

Секако дека настанатата состојба се рефлектираше и во Република Македонија и преку ресорните министерства за енергетика и животна средина, донесе законска регулатива и востановуваше органи, организации и други облици на дејствување за целосно хармонизирање со светските заложби и директиви. Во овој контекст треба да се спомене и Студијата за искористување на обновливите извори на енергија во Република Македонија изработена од страна на Македонската академија на науките и уметностите со која се започнува и поорганизиран пристап кон исполнување на обврската на ЕУ до 2020 год. уделот на обновливи енергии во енергетскиот биланс на државата да биде со процент од 20%.

Со самото реализирање на оваа планска задача во делот на извештајот на Стратегиската оценка на животна средина се добиваат податоци за почвата, воздухот, водата, климатските фактори, населението, здравјето на луѓето, материјалните добра и др. и се создаваат услови за изнаоѓање на причините врз основа на која се одбираат алтернативите и се предвидуваат мерки за заштита и намалување на негативните влијанија. Со идентификацијата на можните проблеми треба да се рационализираат трошоците и да се направи најсоодветен избор на мерките за заштита на животната средина. Резултатот од учеството на јавноста треба да се земе што е можно повеќе. Преку реализација на планскиот опфат доаѓа до подобрување на економските услови преку отварање на нови работни места, односно ќе се создадат услови за економско ангажирање на населението, а со самото тоа воспоставување на предуслови за одржлив економски развој.

Оцената на влијанието на определени стратегии, планови и програми врз животната средина и здравјето на луѓето е постапка со која се проценуваат ефектите врз животната средина и здравјето на луѓето од спроведувањето на предложените документи. Целта е можните ефекти да бидат земени во предвид во раната фаза на подготовката на документите вклучувајќи ги и промените на истите. Исто така, цел на Стратегиската оценка е да се интегрира заштитата на животната средина и здравјето на луѓето во процесот на подготвување и донесување на планските документи преку експертска проценка и проценка на јавноста пред донесување на истите.

**Процедура за утврдување на неопходност од спроведување на
стратегиска оцена (СЕА) за плански документ кој го
подготвува локалната управа (Screening)**

Подготовката на планскиот документ ги дефинира и јасно ги утврдува основните, а со тек на време и реалните цели и правци во доменот на земјоделството, шумарството, енергетиката, индустријата, туризмот, управување со отпадот, управување со водите, просторното и урбанистичко планирање и користење на земјиштето, како и Националниот акционен план за животна средина и локалните акциони планови за животна средина кои ја налага потребата согласно член 65 од Законот за животна средина од спроведување на Стратегиската оцена на влијанието на животната средина на овие плански и програмски решенија и цели.

Стратегиската оцена на влијанието на животната средина се состои од неколку фази на планирање:

- проверка;
- определување на опфат;
- основни податоци на животната средина;
- подготовка на извештајот за животна средина;
- консултација со засегнатата јавност;
- прифаќање на стратегијата и
- мониторинг.

При определување на обемот и деталноста на информациите во Извештајот за животна средина, надлежниот орган е должен да побара мислење од органите кои се засегнати од планскиот документ. Исто така, според Архуската Конвенција и Уредбата за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа

на животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 147/08 и 45/11) член 8, општината е должна да го вклучи учеството на јавноста преку:

- ќе треба да се утврди динамиката и роковите што ќе бидат реални за ефикасно учество на засегнатата јавност;
- нацрт-правилата ќе треба да бидат јавно расположливи, и
- на јавноста ќе треба да и се овозможи да даде коментар.

Министерството за животна средина и просторно планирање јасно ги дефинира основните, а со време и остварливите цели и правци на развојот, особено во поглед на неопходните квалитативни структурни промени и за нив релевантни и адаптивни решенија и опции. Непосредната поврзаност и меѓусебната условеност помеѓу планскиот опфат и влијанието на животната средина наметнува едновремен, интегрален третман на просторот и дефинирање на долгорочна стратегија за уредување, опремување и користење на просторот и ефикасна заштита на животната средина, природата и културно-историското наследство во регионот.

Посебно внимание е посветено на карактеристиките на користење на земјиштето. Правната и административна рамка, која ги опфаќа основните закони, стратешки планови и стандарди на животната средина, како и процедурите за Стратегиската оцена на животна средина обработени се во посебно поглавје од овој Извештај.

Анализите кои се опфатени со овој Извештај укажува на потребата од неминовно спроведување на Стратегиската оцена на влијанието врз животната средина во процесот на планирање заради правилна и поефикасна избрана алтернатива. Очекуваните резултати врз животната средина, препораките и мерките за намалување на влијанијата, како и планот за мониторинг се прикажани и објаснети во посебни сегменти од овој Извештај.

1. Цели на Планскиот документ

Сите активности во просторот треба да се усогласат со насоките на Просторниот план на државата, особено значителните и оние кои се однесуваат на планирањето и изградбата на:

- државните инфраструктурни системи (патишта, железници, воздушен сообраќај, телекомуникации);
- енергетските системи, енерговоди и поголеми водостопански системи;
- градежните објекти важни за Државата;
- стопанските комплекси и оние кои се однесуваат на поголеми концентрации (слободни економски зони);
- капацитетите за користење на природните ресурси.

Просторните планови на регионите и подрачјата од посебен интерес и урбанистичките планови се усогласуваат со Просторниот план на Републиката, особено во однос на следните елементи:

- намената и користењето на површините;
- мрежата на инфраструктура;
- мрежата на населби;
- заштитата на животната средина.

Поволната поставеност на опфатот, во однос на општина Градско со постојните инфраструктурни системи, овозможува одржлив развој на стопанството за вакви и слични намени што ќе бидат во интегритет со еколошки чистиот предел. Во поглед на заштита треба да се почитува се она што значи стандард кој е зацртан генерално за населбите во најблиска околина. Со валоризацијата на овој простор ќе се зголеми неговата социјална и економска оправданост.

Исто така, градбата на енергетски објекти од обновливи извори на енергија ги подобрува перформансите на електроенергетската мрежа, го намалува увозот на електрична енергија и емисиите на стакленички гасови.

Начинот на употребата на земјиштето во рамките на проектниот опфат е условена од создадените вредности и чинители кои ја синтетизираат состојбата. Тука пред се, се мисли на чинителите од демографски стопански, економски и сообраќаен аспект. Со добрата сообраќајна врска, демографскиот раст и развој, економскиот раст на производството, се развива малото стопанство и потребата од изградба на нови и проширување на постојните капацитети, како и создавање услови за планирање на организирани простори на градба кои ќе бидат реализирани од страна на корисниците на земјиштето. Ова условува потреба од нови опфати со вакви содржини кои го детерминираат начинот на употребата на земјиштето во рамките на планскиот опфат.

Со искористувањето на електрична енергија преку производство на енергија (сончеви електрани) ќе се воведо стабилност во снабдувањето со електрична енергија, пред се во индустријата што ќе доведе до економски развој на сите региони во Република Македонија. Производството на електрична енергија ќе придонесе за сигурност во снабдувањето, ќе донесе

дополнителен извор на енергија и можност за раст на индустријата во одредени области. Исто така, ќе донесе и нови инвестиции кои се поволни за државата. Можноста за изградба на фотоволтаични електрани може да придонесе за економски бенефит на целиот регион. Планирањето на изградба на објект за производство на електрична енергија од обновлив извор ќе допринесе за енергетска стабилност, независност и економски развој.

Во функција на определбите за одржлив развој во енергетскиот сектор и искористување на алтернативните енергии, планот целосно се вклопува во планскиот развој на Република Македонија. По формирањето на градежните парцели и откуп на земјиштето, во рамки на истите планирано е да се постават фотонапонски панели, како компатибилна намена, со што предвидениот капацитет и планирано производство на електрична енергија, во регионот на општина Градско ќе дадат свој допринос во енергетскиот биланс на Државата, што всушност и претставува цел на овој Урбанистички план вон населено место Згрополци, за мултинаменски стопански комплекс во м.в. Тркало, КО Згрополци, Општина Градско.

Со овој план се формираат градежни парцели, со што ќе се создадат услови за утврдување на веќе постоечките индустриски капацитети со придружни содржини и поставување на фотонапонски панели и објекти за потребите на истите.

Планот предвидува 233826 м вкупна изградена површина.

Урбанистичкиот план вон населено место се донесува за плански опфат кој не е опфатен со генерален урбанистички план и со урбанистички план за село и ќе се изработи согласно член 16 од Законот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ” бр. 32/20 и 111/23).

Основа за изработка на Урбанистички план вон населено место Згрополци, за мултинаменски стопански комплекс во м.в. Тркало, КО Згрополци, Општина Градско се Услови за планирање на просторот издадени од Агенција за планирање на просторот со технички број Y41023 од ноември 2023 година, а кои се однесуваат на предметниот плански опфат и за кои од страна на Министерството за животна средина и просторно планирање е издадено Решение за Услови за планирање на просторот со архивски број УП1-15 2476/2023 од 28.11.2023 година.

Границата на планскиот опфат на Урбанистички план вон населено место Згрополци, за мултинаменски стопански комплекс во м.в. Тркало, КО Згрополци, Општина Градско и истата се движи како што следи:

- Започнува на најсеверната точка на КП 294 и се движи кон југозапад по североисточната граница на КП 57/1 поминувајќи ја нејзината најзападна точка до најјужната точка на КП 263 и КП 268 од каде почнува да се движи по југозападните страни на КП 263 и КП 254/2, по што повторно доаѓа до КП 57/1, односно нејзината северозападна страна, па се до најсеверната точка на КП 294 од каде што започна планскиот опфат.

Во своите граници планскиот опфат целосно ги опфаќа катастарските парцели:

- дел од КП 57/1 со површина од 301207м², КП 57/2 со површина од 123м², КП 54/3 со површина од 1976м², КП 54/4 со површина од 1802м², КП 54/2 со површина од 3243м², дел од КП 263 со површина од 25206м² и дел од КП 55/1 со површина од 44м², сите во КО Згрополци, Општина Градско.

Површината на планскиот опфат во рамки на опишаните граници изнесува вкупно 33,36 ха, односно 333601м².

Предметниот плански опфат е со површина од 333601м², односно 33.36 ха со градби и наменска употреба на земјиштето со следните основни класи на намена:

- Г1.1.Базна и преработувачка хемиска индустрија: производство на пестициди и вештачки ѓубрива-градби и постројки на хемиската индустрија,
- Е1.8.Инфраструктури за пренос на електрична енергија (трафостаница),
- Е1.1.Сообраќајни патни инфраструктури (сообраќајни површини),
- НЗ-Неизградено земјиште.

НУМЕРИЧКИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ГРАДБИТЕ											
Општина: Градско											
Локалитет: УПВНМ ЗГРОПОЛЦИ ЗА МУЛТИНАМЕНСКИ СТОПАНСКИ КОМПЛЕКС ВО МВ.ТРКАЛО, КО ЗГРОПОЛЦИ, ОПШТИНА ГРАДСКО											
Дата: Декември 2023											
Состава: Д-добра, С-средна, Л-лоша						ПЛАНСКИ ОПФАТ - 33,36ха					
Тип на конструкција: СК-скелетна, МА-ма сивна, МО-монтажна											
Тип на објект: Е1, Г1 ...основна класа на намена											
катастарска општина	број на објект	блок	основна класа на намена	Дејност	катност	површина на катастарска парцела	површина на габарит	вкупна изградена површина	број на матери	состојба на објект	тип на конструкција
КО Згрополци	1.1	1	Е1	Сообраќајни, линиски и други инфраструктури	п+1	3904 м2	274 м2	549 м2	2	с	ск
КО Згрополци	1.2	1	Г1	Производство на енергија и тешка и загадувачка индустрија	п	211133 м2	425 м2	425 м2	1	с	ск
КО Згрополци	1.3	1	Г1		п		207 м2	207 м2	1	с	ск
КО Згрополци	1.4	1	Г1		п+2		480 м2	1441 м2	3	с	ск
КО Згрополци	1.5	1	Г1		п		648 м2	648 м2	1	с	ск
КО Згрополци	1.6	1	Г1		п		801 м2	801 м2	1	с	ск
КО Згрополци	1.7	1	Г1		п		26 м2	26 м2	1	с	ск
КО Згрополци	1.8	1	Г1		п		10 м2	10 м2	1	с	ск
КО Згрополци	1.9	1	Г1		п		10 м2	10 м2	1	с	ск
КО Згрополци	1.10	1	Г1		п+3		261 м2	1044 м2	4	л	ск
КО Згрополци	1.11	1	Г1		п		7160 м2	7160 м2	1	л	ск
КО Згрополци	1.12	1	Г1		п		872 м2	872 м2	1	л	ск
КО Згрополци	1.13	1	Г1		п		885 м2	885 м2	1	л	ск
КО Згрополци	1.14	1	Г1		п+3		704 м2	2815 м2	4	л	ск
КО Згрополци	1.15	1	Г1		п		4652 м2	4652 м2	1	л	ск
КО Згрополци	1.16	1	Г1		п		2362 м2	2362 м2	1	л	ск
КО Згрополци	1.17	1	Г1		п		170 м2	170 м2	1	л	ск
КО Згрополци	1.18	1	Г1		п		69 м2	69 м2	1	л	ск
КО Згрополци	1.19	1	Г1		п		287 м2	287 м2	1	л	ск
КО Згрополци	1.20	1	Г1		п		52 м2	52 м2	1	с	ск
КО Згрополци	1.21	1	Г1		п+1		18 м2	35 м2	2	л	ск
КО Згрополци	1.22	1	Г1		п		109 м2	109 м2	1	л	ск
КО Згрополци	1.23	1	Г1		п		159 м2	159 м2	1	л	ск
КО Згрополци	1.24	1	Г1		п+1		106 м2	212 м2	2	л	ск
КО Згрополци	1.25	1	Г1		п		72 м2	143 м2	2	л	ск
-	неизградено земјиште							89699 м2			
-	сообраќајни површини						28865 м2				
Вкупно:						333601 м2	20821 м2	25146 м2			

БИЛАНСНИ ПОКАЗАТЕЛИ		
НАМЕНА	П	%
E1	3904 м2	1.17%
G1	211133 м2	63.29%
H3	89699 м2	26.89%
СООБРАЌАЈ	28865 м2	8.65%
ВКУПНО ПОВРШИНА	333601 м2	100.00%

Друга категорија на земјиште на овој простор е неизградено земјиште со вкупна површина од 89699м² или 26,89% од територијата во границите на планскиот опфат.

Во рамките на предметниот плански опфат, при инвентаризација на содржините и функциите на теренот, евидентирани се 25 објекти. Според наменската употреба истите можат табеларно да се прикажат на следниот начин:

НАМЕНА НА ОБЈЕКТИ		број
E1	Сообраќајни, линиски и други инфраструктури	1
G1	Производство на енергија и тешка и загадувачка индустрија	24
ВКУПНО:		25

Според видот на конструкцијата:

ВИД НА КОНСТРУКЦИЈА	ОБЈЕКТИ	%
СК - СКЕЛЕТНИ	25	100.00%
МА - МАСИВНИ	0	0.00%
МО - МОНТАЖНИ	0	0.00%
ВКУПНО ОБЈЕКТИ	25	100.00%

Според состојбата:

СОСТОЈБА	ОБЈЕКТИ	%
ДОБРА	0	0.00%
СРЕДНА	10	40.00%
ЛОШИ	15	60.00%
ВКУПНО ОБЈЕКТИ	25	100.00%

Според катноста:

КАТНОСТ	ОБЈЕКТИ	%
П	19	76.00%
П+1	3	12.00%
П+2	1	4.00%
П+3	2	8.00%
ВКУПНО ОБЈЕКТИ	25	100.00%

Во рамките на планскиот опфат има асфалтни и земјени коловози. До планскиот опфат се пристапува преку југозападната страна на планскиот опфат, преку регионален пат Р1102 оформен со катастарска парцела.

Во рамките на планскиот опфат на Урбанистички план вон населено место Згрополци, за мултинаменски стопански комплекс во м.в. Тркало, КО Згрополци, Општина Градско нема објекти со намена домување.

Во планскиот опфат нема евидентирано градби кои влијаат на економскиот развој на општина Градско.

Во предметниот плански опфат нема објект со намена здравство.

Во предметниот плански опфат нема објекти со намена образование.

Во предметниот плански опфат нема објекти со намена спорт и рекреација.

Во рамките на планскиот опфат според известувањето со бр. 17-1490/2 од 16.05.2023 година, добиено од Управа за заштита на културното наследство, Министерство за Култура, Скопје, констатирано е дека на подрачјето на планскиот опфат нема заштитени добра и и добра за кои основано се смета дека претставуваат културно наследство.

Во предметниот плански опфат има зеленило кое не претставува заштитно природно наследство.

До предметниот плански опфат нема водоводна инфраструктура.

До предметниот плански опфат нема фекална канализација.

До предметниот плански опфат нема атмосферска канализација.

Од електро-енергетски мрежи и објекти евидентирано е следното: Согласно дописот од Мепсо АД со бр. 11-2659/1 од 28.04.2023 година, предметниот плански опфат се пресекува со ЕЕ објекти на АД Мепсо:

- 110кВв далекуводи кои се вградени во урбанистичкиот план, за кои треба да се запази заштитниот појас од по 12м од оската на кабелскиот вод.

Согласно дописот од ЕВН - Електродистрибуција ДООЕЛ Скопје со бр. 10-22/4-117 од 08.05.2023 година, нема електрична мрежа во сопственост на ЕВН во рамки на планскиот опфат.

Во планскиот опфат има трансформаторска станица ТС Згрополци во сопственост на Метрудхем ДООЕЛ Скопје.

На локалитетот нема изведено јавно осветлување.

Во близина на планскиот опфат има постоечка телекомуникациска инфраструктура, која е евидентирана во графичките прилози согласно дописот од Телеком бр. 51693 од 28.04.2023 и дописот од А1 со бр. 11-2360/1 од 26.04.2023 година.

Во границите на планскиот опфат не постои вреловодна мрежа.

Во границите на планскиот опфат, согласно податоците добиени од ГАМА, нема изградено гасоводна мрежа.

Фотоволтаична намена и развој на незагадувачки капацитети

По регулација на имојно-правниите односи се планира изградба на фотоволтаична централа со моќност од 20 MW за производство на електрична енергија на дадената локација со соодветна намена Е1.13 која ќе

биде во функција на одржливиот развој преку производство на енергија од обновливи извори (сончева енергија) што претставува стравешики постојат во обезбедување на енергетска независност како и зачувување на земјиштето од загадување. По регулација на имотно правните односи сите објекти со карактер на загадувачка индустрија ќе бидат остварени согласно применливата законска регулатива, а на нивно место ќе биде поставена фотоволтаична инсталација. Фотоволтаичните центри со својот технолошки процес на производство на електрична енергија не влијаат на загадувањето на човековата околина. Воедно, како дел од проектот за изградба на фотоволтаична центри во план е реконструкција на постоечката 110КВа трансформаторна станица која ќе ги ослужува потребите на фотоволтаичната центри.

Еден дел од КП 57/1, КО Згрозолци со големина од околу 4 хектари каде што постојат објекти од административно деловен карактер и маџаински простор ќе бидат резервирани за објекти кои се изградбата на фотоволтаичната центри ќе се наменат за развојна лесна загадувачка индустрија со зголемена потреба од електрична енергија и самоодрливост која ќе биде развиена и ќе работи во поддршка со енергијата од обновливи извори од фотоволтаичната инсталација на истата парцела.

Урбанистичкиот план со доследна примена на актуелната законска и подзаконска регулатива, треба да предложи развој што ќе овозможи подобар степен на искористеност на градежното земјиште и можност за планирање на просторот (организација, уредување и изградба на објекти).

Урбанизацијата на конкретниот плански опфат ќе предизвика позитивни импулси и ефекти врз целото општество од аспект на повисока развиена свест за развој на капацитети за производство на електрична енергија од обновливи извори на енергија.

Производство на електрична енергија од обновливи извори е приоритетен и економски оправдан процес. Со користењето на обновливи извори на енергија се зачувува животната средина и се развива Еколошката свест. Со тоа треба да се создадат услови за стимулација на вкупниот развој и привлекување на можни инвеститори на различни објекти, усогласена со програма на потенцијалниот инвеститор на градбите, кој има јасна визија на идната концепција на планското решение, неговата функционалност, диспозиција и капацитетот на планираните градби на предметната локација, нивната економска исплатливост, покриеност со соодветна техничка документација и отпочнување на изведбени работи за реализацијата на проектот.

1.1 Цели на заштита на животната средина

Заштитата на животната средина подразбира множество на различни постапки и мерки кои го спречуваат загрозувањето на животната средина. Под заштита на животната средина се подразбира не само заштита на човекот туку и заштита на билната вегетација и животинскиот свет. Целите на заштитата на животната средина се заштита на здравјето на луѓето,

квалитетот на екосистемите, заштита на растителниот и животинскиот свет и културни добра чиј творец е човекот, зачувување на рамнотежата и еколошката стабилност на природата, рационално и адекватно користење на природните ресурси.

Декларацијата за животната средина е донесена на Светската конференција на Обединетите држави во 1972 година. Стокхолмската конференција за човековата средина, одржана 1972 година ја разбудила свеста и го означила почетокот на еколошката ера и истовремено ја иницирала Париската конвенција на Претседатели на Држави и Влади на земјите од Европската економска заедница, одржана истата година. Во усвоената декларација како основна цел на еколошкиот развој се наведува смалување на ризикот во поглед на условите на живот, подобрување на квалитетот на живеење и да се во остварување на овие цели посебно внимание обрати на заштитата на животната средина. Според тоа, Европското законодавство кое го има усвоено Советот на Европските економски заедници се нагласи гаранцијата на правото на секој граѓанин на чиста и здрава животна средина.

Во текот на 1992 година во сила стапи Базелската Конвенција, чија што цел е смалување на супстанциите одредени како опасен отпад. Во Мај 2004 година стапи во сила и Стокхолмската конвенција за перзистентни органски загадувачи, со кои ги дефинира 12 екстремно отровни органски загадувачи, барајќи нивна редукција или нивно целосно елиминирање.

Меѓународната правна заштита на животната средина се сведува во најголем дел на меѓународно - правна акција против загадувањето. Сепак, меѓународната регулатива во областа на животната средина сеуште не достигнала на ниво кој би овозможил мирен живот на сите живи суштества на нашата планета. Се донесуваат разни протоколи, конвенции, декларации и др.

Република Македонија, во рамките на евроинтеграциските процеси во животната средина има потпишано голем број на меѓународни конвенции, билатерални договори и протоколи и кои заедно со националните прописи ја сочинуваат правната рамка која го уредуваат управувањето со медиумите на животната средина. Во процесот на апроксимацијата на (ЕУ законодавство) од областа на животната средина преку транспонирање на ЕУ законодавството Република Македонија ги има донесено следните закони:

- Закон за животна средина („Сл. Весник на РМ” бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 89/22 и 171/22);
- Закон за квалитет на амбиентниот воздух („Сл. Весник на РМ” бр. 100/12 (пречистен текст), 163/13, 10/15 и 146/15) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 151/21);
- Закон за управување со отпад („Сл. Весник на РСМ” бр. 216/21);
- Закон за заштита од бучавата во животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 79/07, 124/10, 47/11, 163/13, 146/15 и 63/16) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 151/21);

- Закон за заштита на природата („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14, 146/15, 63/16 и 113/18) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 151/21) и др.

Процесот на усогласување со законодавството на ЕУ и во сегашно време е во тек, посебно во техничките барања дадени во анексите на ЕУ Директивите. Листата на релевантни закони и релевантни ЕУ Директиви и меѓународни договори се дадени во точката 11 од овој Извештај. Сите обврски што произлегуваат од овие законски и национални стратешки документи, беа анализирани и земени во предвид при дефинирање на основните цели за заштита на животната средина во планскиот опфат при изготвување на овој Извештај.

Како генерални цели утврдени по овие значајни основи се следните:

- Обезбедување на превентивни мерки на заштита на водните ресурси-подземните води од можните загадувачки емисии на материи од реализирање на планскиот опфат;
- Искористување на обновливите извори на енергија - како чиста енергија, преку имплементирање на концептот почиста средина;
- Сочувување на постојниот биодиверзитет и елиминирање на можните контаминации на истиот и негово исчезнување;
- Воспоставување на перманентна соработка во следењето на состојбите во областа на квалитетот на водата, почвата и другите медиуми во животната средина од страна на локалните и Републичките здравствени институции од аспект на сочувување на здравјето на населението;
- Вклучување на јавноста во процесот на мониторирање на состојбите и донесување на одлуки за медиумите во животната средина;
- Воспоставување на база на податоци за состојбата во секој медиум во животната средина по принципот (движечка сила-притисок-состојба на животната средина-влијание-одговор) на локално и регионално ниво.

Во овој процес се предлага поцелосно имплементирање на горе наведените цели преку реализирање систем на предлог мерки за заштита, одбегнување, намалување, неутрализирање или компензација на негативните влијанија од реализација на предвидените содржини согласно урбанистичкиот план. За таа цел во понатамошниот текст на содржината на овој документ се предлагаат:

- ⇒ Технички мерки кои треба да се превземат за време на спроведување на планот;
- ⇒ Препораки за подготвување, донесување и дополнување на плановите и програмите во рамките на спроведувањето на законските обврски во животната средина.

1.2 Специфични цели на Стратегиската оцена

Специфичните цели на Стратегиската оцена на животната средина се дефинирани согласно националната и меѓународна легислатива и се прикажани преку статусот на биолошка разновидност, населението, здравјето на луѓето, материјалните добра, културното наследство и пределот:

- Заштита на животната средина со имплементација на планскиот документ;
- Подобрување на економските услови и зголемување на животниот стандард;
- Правилно управување со просторот заради одржување на постојаното ниво на флора и фауна;
- Подобрување на квалитетот на воздухот;
- Зачувување на квалитетот на водата;
- Интегрално управување со отпадот и негова селекција за зачувување на почвата, а со тоа и минимизирање на отпадот;
- Минимизирање на појавите од несреќи и хаварии;
- Зачувување на карактеристиките на пределот и животната средина.

Поврзаност на планскиот документ со национални и локални стратески цели:

За планскиот опфат досега не е изработен урбанистички план. Опфатот е третиран со Просторниот План на РМ, врз основа на кој се подготвени Услови за планирање на просторот изработени од страна на Агенцијата за планирање на просторот.

Просторен план на РМ:

- остварување на повисок степен на вкупната функционална интегрираност на просторот на државата,
- обезбедување услови за значително поголема инфраструктурна и економска интеграција со соседните и останатите европски земји,
- рационално ангажирање на домашните енергетски извори, оптимално искористување на расположивата енергија и намалување на увозната зависност,
- усмерување на развојот на одделни области и краеви според реалните можности, особености и потенцијали,
- заштита на околината со намалување на емитираните штетни материи преку подобрување на енергетската ефикасност,
- зголемување на производството на енергија без последици по животната средина.

Национален еколошки акционен план:

- Да се овозможи интегрирање на политиката за заштита на животна средина во останатите секторски политики,
- Да се поттикнат индустријата, давателите на услуги и другите субјекти во областа на животната средина кон поголема одговорност за заштитата на животната средина,
- Да се дадат насоки за еколошки одржлив пристап,
- Да се зголеми степенот на исполнување на обврските од регионалните и глобалните договори во областа на животната средина.

Програмата за реализација на Стратегијата за развој на енергетиката во Република Македонија

- Одржување, ревитализација и модернизација на постојната и изградба на нова, современа инфраструктура за потребите на производство и користење на енергија;
- Подобрување на енергетската ефикасност во производство, преносот и користењето на енергијата;
- Користење на домашните ресурси (резервите на лигнит, хидроенергетскиот потенцијал, ветерната и сончевата енергија) за производство на електрична енергија;
- Зголемување на користењето на природниот гас;
- Зголемување на користењето на обновливите извори на енергија;
- Економска цена на енергијата;
- Интеграција на енергетскиот сектор во РМ со регионалниот и европскиот пазар на електрична енергија и природен гас.

Национален план за заштита на амбиенталниот воздух

- Зголемување на користењето на обновливи извори на енергија;
- Зголемување на енергетската ефикасност;
- Користење на обновливите извори за производство на електрична енергија;
- Обезбедување на енергетска ефикасност при производството, преносот и искористувањето на енергијата.

Во подготовката на извештајот земени се предвид целите на заштита на животната средина одредени на национално и меѓународно ниво, а кои се релевантни за планскиот документ. Генералните цели за заштита на животната средина земени во предвид при подготовката на планот, односно што се очекува да се постигнат со мерките за избегнување, ублажување и/или компензација на потенцијалните влијанија предложени во овој извештај:

- Зачувување, заштита, обновување и унапредување на квалитетот на животната средина;
- Заштита на квалитетот на амбиентниот воздух, избегнување, спречување или намалување на штетни емисии во воздухот;
- Достапност до доволни количества квалитетна вода, заштита, зачувување и постојано подобрување на расположливите водни ресурси, спречување или намалување на штетни испуштања, одведувањето и третман на комуналните отпадни води, третман на отпадни индустриски води од страна на самите субјекти;
- Избегнување и намалување на создадениот отпад, негово повторно искористување, отстранување на прифатлив начин;
- Рамномерен просторен развој, рационално уредување и користење на просторот;
- Рационално и одржливо користење на природните ресурси;
- Користење на обновливи извори на енергија;

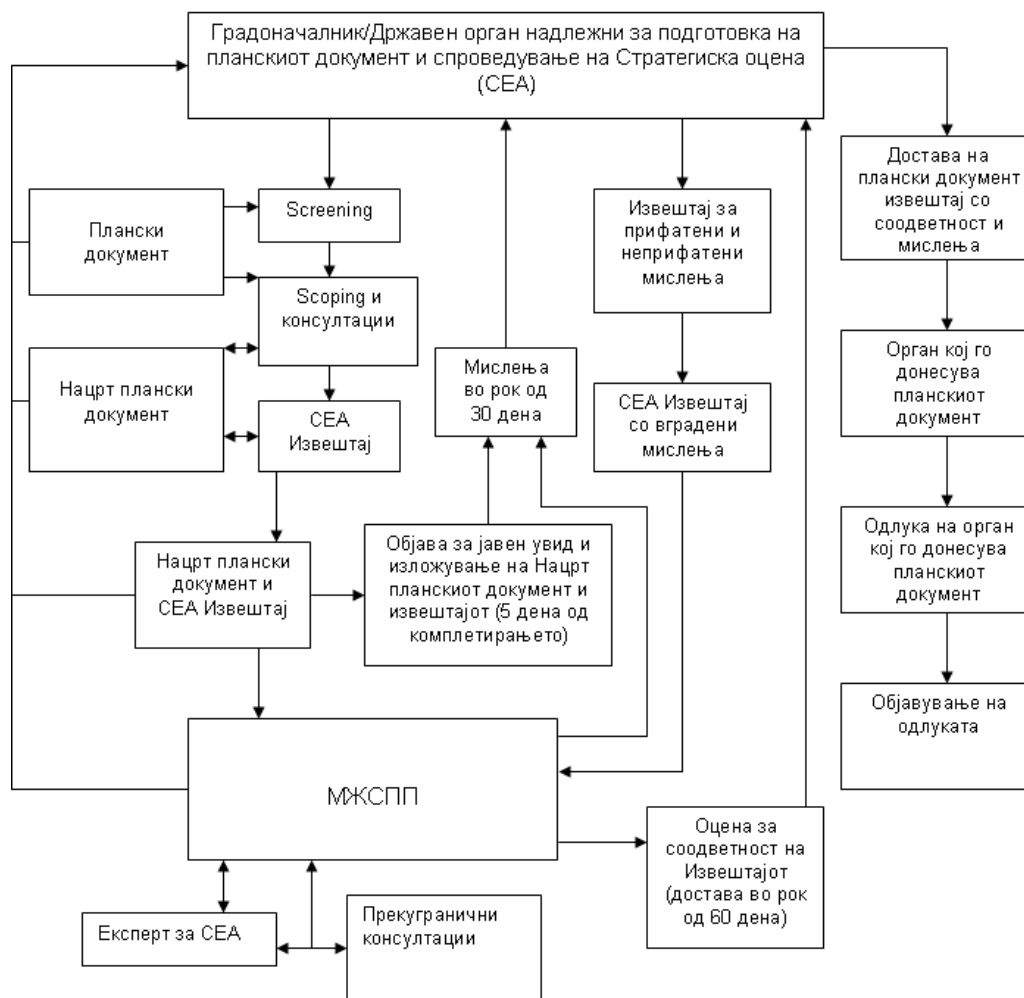

- Зачувување и заштита на растителниот и животинскиот биодиверзитет;
- Избегнување, спречување или намалување на бучавата.

1.3 Употребена Методологија

При подготовката на Извештајот за Стратегиска оцена се креираше методологија компатибилна на карактеристиките на просторот опфатен со планскиот документ, планската задача, достапните стратегии и документи.

Спроведување на постапка за оцена на влијанието на определени стратегии, планови и програми врз животната средина (СЕА)

Постапно се превзедоа следните чекори:

- Се направи првичен увид на сегашните состојби во животната средина во анализираниот плански опфат, неговата околина и пошироко;

- Подетално се проучија содржините што се предвидени да се лоцираат во планскиот опфат, урбанистичкиот проект, намената и категоријата на земјиштето;
- Се оствари средба со проектантот и инвеститорот и се реализира разговор за целите на инвестиционите активности и содржини кои ќе бидат опфатени во просторот;
- Детално се разгледаа техничките решенија предвидени за реализација на проектната задача;
- Дефинирани се целите за заштита на животната средина утврдени во стратешките документи на локално, национално и меѓународно ниво;
- Согледување на можните влијанија по животната средина од реализација на содржините предвидени со урбанистичкиот проект;
- Надминување на евентуалните влијанија по животната средина од реализација на содржините предвидени со урбанистичкиот план;
- Надминување на евентуалните влијанија или нивно ублажување и за таа цел предлагање на превентивни и корективни мерки;
- Предлагање на систем на перманентен мониторинг на состојбите;
- Вклучување и запознавање на сите заинтересирани страни во процесот на изготвување на документот и утврдување на состојбите во животната средина со реализација на планот.

При изготвување на планскиот документ користена е стручна литература од оваа област, ЕУ Директивите, национални стратешки документи, релевантната законска регулатива, меѓународни договори, просторни и урбанистички плански документи, катастарски скици и други документи релевантни за изработка на документот.

1.4 Законодавна рамка

Извештајот за Стратегиска оцена на животна средина за Урбанистички план во населено место Згрополци, за мултинаменски стопански комплекс во м.в. Тркало, КО Згрополци, општина Градско е изработен согласно постојната законска регулатива во животната средина и природата во Република Македонија:

Животна средина

Закон за животна средина („Сл. Весник на РМ” бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 89/22 и 171/22).

Стратегиска оцена на животната средина

1. Уредба за критериумите врз основа на кои се донесуваат одлуките дали определени плански документи би можеле да имаат значително влијание врз животната средина и здравјето на луѓето („Сл. Весник на РМ” бр. 114/07);

2. Уредба за содржината на извештајот за стратегиска оцена на животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 153/07);
3. Уредба за стратегиите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапка за оцена на нивното влијание врз животната средина и врз животот и здравјето на луѓето („Сл. Весник на РМ” бр. 153/07 и 45/11);
4. Уредба за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 147/08 и 45/11);
5. Правилник за формата, содржината и образецот на Одлуката за спроведување, односно неспроведување на стратегиска оцена и на формуларите за потребата од спроведување, односно неспроведување на стратегиска оцена („Сл. Весник на РМ” бр. 122/11).

Заштита на природата

Закон за заштита на природата („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14, 146/15, 63/16 и 113/18) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 121/21).

Амбиентен воздух

Закон за амбиентниот воздух („Сл. Весник на РМ” бр. 100/12-пречистен текст, 10/15 и 146/15).

Закон за урбано зеленило („Сл. Весник на РМ” бр. 11/18 и 42/20).

Управување со отпад

Закон за управување со отпад („Сл. Весник на РСМ” бр. 216/21).

Заштита од бучава

Закон за заштита од бучава во животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 79/07, 124/10, 47/11, 163/13 и 146/15) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 151/21).

Води

Закон за води („Сл. Весник на РМ” бр. 87/08, 6/09, 161/09, 83/10, 51/11, 44/12, 23/13, 163/13, 180/14, 146/15 и 52/16) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 151/21).

Заштита и спасување

Закон за заштита и спасување („Сл. Весник на РМ” бр. 36/04, 49/04, 86/08, 124/10, 18/11, 41/14, 129/15, 71/16, 106/16 и 83/18).

Просторно планирање

Просторен план на Република Македонија („Сл. Весник на РМ” бр. 39/04).

Просторно и урбанистичко планирање

Закон за просторно и урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 199/14, 44/15, 193/15, 31/16, 163/16, 64/18 и 168/18) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 32/20 и 111/23).

Правилник за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ” бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23).

Правилник за поблиска содржина, размер и начин на графичка обработка на урбанистички планови („Сл. Весник на РМ” бр. 142/15).

1.5 Институционална рамка

Законот за организација и работа на органите на државната управа („Сл. Весник на РМ” бр. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10 и 51/11) ги дефинира следните надлежности на Министерството за животна средина и просторно планирање:

- следењето на состојбата на животната средина;
- заштитата на водите, почвата, флората, фауната, воздухот и озонската обвивка од загадување;
- заштитата од бучава, радијација, заштитата на биодиверзитетот, геодиверзитетот, националните паркови и заштитените области;
- реставрацијата на загадените делови од животната средина;
- предлагањето мерки за третман на цврст отпад;
- просторното планирање;
- просторниот информативен систем;
- надзорот од негова надлежност и
- врши и други работи утврдени со закон.

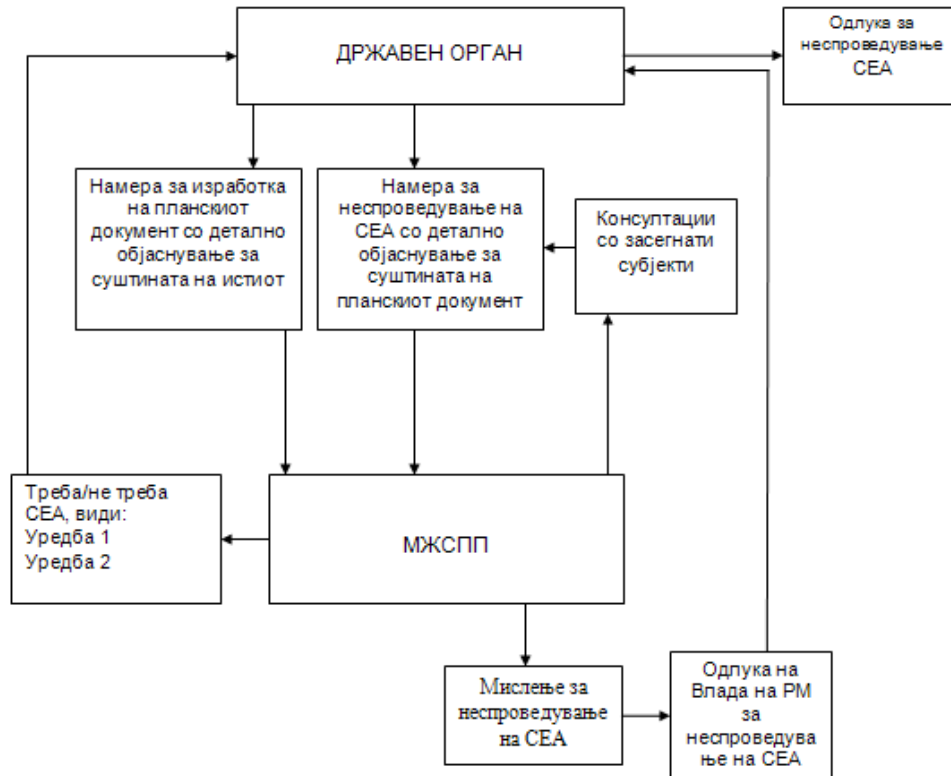
Законот за организација и работа на органите на државната управа во ова насока на Министерството за животна средина и просторно планирање му дава клучна улога, во процесот на креирање на политиката за заштита на животната средина.

Одредени надлежности во управувањето со животната средина имаат и други органи на државната управа и локалната самоуправа како што се:

- Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство;
- Министерство за транспорт и врски;
- Институтот за јавно здравје;
- Министерство за здравство;
- Хидрометеролошки Завод, и
- Единиците на локалната самоуправа.

Значајна улога во процесот на донесувањето на законите од областа на животната средина има и Собраниската комисија за транспорт врски и екологија.

**Постапка за утврдување на неопходност од спроведување на
стратегиска оцена (СЕА) за плански документ кој го
подготвуваат државни органи (Screening)**

Во процесот на Стратегиска оцена на животната средина, Министерството за животна средина и просторно планирање има одредени надлежности пропишани со Законот за животната средина, како што се:

- подготовка на решение во оние случаи во кои не се согласува со одлуката за спроведување, односно неспроведување на СОВЖС или со определениот обем на СОВЖС во одлуката;
- подготовка на решение за соодветноста на извештајот на СОВЖС за планскиот документ, и;
- воспоставување и ажурирање на листата на експерти за СОВЖС.

Органи на државната управа/единиците на локална самоуправа кои ги подготвуваат-усвојуваат планските документи согласно Законот за животната средина имаат обврска за:

- подготовка на извештајот за СОВЖС;
- објавување на информации за отпочнувањето на подготвувањето на планските документи и за учество на јавноста во процесот на консултации;
- објавување на информации за нацрт планскиот документ кој се подготвува и за предлог извештајот за СОВЖС;
- подготовка на извештајот од консултацијата со јавноста врз основа на добиените коментари и мислења од јавните консултации;

- комплетирање на извештајот за СОВЖС и на планските документи со добиени мислења и коментари, и
- мониторинг на влијанијата од имплементацијата на планскиот документ и во случај на негативни ефекти и информирање на МЖСПП.

Во овој процес Министерството за надворешни работи е одговорно за спроведување на прекугранични консултации за СОВЖС во однос на доставување на известување до соседната држава, која може да биде засегната од подготовката на планскиот документ или кога Република Македонија може да биде засегната од подготовка на плански документ во соседна држава.

1.6 Содржина на Извештајот за Стратегиска оцена на животната средина

Спроведувањето на Стратегиската оцена на животната средина е интерактивен процес кој треба да се спроведе паралелно со развојот на планот или програмата. Стратегиската оцена на животната средина е процес за да се осигура дека значителен ефект врз животната средина што произлегуваат од политики, планови и програми се идентификуваат, оценуваат и намалуваат. Важен инструмент за да им се помогне во постигнување на одржлив развој и креирање на политиката е Стратегиската оцена на животната средина. Посебни бенефиции во Стратегиската оцена вклучуваат:

- Поддршка на одржливиот развој;
- Да се подобрат доказите како добра основа за стратешките одлуки;
- Да се консултираат сите засегнати страни во процесот на изготвување на документот и утврдување на состојбите во животната средина со реализација на планот;
- Да се насочат на други процеси, како што се влијанието врз животната средина на оценките врз одделни развојни проекти.

Стратегиската оцена следејќи ги одредбите за содржината на овој Извештај, ги обработува следните содржини:

- Карактеристики на животната средина во областите кои би биле значително засегнати;
- Проблеми од областите кои се од посебно значење за животната средина, а особено од аспект на заштита на дивите птици и хабитатите;
- Целите на заштита на животната средина, одредени на национално или меѓународно ниво, кои се релевантни за планскиот документ и начинот на кој овие цели и сите аспекти на животната средина се земени во предвид за време на нивните подготовки;
- Веројатните значајни влијанија врз животната средина во целина, вклучително и врз биодиверзитетот, населението, здравјето на луѓето, флората, фауната, водата, воздухот, почвата, климатските фактори, културното наследство, пејсажот и материјалните придобивки. Овие

- влијанија вклучуваат секундарни, краткорочни, долгорочни, трајни и привремено позитивни и негативни ефекти;
- Резиме/краток преглед на причините на алтернативите, опис за тоа како е направена проценката, вклучувајќи ги сите потешкотии (како што се техничките недостатоци или недостигот на know-how) до кои се дошло при собирањето на потребните информации;
  - Опис на предвидените мерки кои се однесуваат на мониторингот во согласност со законските обврски;
  - Не-техничко резиме на информациите дадени во согласност со барањата наведени во претходните точки.

1.7 Резиме

Врз основа на спроведената Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички план вон населено место Згрополци, за мултинаменски стопански комплекс во м.в. Тркало, КО Згрополци, општина Градско, органот е должен да ги следи ефектите врз животната средина и здравјето на луѓето со цел во раната фаза да се согледаат евентуалните негативни влијанија напоредно со изработката на планската документација пред да биде прифатлива за имплементација.

2. Преглед на Планскиот документ

2.1 Основи на Планскиот документ

Основа за изработка на овој урбанистички план вон населено место ќе бидат Услови за планирање на просторот издадени од Агенција за планирање на просторот со технички број У41023 од ноември 2023 година, а кои се однесуваат на предметниот плански опфат и за кои од страна на Министерството за животна средина и просторно планирање е издадено Решение за Услови за планирање на просторот со архивски број УП1-15 2476/2023 од 28.11.2023 година кои произлегуваат од Просторниот план на Република Македонија 2002 - 2020, Планската програма за изработка на предметниот УПВНМ, реалните потреби на крајните корисници и можностите на просторот.

Урбанистичкиот план се изработува врз основа на методологијата која произлегува од одредбите утврдени со Законот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ” бр. 32/20 и 111/23) и Правилникот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ” бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23). Со Планот опфатот е конципиран во една целина (дефиниран Блок 1), со вкупно 3 (три) градежни парцели. Две од градежните парцели се со намена: Г1 - Производство на енергија и тешка и загадувачка индустрија и уште една со намена: Е1.8 - Инфраструктури за пренос на електрична енергија (трансформаторска станица). Покрај градежните парцели, се планираат и наменски зони како земјиште за општа употреба со следниве основни класи на намена:

- Е1.1 - Сообраќајни патни инфраструктури
- Д2.2 - Зелени тампон зони помеѓу некомпатибилни наменски зони.

2.2 Плански опфат

2.2.1 Географска и геодетска местоположба

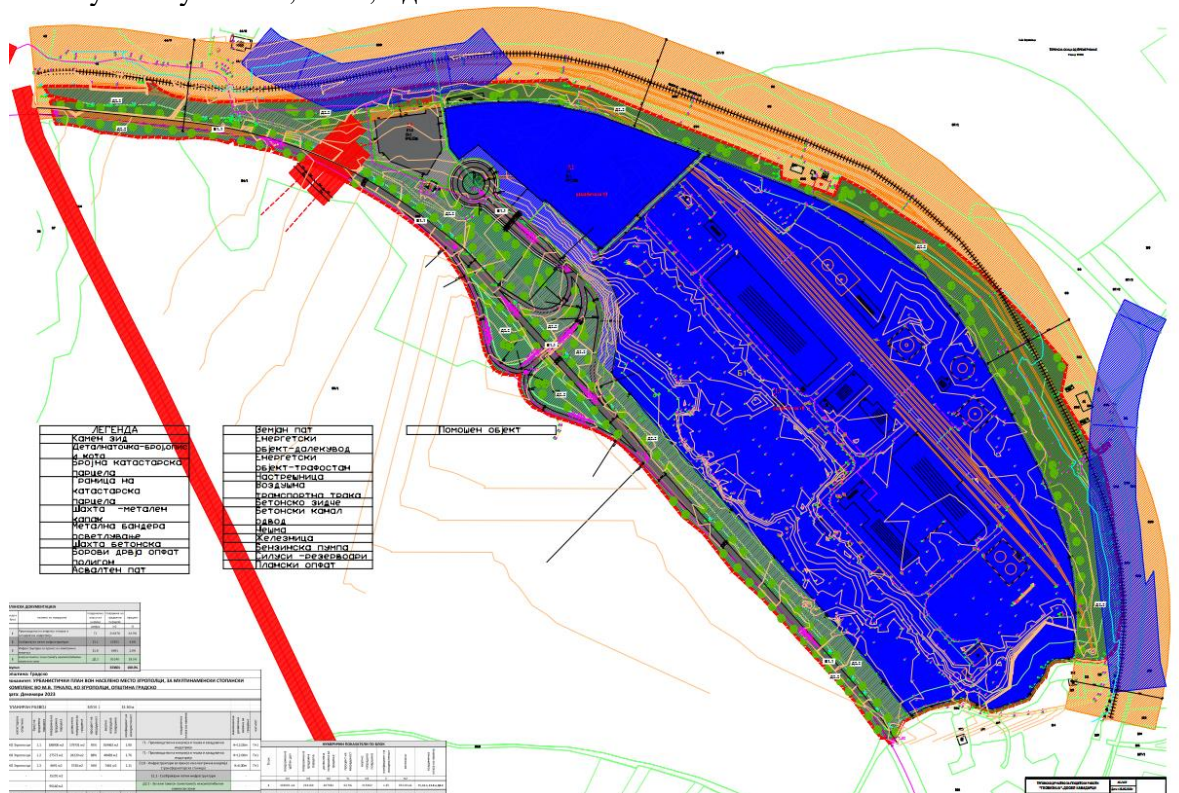
Границата на планскиот опфат на Урбанистички план вон населено место Згрополци, за мултинаменски стопански комплекс во м.в. Тркало, КО Згрополци, Општина Градско се движи како што следи:

- Започнува на најсеверната точка на КП 294 и се движи кон југозапад по североисточната граница на КП 57/1 поминувајќи ја нејзината најзападна точка до најјужната точка на КП 263 и КП 268 од каде почнува да се движи по југозападните страни на КП 263 и КП 254/2, по што повторно доаѓа до КП 57/1, односно нејзината северозападна страна, па се до најсеверната точка на КП 294 од каде што започна планскиот опфат.

Во своите граници планскиот опфат целосно ги опфаќа катастарските парцели:

- дел од КП 57/1 со површина од 301207м², КП 57/2 со површина од 123м², КП 54/3 со површина од 1976м², КП 54/4 со површина од 1802м², КП 54/2 со површина од 3243м², дел од КП 263 со површина од 25206м² и дел од КП 55/1 со површина од 44м², сите во КО Згрополци, Општина Градско.

Површината на планскиот опфат во рамки на опишаните граници изнесува вкупно 33,36 ха, односно 333601м².

Графички приказ за Урбанистички план вон населено место Згрополци, за мултинаменски стопански комплекс во м.в. Тркало, КО Згрополци, општина Градско

2.2.2 Намена на употреба на земјиштето

Согласно параметрите зададени со Условите за планирање на просторот и Планската програма, за просторот опфатен со предметниот урбанистички план вон населено место се планира развој со следниве класи на намена:

- Г - Рударство, енергетика, индустрија

Г1 - Производство на енергија и тешка и загадувачка индустрија

- Е - Инфраструктури

Е1.1 - Сообраќајни патни инфраструктури

Е1.8 - Инфраструктури за пренос на електрична енергија

- Д - Зеленило, рекреација и меморијални простори

Д2.2 - Зелени тампон зони помеѓу некомпатибилни наменски зони.

Планскиот опфат претставува еден блок и истиот се разработува во една целина.

Врз основа на Планската програма, планот предвидува наменска употреба на земјиштето, односно класи на намени согласно Условите за планирање на просторот.

Планираната наменска употреба на земјиштето може да се претстави табеларно на следниов начин:

општина: Градско									
локалитет: УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ВОН НАСЕЛЕНО МЕСТО ЗГРОПОЛЦИ, ЗА МУЛТИНАМЕНСКИ СТОПАНСКИ КОМПЛЕКС ВО М.В. ТРКАЛО, КО ЗГРОПОЛЦИ, ОПШТИНА ГРАДСКО									
дата: Април 2024									
ПЛАНИРАН РАЗВОЈ				БЛОК 1		33.36ha			
катастарска општина	број на градежна парцела	површина на градежна парцела	дозволена површина за градење	процент на изграденост	вкупно изградена површина	коэффициент на искористеност	поединечна класа на намена	максимална дозволена висина за градење	катност
КО Згрополци	1.1	189187 м2	132431 м2	70%	198646 м2	1,05	Г1 - Производство на енергија и тешка и загадувачка индустрија	Н=12.00m	П+1
КО Згрополци	1.2	26399 м2	18479 м2	70%	27719 м2	1,05	Г1 - Производство на енергија и тешка и загадувачка индустрија	Н=12.00m	П+1
КО Згрополци	1.3	5997 м2	3730 м2	62%	7461 м2	1,24	Е1.8 - Инфраструктури за пренос на електрична енергија (трансформаторска станица)	Н=6.00m	П+1
-		16697 м2		-			Е1.1 - Сообраќајни патни инфраструктури	-	
-		95321 м2		-			Д2.2 - Зелени тампон зони помеѓу некомпатибилни наменски зони	-	
ВКУПНО:		333601 м2	154640 м2	-	233826 м2	-			

Г - Рударство, енергетика, индустрија 21,15 ха

Со поединечна класа на намена Г1 - Производство на енергија и тешка и загадувачка индустрија ангажирани се 64,6% од површината во границите на планскиот опфат или 215586м.

Во планскиот опфат се планираат 2 (две) градежни парцели со поединечна класа на намена Г1 - Производство на енергија и тешка и загадувачка индустрија.

За овие градежни парцели зададен е услов за понатамошна разработка со урбанистички проект за парцелирано градежно земјиште.

Е1 - Сообраќајни, линиски и други инфраструктури

- E1.8 - Инфраструктури за пренос на електрична енергија
  - E1.13 - Површински соларни и фотоволтаични електрани
  - И сите останати поединечни класи на намена од класата на намена E1.
- Г2 - Лесна преработувачка и помалку загадувачка индустрија и помалку загадувачки постројки за производство на енергија
- Сите поединечни класи на неман од класта на намена Г2.
- Б4 - Деловни и комерцијални дејности во големи канцелариски згради
- Сите поединечни класи на неман од класта на намена Б4.
- Дополнителен услов за реализација е предвидување на зеленило во склоп на градежната парцела, со минимална застапеност од 20% во однос на површината на градежната парцела, а во склад со одредбите на Законот за урбано зеленило („Сл. Весник на РМ” бр. 11/18 и 42/20).

Е - Инфраструктури 2,26 ха

Со поединечна класа на намена E1.8 - Инфраструктури за пренос на електрична енергија /трансформаторска станица/ ангажирани се 1,8% од површината во границите на планскиот опфат или 5997м.

Во планскиот опфат се планира 1 (една) градежна парцела со поединечна класа на намена E1.8 - Инфраструктури за пренос на електрична енергија.

Во рамки на градежните парцели со оваа намена може да се предвидуваат комплементарни и компатибилни намени. Како компатибилни намени се предвидени:

E1 - Сообраќајни, линиски и други инфраструктури E1.13 - Површински соларни и фотоволтаични електрани

- И сите останати поединечни класи на намена од класата на намена E1.

Г2 - Лесна преработувачка и помалку загадувачка индустрија и помалку загадувачки постројки за производство на енергија

- Сите поединечни класи на неман од класта на намена Г2.

Б4 - Деловни и комерцијални дејности во големи канцелариски згради

- Сите поединечни класи на неман од класта на намена Б4.

Со поединечна класа на намена E1.1 - Сообраќајни патни инфраструктури ангажирани се 5,0% од површината во границите на планскиот опфат или 16697м.

За овие површини не се планираат градежни парцели.

Д - Зеленило, рекреација и меморијални простори 9,53 ха.

Со поединечна класа на намена Д2.2 - Зелени тампон зони помеѓу некомпатибилни наменски зони ангажирани се 28,6% од површината во границите на планскиот опфат или 95321м.

За овие површини не се планираат градежни парцели.

*Напомена: Согласно Законот за Енергетика, член 203, став 1 („Сл. Весник на РМ” бр. 96), не се дозволува изградба и изведување на други работи, засадување на растенија и дрвја на земјиште под, над и покрај енергетски објект, уреди и постројки, со кои се нарушува процесот на производство, пренесување и дистрибуција на енергија или се загрозува безбедноста на луѓето и имотот.

Нумерички податоци на ниво на блок/опфат

- Површина на плански опфат 333601м
- Површина на градежни парцели 221583м²
- Дозволена површина за градење 154640м
- Вкупна изградена површина 233826м
- Процент на изграденост 46,4%
- Коефициент на искористеност 0,70.

3. Краток опис и образложение на планските решенија за изградба на комунална и сообраќајна инфраструктура

Инфраструктурата ја дефинираат следните водови:

- Сообраќајно поврзување;
- Водоснабдување;
- Канализациона и атмосферска мрежа;
- Електрична и ПТТ мрежа.

Сообраќајно поврзување

Сообраќајниот пристап до локалитетот е од јужната страна на планскиот опфат, преку постоечка клучка на регионален пат Р1102 (патен правец Велес - Неготино), од каде е испланирана индустриска улица со завршеток со кружен тек, преку која пристапуваат сите три градежни парцели.

За самиот сообраќаен пристап, иако постоечки, изработен е сообраќаен проект, со кој се потврдува дека ги запазува сообраќајните нормативи и може да продолжи да го опслужува локалитетот.

Индустриската улица граничи со сите три градежни парцели и е со номинална широчина на профил:

- Коловоз $4 \times 3,50\text{м} = 14,0\text{м}$
  - Тротоари $2 \times 2,50\text{м} = 5,0\text{м}$
  - Велосипедски патеки $2 \times 2,0\text{м} = 4,0\text{м}$
- Вкупно 23,0м.

Останати сообраќајни површини во рамки на планскиот опфат се површината на регионалниот пат, заедно со клучката. Профилот на истите е променлив во зависност од позицијата, па така на коловозот на самиот пат се движи од 6,7м до 10,0м, додека на самите коловозни ленти на сообраќајната клучка се движи од 4,5м до 6,0м.

Паркирањето да се реши во рамки на сопствена парцела. Потребниот број на паркинг места ќе се утврди со проектна документација во зависност од специфичните потреби, локација и услови во која спаѓаат градбите, согласно Правилникот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ” бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23). Обезбедувањето на потребниот број на паркинг места претставува услов за максимално изградена површина.

Фактичкиот потребен број на паркинг места ќе се утврди во понатамошните фази - со проектна документација во зависност од потребите за градбите и специфичните услови кои произлегуваат од нивната намена, а за секоја градежна парцела поединечно. Паркирањето да се реши во рамките на самите градежни парцели.

Водоснабдување

Согласно намените во планскиот опфат потребен е приклучок за водоснабдување, односно за намената Г1.2 - Базна и преработувачка хемиска

индустрија: производство на пестициди и вештачки ѓубрива - градби и постројки на хемиската индустрија потребен е приклучок за водоснабдување за индустријата, како и за трафостаницата со изградба на уравни зграда, со што истото ќе биде решено од сопствен бунар во рамки на градежната парцела.

Количини на отпадни и фекални води

Поради приклучокот на водоводна мрежа се појавува потребата од фекална канализација, истата ќе биде испланирана со самата разработка на градежните парцели, во рамки на истите, за која потребно е задолжително да се предвиди пречистителна станица за третман на отпадните води.

Реципиент на пречистените води е река Вардар.

Атмосферска канализација

Атмосферската канализација ќе ги евакуира отпадните атмосферски води од кровните површини на објектите, дворните површини, од површините на улиците и зелените површини.

Атмосферската канализација да се предвиди со разработка на градежните парцели, реципиент на атмосферските води е река Вардар, додека дополнително е предвиден атмосферски вод на индустриската улица со големина Ф300. Атмосферската канализација ќе биде усогласена со конфигурацијата на теренот.

Водостопанска инфраструктура

Покрај планскиот опфат поминува река Вардар, за која е предвиден заштитен крајбрежен појас од 50м, во рамки на кој не се предвидени површини за градење.

Сумирано: Коритото на река Вардар во два наврати приближува покрај планскиот опфат и истото не е предмет на никакви измени и ќе продолжи да функционира непречено.

Електро-енергетика и телекомуникациски инсталации

Поврзувањето со постојната електроенергетска мрежа ќе биде детално разработено во понатамошните фази - при изработка на основни проекти. Истото треба да се реализира во соработка со правните субјекти кои управуваат со електроенергетските мрежи. Во близина на планскиот опфат поминува надземен 10(20)кв вод кој нема никакво влијание врз планското решение, додека во рамки на опфатот има постојни 110кв водови во сопственост на Мепсо, за кој е запазен заштитен појас со широчина од 12м од оската на водот или вкупно 24м.

*Напомена: Согласно Законот за Енергетика, член 203, став 1 не се дозволува изградба и изведување на други работи, засадување на растенија и дрвја на земјиште под, над и покрај енергетски објект, уреди и постројки, со кои се нарушува процесот на производство, пренесување и дистрибуција на енергија или се загрозува безбедноста на луѓето и имотот.

Телекомуникациска мрежа

Во близина на планскиот опфат има постоечка телекомуникациска инфраструктура, согласно добиениот допис од страна на Телеком АД и А1 Македонија, како и телекомуникациски вод во сопственост на МВР, останатите оператори не располагаат со постоечка инфраструктура, па затоа е испланиран нов во рамки на индустриската улица.

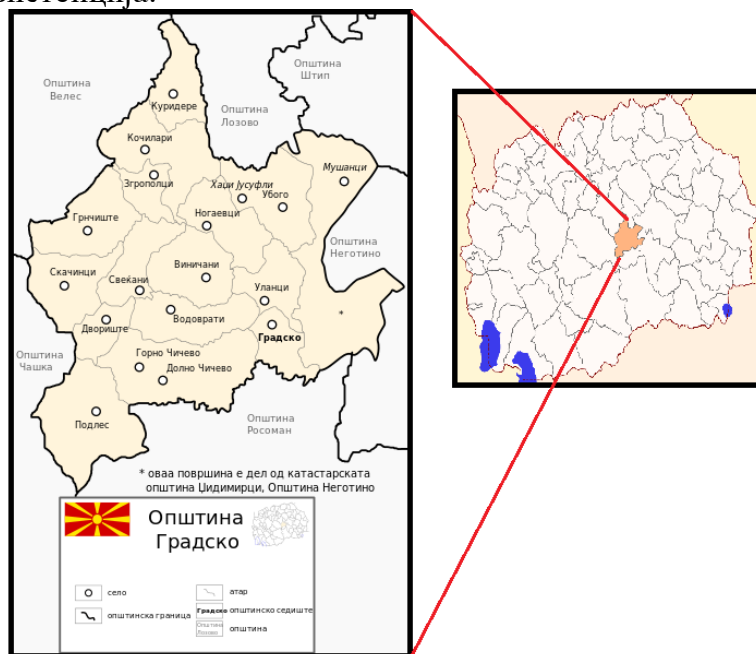
4. Карактеристики на просторот и сегашна состојба со животната средина

4.1 Карактеристики на просторот

Градско е историски познато како значајна сообраќајна и трговска крстосница не само за Република Македонија туку и за поширокиот балкански регион. Тоа произлегува од неговата географска поставеност, која главно е рамничарскиот дел на средиштето на Македонија, распослано на двете страни на средното Повардарие. Низ него минуваат и се вкрстуваат значајни патни и железнички сообраќајни јазли, кои создаваат врска на северниот со јужниот дел на Балканот.

Нејзината територија зафаќа површина 290 км на која егзистираат повеќе населени места. Населението на оваа Општина, карактеристично по етничката структура главно го сочинуваат мнозинство Македонци, а застапени се и Бошњаци, Албанци, Роми, Турци и Срби, кои претежно егзистираат од земјоделство.

Според новата поделеност на Републиката и локалната самоуправа, општината Градско започнува со сериозна ревитализација на овој регион, за да се сопрат миграционите процеси и целосно да се подобрат условите за живеење и егзистенција.

4.1.1 Сообраќајна поврзаност

Општина Градско се наоѓа на околу 7 км од градот Неготино и е поврзано преку регионалниот пат кон Велес. Населеното место Градско зафаќа површина од околу 235,34 ха.

- E-75 кој се поклопува со магистралниот пат M-1: (СР-Табановце-Куманово-Велес-Богородица-ГР) - Коридор за патен сообраќај во насока север-југ;
- M-1 - (СР-Табановце-Куманово-Велес-Богородица-ГР).
Врз основа на Одлуката за категоризација на државните патишта („Сл. Весник на РМ” бр. 133/11, 150/11 и 20/12) овој магистрален патен правец се преименува со ознаката:
- A1 - (Граница со Србија-ГП Табановци-Куманово-Велес-Неготино-Демир Капија-Гевгелија-граница со Грција-ГП Богородица и делница Градско-Прилеп-врска со A2).

4.1.2 Рељефни карактеристики

Предметната локација во КО Згрополци, Општина Градско, се наоѓа југоисточно од населено место Кочилари на надморска височина од 160-175 м. Земјиштето се карактеризира со постојани физичко-механички својства, врз основа на што се категоризира како претежно стабилен терен.

Предел

Опис на предели

Предел е топографски дефинирана територија што се состои од карактеристичен мозаик од меѓусебно зависни типови екосистеми кои што би можеле да бидат или биле предмет на специфични човекови активности. Пределот главно се дефинира како парче земјиште што може да се опфати со еден поглед. Тоа е хетерогено и динамично ниво на организација на еколошките системи. Нивото на развој на пределот е под влијание на природни и/или антропогени фактори или комбинација од двата.

Еден пределски тип може да поседува целосно природни карактеристики или пак да биде целосно изменет од човекот и да не опфаќа ниту еден природен екосистем. Затоа токму пределот е ниво на еколошка

организација што ги вклучува луѓето и нивните активности во еколошките системи. Преку пределот се проучува функционирањето на односите човек - природа и се дефинираат причините за моменталниот изглед и распоред на екосистемите во просторот.

Според Националната стратегија за заштита на природата, локацијата каде се наоѓа проектната локација припаѓа на Бреговит субмедитеранско-континентален рурален предел (Бреговит рурален предел), а во негова блиска околина можен идентификуван е и Ридско-бреговит субмедитеранско-континентален предел на брдски пасишта на лапореста подлога (Предел на брдски пасишта на лапореста подлога).

Во опкружувањето на анализираната локацијата се идентификувани два типа на предели:

- Бреговит субмедитеранско-континентален рурален предел (Бреговит рурален предел) и
- Ридско-бреговит субмедитеранско-континентален предел на брдски пасишта на лапореста подлога (Предел на брдски пасишта на лапореста подлога).

Бреговит субмедитеранско-континентален рурален предел (Бреговит рурален предел)

Пределот е застапен со мали површини во поголемиот дел на Македонија (со исклучок на западниот и северозападниот дел каде што релјефот најмногу е ридест или планински). Најголеми континуирани површини зафаќа во североисточна Македонија. Бреговитиот рурален предел се карактеризира со сличен релјеф, најчесто низини и бреговито-ридски терени распоредени на надморска височина до 600 м во Велешко, долината на Пчиња, во северозападниот дел на Серта, потоа до 800 м на Плачковица, но највисоко се наоѓа пределската единица во Преспанската Котлина, на падините на Бигла кон Ресен, до 900 мнв. Во геолошки поглед овој тип предел во југозападниот дел на подножјето на Плачковица се карактеризира со различни, обично силикатни гнајсеви и зелени шкрилци, додека во северниот дел на Плачковица и подножјето на Серта доминираат квартерни алувијални, делувијални и пролувијални терасни седименти. Климата на југозападните падини (модифицирана субмедитеранска) се разликува од климата на северните падини (топло континентална). Најсилно континентално влијание на климата во овој предел се чувствува во Преспа.

Руралниот карактер на пределот го дава „хетерогено земјоделство“, „земјоделско земјиште со површини под природна вегетација“, „суви брдски пасишта“ и „пасишта со грмушки“, како и релативно големата површина под „широколисни шуми“, кои доминираат над „интензивно обработувано земјоделско земјиште“. Овој предел се карактеризира со матрикс претставен од обработливи површини - ниви и полиња низ кои се расфрлани населби. Обработливите површини се претставени со релативно мали парцели, но искористувањето на земјиштето е интензивно, така што меѓите околу малите парцели земјиште не се задржани. Сепак, пределот го има задржано руралниот изглед. Меѓите се често претставени од грмушки и ниски дрвја од

природна вегетација, но и со овошни дрвја, брестови, тополи и други. Населбите се од збиен тип. Петната се најчесто претставени со субмедитерански благун-габерови шумски парцели. Коридорите се тесни и испрекинати.

Бреговитиот рурален предел се развива во топлото континентално и субмедитеранското подрачје, каде што потенцијалната вегетација би била доминантно претставена со заедницата на дабот благун и белиот габер (*Quercus-Carpinetum orientalis*) и најмногу му припаѓа на зонобиомот на субмедитеранско балкански шуми. Вредноста на биолошката разновидност во земјоделските површини е ниска и е претставена со култивирани, рудерални, адвентивни видови, убиквисти и сл. Животните ги користат земјоделските површини најчесто како места за исхрана, додека останатите животни функции ги извршуваат во петната од природни и полуприродни хабитати. Во природните и во полуприродните хабитати на бреговитиот рурален предел се среќаваат голем број растителни и животински видови со значење за биолошката разновидност. Ваквите видови се покарактеристични за пределите на брдските пасишта на варовник, лапор или силикат. Може да се заклучи дека бреговитиот рурален предел има повисока биолошка вредност отколку земјоделските предели заради присуството на елементи од пределите на брдски пасишта и пределите на термофилни деградирани шуми.

Ридско-бреговит субмедитеранско-континентален предел на брдски пасишта на лапореста подлога (Предел на брдски пасишта на лапореста подлога)

Овој предел во Македонија обично е застапен во областите Кучукол и Слан Дол, а помали површини можат да се сретнат и во околината на градот Штип и на западните падини на Плачковица. Пределот се карактеризира со бреговито-ридски релјеф, а на места се присутни стрмни падини и доста длабоки долови. Чести се и појави на голи карпи со значителни димензии. Подлогата е лапореста - обично тоа се лапорести карпи или различни флишни седименти (флиш, песочници, глинци и лапорци) и езерски тераси,

повторно со лапореста градба. Сивкастата боја на подлогата, ретката вегетација и исклучително сувата клима го одвојува овој предел од останатите предели на брдски пасишта. Почвите обично се халоморфни со тешка структура. На подрачјето на овој предел доминира субмедитеранска клима или медитеранското влијание е исклучително големо. Летата се исклучително топли и многу суви (подрачјето на триаголникот Штип-Велес-Криволак е најсувиот дел на Македонија со полупустински карактеристики). Зимите се врнежливи (обично дожд) и благи.

Субмедитеранската клима и специфичната геолошка подлога (проследено со вековните антропогени активности) овозможиле на овој простор да се задржат многу степски елементи во флората и фауната, а доминантно станиште се брдските пасишта со *Morina persica* и *Astragalus parnassii*, кои на места претставуваат вистински „ежовидни“ вегетациски формации.

Потенцијалната вегетација (благун-габерови шуми) е ископачена уште од античко време. Поради изразито сувата клима и тешката лапореста подлога на која се развиваат солени почви, обновувањето на шумите било и е оневозможено до ден-денес. Значаен придонес кон неможноста за обновување на природната вегетација во рамките на овој предел има и многу интензивното сточарство до Втората светска војна. Тука, за време на зимскиот период се напасувале огромни стада овци, кои летно време престојувале обично на планината Бистра во Западна Македонија. Денеска голем дел од површините на овој простор се враќаат на наследниците на некогашните сточари (ќаи), кои обично биле Мијаци или Власи. Голем дел од просторот, сепак, останува во државна сопственост - тоа се површините на воениот полигон Криволак. Ограничениот пристап во делот кој го зафаќа воениот полигон всушност обезбедува одлични услови за „ненамерна“, но многу ефикасна заштита на исклучително вредниот биодиверзитет на тоа подрачје.

Тревестиот карактер на пределот го дава доминантното учество на „суви брдски пасишта“ и „пасишта со грмушки“, како и релативно слабата застапеност на „широколисни шуми,, додека спецификата на пределот, покрај лапорестата подлога, ја дава и релативно високиот процент на еродирани и карпести површини, „површини со ретка вегетација“; руралниот карактер на пределот денеска е слабо истакнат заради што учеството на „земјоделско земјиште со површини под природна вегетација“ и „хетерогено земјоделско земјиште“ е мало.

Матриксот на Пределот на брдски пасишта на лапореста подлога е претставен со тревесто-ниско грмушеста вегетација - брдски пасишта. Низ матриксот се расфрлани различни петна од природни станишта: мали благун-габерови шумички во пострмните долови, помали или поголеми површини зараснати со грмушки обично од *Paliurus spina-christi*, голи каменити површини, еродирани површини, стрмни карпи и други. Коридорите не се континуирани, а обично се претставени со доловите на непостојаните водни текови околу кои може да има блатна вегетација или остатоци од дабови појаси.

Пределот е целосно или скоро целосно ненаселен. Постојат повеќе села, кои се целосно напуштени и за нивното некогашно присуство сведочат само остатоци од ѕидови. Многу малку села се уште имаат по некој жител, додека некои се активни само зимно време кога тука престојуваат стада овци од планините во Западна Македонија.

Биогеографски, пределот на брдски пасишта на лапор во голема мера го отсликува зонобиомот на медитерански полупустини. Овој зонобиом има распокинат ареал од северозападна Африка и Пиринејскиот Полуостров до Иран на исток. Денеска е многу тешко да се разликуваат природните живеалишта од оние што ги создал човекот за потребите на земјоделството и сточарство. Типичните природни живеалишта се отворени терени со полугрмушки и треви, каменити живеалишта на ридови со скелетна почва, суви корита на сезонски реки и потоци.

Се претпоставува дека уште во Палеогенот ваквите територии биле копно. Во Неоген дошло до зголемување на аридноста и континенталноста на климата, иако аридни оази на Балканскиот Полуостров постоеле уште за време на Палеоген. Со ширењето на аридноста, ваквите аридни оази се ширеле и формирале континуирана степско-полупустинска зона од Пиринејскиот Полуостров до Кина. Уште во раниот плиоцен централните и југоисточните делови на Балканскиот Полуостров и Мала Азија ги прекривала степа и полупустина, слична на денешната африканска савана. Подоцна, со зголемување на аридноста и заладувањето тука настанале полупустини. Во текот на неоген, поради честите и интензивни вулкански ерупции дошло до масовно уништување на фауната и флората. Ваквите фосили ги нарекуваме пикермиска фауна, како што е наоѓалиштето Караслари кај Велес. Тука се најдени фосили од: хипарион, газела, антилопа, бодликаво прасе, жирафа, носорог, степска желка, мајмун, мастодон и др. Вакви наоѓалишта на пикермиска фауна, покрај рецентната појава на овој биом, има и на други места што е посреден доказ дека медитеранските полупустини се одржале фрагментарно дури и за време на глацијалот.

Медитеранските полупустини во сливот на реката Брегалница и воопшто во Македонија се од типот на егејско-анатолиски каменити полупустини. Во нив има присуство на видови, кои се средноазиски елементи, а поретко и африкански, т.е. палеотропски елементи.

Карактеристични видови растенија се: *Carduus hamulosus*, *Eryngium campestre*, *Eryngium palmatum*, *Carthamus lanatus*, *Rosa spinosissima*, *Stachys recta*, *Galium purpureum*, *Stipa tirsia*, *Stipa mediterranea*, *Triticum villosum*. Карактеристични видови скакулци се: *Calliptamus italicus*, *Dosciostaurus marrocanus*, *Oedipoda miniata*, *Glyphothmetis heldreichii*, *Asiothmetis limbatus*, *Paracalopternus caloptenoides*, *Acrida* sp. Од трка-ите тuka веројатно спаѓаат: *Harpalus metallinus*, *Carabus graecus morio*, *Pachycarus cyaneus*, *Brachinus brevicollis*. Од останатите инвертебрати треба да се споменат: *Galeodes elegans*, *Latrodectus tredecimguttatus*, *Mesobuthus gibbosus*.

Карактеристични видови влекачи се: *Testudo graeca*, *Lacerta erhardii*, *Elalphe quattuorlineata*, и веројатно поскокот *Vipera ammodytes*. Карактеристични видови птици се: *Emberiza caesia*, *Sturnus roseus*, *Melanocorypha*

calandra, *Burhinus oedicnemus*, *Otis tetrix*. Карактеристични видови цицачи се: *Vormela peregusna*, *Microthus guentheri*. Пределот има исклучително конзервационо значење, особено поради заштита на грабливи птици (мршојадци) и ендемични растенија и инвертебртни животни.

Пределот поседува и исклучителни пејзажни вредности, особено поради всечените долови на водотеците. Во тој контекст се издвојува реката Брегалница, која во рамките на овој предел, прави бројни меандри издлабени во лапорестата подлога уште во текот на еоценот. Меандрите направиле и поголеми рецентни речни тераси со плодно земјиште на кои доминираат поплавни тополови шуми, доколку површините под крајречни шуми не се пренаменти во обработливо земјиште.

4.1.3 Сеизмолошки карактеристики на теренот

Во досегашниот просторен развој на Републиката, природните богатства, географските, морфолошките и другите погодности имале доминантно влијаниеврз изградбата и уредувањето на нејзината територија, без оглед на присутните сеизмички ризици. Тоа создава конфликтна ситуација во која најголемитеградови, најголем број на населението, индустриските капацитети и најзначајните комуникации, како што се коридорите север - југ и исток - запад, се лоцирани во зоните со најголема сеизмичност (интензитет од VII-X степени на МКС).

Локацијата за која се наменети условите за планирање на просторот се наоѓа во зона со VIII степени по Меркалиевата скала на очекувани земјотреси.

4.1.4 Хидротехничка структура

Територијата на општина Градско се наоѓа во средното Повардарие, односно од двете страни на реката Вардар пред влезот во Тиквешката Котлина во средишниот дел на Македонија. Целата територија на општина Градско е сместена во долината на Вардар, а токму во општина Градско во реката Вардар се влеваат двете нејзини најголеми притоки, Брегалница од левата и Црна Река од десната страна. Ова укажува на поволната хидрографска состојба во општината што е пак главна причина и услов за одличните услови и развој на градинарството.

Просторот на овој опфат припаѓа на водостопанското подрачје ВП Среден Вардар, кое го опфаќа сливот на река Вардар од вливот на р. Пчиња во р. Вардар до водомерниот профил Демир Капија на р. Вардар, без сливовите на реките Брегалница и Црна Река. На ова подрачје припаѓаат сливовите на десните притоки Тополка, Бабуна, Луда Мара и Бошава и на левите притоки Отавица и Иберијска Река.

За целосно искористување на постојниот хидролошки потенцијал на водотеците во ВП Среден Вардар изградени се акумулациите Младост на река Отавица и Лисиче на реката Тополка. Водите од акумулацијата Младост

се наменети за наводнување на земјоделските површини во Велешко Поле, а од акумулацијата Лисиче се водоснабдува населението во градот Велес.

Во наредниот период се предвидува изградба на акумулациите: Велес, Бабуна II, Згрополци, Градско, Кукуречани, Криволак, Дуброво и Демир Капија на реката Вардар, потоа акумулацијата Бабуна на река Бабуна и Венец на река Изворчица.

Планскиот опфат се наоѓа во сливот на предвидената акумулација Згрополци на реката Вардар.

4.1.5 Климатски и микроклиматски услови на регионот

Областа Тиквеш и Повардарие каде е лоцирана предметната локација се наоѓа под влијание на медитеранска клима која продира од југ преку Демир Каписка клисура и на континентална клима која продира од север преку Велешка котлина.

Судирот на две различни климатски влијанија создава модифицирана медитеранска клима со следни карактеристики: просечна годишна температура на воздухот 13,5°C; највисока просечна месечна температура во јули и август; најниска просечна месечна температура во јануари 1,4°C; годишна средномесечна температура над 0°C; број на мразни денови (под 0°C) е 58,4 дена; средно траење на мразен период изнесува 112 дена; температурна амплитуда од 58,6°C, односно апсолутна максимална температура 41,8°C (август) и апсолутна минимална температура -17,8°C (јануари).

Должина на траењето на сончевиот сјај (осончување) годишно за Средно Повардарие изнесува 2230 часови со максимум во месеците јули и август.

Плувиометриските анализи покажуваат дека ова подрачје е лоцирано во најсушното подрачје во Републиката со следни карактеристики: просечна годишна сума на врнежи изнесува 437 мм, максимална сума на врнежи по месеци 61,2 мм во октомври, минимална сума на врнежи по месеци 47,5 мм во мај, поројни врнежи од локален карактер од мај до септември, дневен максимум 97 мм. Просечна годишна влажност на воздухот е 71%. Просечен број на ведри денови е 118 дена, облачни 153 и тмурни 94 дена.

Интензитетот на дневниот максимум условува создавање на големи поројни води кои создаваат посебни проблеми во регионот.

Снежниот покривач се јавува од декември до март или вкупно 71 ден во годината, просечно, а стварниот број на денови со снежен покривач изнесува 21 ден. Максимално регистрирана висина на снежниот покривач достигнува 93 см.

Воздушните струења имаат најголема честина од насоките север и северо-запад. Струењата од северна насока имаат следни особености: просечна годишна честина 145%, средна јачина 2 бофори, максимална јачина 10 бофори, просечна брзина 2,2 - 3,4 м/сек, максимална регистрирана јачина 27,5 м/сек.

Струењата од северо-запад имаат следни карактеристики: просечна годишна честина 118%, средна јачина 2,1 бофори, максимална регистрирана

јачина 10 бофори, просечна брзина 2,6 м/сек. Податоците се од мерна станица Кавадарци.

4.1.6 Население

Според Пописот од 2021 година, општина Градско брои 3233 жители.

4.1.7 Стопанство

АГРИА - Агроиндустриска Групација Месна индустрија и кланица Агриа - Долно Чичево. Производство на сите видови на свежо месо, со пласман низ сите градови во Македонија и извоз во Европа. Во селото Долно Чичево се наоѓа најмодерно опремена свињарска фарма.

Земјоделски Комбинат Вардар - Градско. Големо модерно-механизирано и организирано земјоделско производство на житни култури (пченица, јачмен), градинарски култури (домати, пипер, краставици), лозови насади, идустриски култури, сточарство (овци, крави, кози). Извозно ориентирано производство, но има и пласман на големо на домашните пазари.

Винарска визба Стоби - Градско. Една од најголемите и најсовремените новоизградени винарници во Македонија, со производство на висококвалитетни вина со пласман во Македонија и на пазарите во странство.

Млекарница Милком - Ногаевци. Производство на млеко, јогурт, сирење и сите видови на млечни производи, со пласман најчесто во општината и во Велес и поширокиот регион, а се почест по нарачка на други фирми и во Скопје.

Богасна централа, АД Вардар Градско, со вкупен капацитет од 4 MW производство на струја која е во функција на сигурен извор на електрична енергија од обновлив извор кој покрива дел од побарувачката на електрична енергија и на тој начин допринесува за стабилизирање на електроенергетскиот систем во РМ.

Фабрика за сточна храна Жито Вардар - Градско. Крај самата железничка станица во Градско се наоѓа фабриката за сточна храна на групацијата Жито Вардар од Велес, која со сточна храна го снабдува поширокиот регион и др.

4.1.8 Културно наследство

На подрачјето кое е предмет на анализа има регистрирани недвижни споменици на културата (Експертен елаборат):

1. Археолошки локалитет Згрополско Кале, Згрополци, железно време, хеленистички и римски период
2. Археолошки локалитет Керамидница, Згрополци, римски период.

Во Археолошката карта на Република Македонија, која ги проучува предисториските и историските слоеви на човековата егзистенција, од

најстарите времиња до доцниот среден век, на анализираното подрачје, се евидентиран е археолошкиот локалитет Градиште.

Согласно податоци и информации добиени од Министерство за култура, Управа за заштита на културно наследство, допис бр. 17-1490/2 од 16.05.2023 година, констатирано е дека во границите на проектниот опфат не постои културно наследство, ниту добра за кои основано се претпоставува дека претставуваат културно наследство.

4.2 Опис на сегашната состојба со животната средина во планскиот опфат

Основен предуслов за идентификација на проблемите со животната средина и поставување на стратешки цели за надминување и унапредување на истите е идентификацијата и оцената на сегашната состојба со медиуми на животната средина (воздух, вода, отпад, почва, биодиверзитет, бучава), како и со користењето на земјиштето и природните ресурси во општината.

Со оглед на тоа што во планираниот простор до сега не се вршени мерења, следења и истражувања на основните витални компоненти воздухот, водата, тлото, бучавата и тврдиот отпадок, пореметувањата во екосистемот во целост не можат да се откријат, а оценката за состојбите произлегува исклучиво од дејствувањето на човекот и неговите активности во овој простор.

Квалитетот на воздухот

Главен извор на загадување општо е индустријата која во екосистемот емитува, гасови, пареи, чад, магла, прашина и аеросоли. Загадувањето на воздухот најповеќе е резултат на преработка на сулфидни концентрации на обоени метали, како и на согорување на кокс и други карбофилни горива во индустријата и домаќинствата.

На загадувањата на воздухот многу влијае топографијата на теренот, висината на индустриските оаци и атмосферските услови. Најкритично загадување е во услови на отсуство на хоризонтално и вертикално струење на воздухот, особено кога е истото проследено со температурни инверзии.

Најрационален и ефикасен начин за заштита на животната средина од штетните влијанија врз воздухот е превентивното делување и спречување на продукција на штетни емисии во самите извори на нивно создавање. Квалитетот на воздухот најмногу го нарушува присуството на гасови, прадини и други штетни материи кои негативно влијаат врз здравјето на луѓето, екосистемите и природните создадени вредности.

Една од мерките за реализација на превентивниот пристап во заштитата на воздухот е обезбедување на солидно согорување во огништата на разните горивни инсталации и добра карбурација на горивата во моторите со внатрешно согорување.

Исто така, значајни мерки кои придонесуваат за надминување на проблемот со загадување на воздухот се:

- зголемување на површините со зелени насади и дрвореди;

- подобрување на коефициентот помеѓу изградените и слободните површини;
- подигање зелени појаси околу индустриските зони, производните капацитети, резервоарите за вода и др.

Заради географската положба, природните ресурси, културата и традицијата, како и постојните капацитети, главни дејности во општината се лозарството, градинарството и одгледувањето на тутун. Развојните трендови се однесуваат на развој на сточарството, на металопреработувачката, градежната и друга индустрија. Во општина Градско не се врши мерење на поединечно специфичаните емитери во воздухот и не се следат аероседиментите.

Квалитет на водите

Колку водите во одреден простор може да се сметаат за воден ресурс зависи од можноста за нивно искористување, односно од можноста за реализирање на водостопански решенија со кои водите ќе се искористат за покривање на потребите од вода за населението, земјоделството, индустријата и заштитата на живиот свет. Водата како ресурс ја има многу помалку од присутните води што треба да се има секогаш во предвид при планирањето за нејзино искористување.

За подмирување на потребите на вода најзначајни се површинските води, бидејќи тие се најраспространети, најблиски се до местата на човековата активност, обезбедуваат живот и развој на екосистемот.

Издашноста на подземните води зависи од климатските, морфолошките и хидрогеолошките карактеристики на просторот. Овие води поради посебниот квалитет се значајни и може да бидат корисни за покривање на потребите од вода.

Отпад

Човекот со својата активност продуцира големи количини на цврст отпад. Со процесот на индустријализацијата, урбанизацијата и зголемување на стандардот на живеење, овие количини покажуваат тренд на пораст. Комуналниот и технолошкиот-неопасен отпад е во корелација со развојот на општината. Погolem дел од комуналниот отпад се создава од човекот и терцијарните дејности (трговија, угостителство и туризам), а технолошкиот-неопасен отпад се продуцира од производните дејности. За општина Градско со оглед на стопанската структура, значајно влијание врз количината на цврстиот отпад покрај индустријата имаат земјоделството и сточарството.

Управувањето со цврстиот отпад е во надлежност на ЈП од општината кој го собира сметот, го транспортира и депонира на одреден простор (депонија).

Во другите населени места (руралните подрачја) не постои организирано собирање на отпадот.

Големи количини на цврст органски отпад се создава од сточарското производство, на фармите за говеда, овци, кози, свињи и на живинарските фарми. Се препорачува акција за нивно организирано собирање и преработка.

Депонирањето на отпадот на неуредени површини го деградира просторот, ја уништува вегетацијата и доколку се наоѓа покрај речните брегови влијае и врз зголемување на ерозивните појави.

Треба да се нагласи и проблемот со јавната свест за селектирање на отпадот во соодветно за таа намена поставени канти, кеси или контејнери. Потребно е да се предложат мерки и акции за разрешување на оваа несакана и штетна по околината појава.

Квалитетот на почва

Квалитетот на почвите претставува основен предуслов за остварување на одржливиот развој. Современите процеси на урбанизација и особено користењето на земјиштето за стопански цели најдиректно влијае врз интензитетот на користење на земјиштето и промената на неговиот квалитет. Постојат многу причинители кои предизвикуваат оштетување и загрозување на земјиштето: загадените отпадни води, исталожените честици од воздухот (тешки метали и сл.), ерозијата, нерационалното користење на хемиски средства во земјоделството, сообраќајниците, депониите, урбаните и руралните населби, добиточните фарми со несоодветна изградба на помошни објекти, викенд населбите, инфраструктурните системи и др.

Почвено-климатските карактеристики имаат поволно влијание за одгледување на сите полјоделски култури - житни, индустриски, градинарски и фуражни. Користењето на земјиштето за земјоделски цели го зголемува ризикот за негова девастација. Разорување на квалитетот на почвениот слој се јавува под влијание на поголемата и неконтролирана употреба на агрохемиски средства. Користењето на арско и вештачко ѓубре и пестициди се одвива без соодветна контрола. Некои пестициди имаат висока токсичност со голем ризик по здравјето на човекот и негативни влијанија врз растенијата, животните и екосистемот.

За да се спречат негативните последици од примената на хемиските препарати и вештачките ѓубрива во земјоделието, неопходно е да се намалат количините на оптималното ниво и едновременно нивно супституирање со воведување и примена на биопестициди и органски ѓубрива со кои се обезбедува продукција на здрави и еколошки чисти производи.

Биопестицидите претставуваат живи организми, микроорганизми или производи на нивните животни процеси. Хигиенските предности од употреба на биопестицидите се:

- отсуство на негативни ефекти врз флората и фауната,
- отсуство на загадување на животната средина,
- отсуство на резидуи (остатоци) во хранливите продукти,
- нерегистрирана отпорност кон нив.

За заштита на природните вредности се препорачува:

- Целосна заштита на флората и фауната и насочено користење на природните потенцијали во склад со еколошките услови;
- Определување на тампон зони околу заштитените објекти;
- Обезбедување на заштита на природните предели и амбиенти во опкружувањето;
- При санација на еколошки загрозените подрачја да се промовираат биолошки мерки за зголемување на стабилноста на екосистемите.

Биодиверзитет

Во рамките на планскиот опфат се среќаваат два типа на живеалишта.

Урбани и субурбани индустриски и комерцијални локации во активна употреба: Згради во локации со моментална индустриска или комерцијална употреба. Вклучува канцелариски блокови, фабрики, индустриски единици, големи (поголеми од 1 ха) стакленички комплекси, големи батерии за одгледување животни и големи фарми.

Антропогени појаси од дрвја и дрвореди: Антропогените појаси од дрвја и дрвореди не претставуваат специфична растителна заедница или посебен хабитат. Дрворедите по рабовите на парцелите имаат значење бидејќи служат како коридори за распространување на многу видови. Дрвенестите и грмушестите видови кои се остатоци во овој биотоп имаат природно и антропогено потекло. Некои видови дрвја се остатоци од природната вегетација (*Ulmus*, spp., *Celtis australis*, *Pyrus amygdalyformis*, *Prunus spinose*, *Crataegus monogyna*, *Rosa canina*, *Rubus* spp. и др.), а други видови се интродуцирани од човекот (*Populus cv italica*, *Prunus cerasifera*, *Robinia pseudoacacia*, *Ailanthus glandulosa*). Растителните видови се претставени со елементи од соседните рудерални или земјоделски заедници.

Во претходно опишаните живеалишта се среќаваат следните видови животни. Од цицачите се среќаваат: верверичка (*Sciurus vulgaris*), слепо куче (*Nanosorex leucodon*), жолтогрлест глушец (*Apodemus flavicolis*), блатен глушец (*Apodemus agrarius*); обичен полв (*Glis glis*); лисица (*Vulpes vulpes*), невестулка (*Mustela nivalis*), обичен твор (*Mustela putorius*), јазовец (*Meles meles*), дива мачка (*Felis silvestris*) и др.

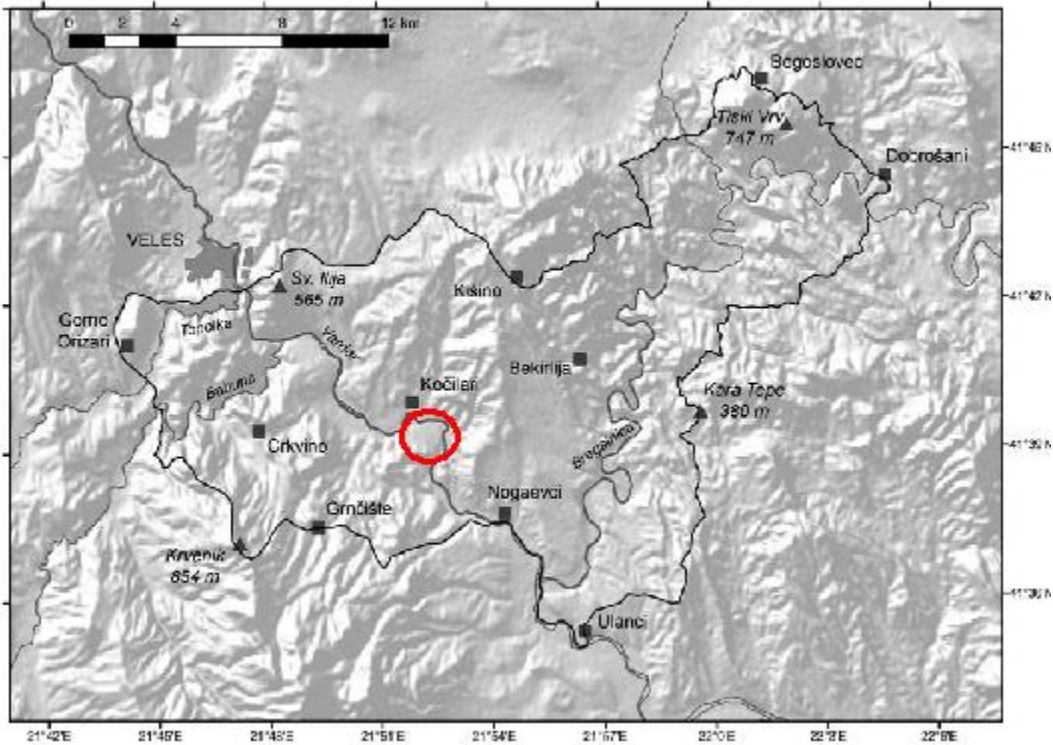
Од видовите на птици се очекуваат: *Streptopelia turtur*, *Cuculus canorus*, *Otus scops*, *Caprimulgus europaeus*, *Luscinia megarhynchos*, *Phoenicurus phoenicurus*, *Oriolus oriolus*, *Buteo buteo*, *Picus canus*, *Picus viridis*, *Erithacus rubecula*, *Turdus merula*, *Turdus philomelos*, *Turdus viscivorus*, *Aegithalos caudatus*, *Parus* spp., *Certhia familiaris*, *Garrulus glandarius*, *Fringilla coelebs*, *Carduelis carduelis* и др.

Најчести видови на водоземци се: крастава жаба (*Bufo bufo*) и зелена крастава жаба (*Pseudoeidamias viridis*). Од влекачите се среќаваат: сиден гуштер (*Podarcis muralis*), македонска гуштерица (*Podarcis erhardii*), зелен гуштер (*Lacerta viridis*); балкански зелен гуштер (*Lacerta trilineata*), жолт смок (*Dolichophis caspius*), ескулапов смок (*Zamenis longissimus*), поскок (*Vipera ammodytes*).

Заштитени и значајни подрачја

Според просторно информативниот систем при МЖСПП и евиденцијата на природно наследство на РМ и секторската студија за заштита на природното наследство, анализираната локација не влегува во ниту едно заштитено подрачје или подрачје идентификувано за заштита. Но, според меѓународно идентификуваните подрачја, анализираната локација е дел од:

- Значаен орнитолошки локалитет Река Тополка - Река Бабуна - Река Брегалница.

Овој локалитет обединува две поранешни ЗОЛ-и во Централна Македонија: „Клисурата Бабуна, Тополка Клисура и Црн Камен“ (МК003) и „Река Брегалница“ (МК004) поврзувајќи ги со еколошки сличната долина на Вардар, река во нејзиниот среден дел. Границата започнува јужно од Велес, продолжува на запад низ населбата Превалец и свртува јужно од клисурата на реката Тополка и ридот Баир. Кога го минува селото Горно Оризари, ги минува реките Тополка и Бабуна и продолжува на југ преку врвовите Дабовиќ (619 мнв), Сеир (677 мнв) и Крвеник (854 мнв). Оттука продолжува на исток, поминувајќи го селото Грнчиште и поминувајќи го превојот под врвот Цуцула (469 мнв), стигнувајќи до реката Вардар кај селото Ногаевци и следејќи ја реката на југ до селото Уланци. Оттука продолжува СИ преку Цуцуле, Рајнички Рид и Бунарче, па свртува кон север кон Кара Тепе. Следејќи ги малите сртови и клисури, стигнува до долината на реката Кури Дере, од каде продолжува СИ до реката Брегалница. Ја следи реката северно до селото Доброшани, каде што ја сретнува границата на ЗОЛ Овче Поле (МК019), следејќи ја прво СЗ (до село Богословец), потоа ЈЗ до селото Кишино и западно до Велес.

Доминантни релјефи се ридовите и клисурите на реките Бабуна, Тополка и Брегалница и нивните мошне типични меандри. Во геолошкиот состав преовладуваат мезозојски формации - Метаморфити, карбонати и магматски карпи од тријаска, јура и креда. Западно од реката Вардар се среќаваат еоценски морски седименти.

Делови од локалитетот значително се разликуваат по нивото на знаење за нивната птичја фауна. Иако клисурите на реката Бабуна биле добро познати, привлекувајќи многу орнитолози во минатото, кои на тој начин дале голем број податоци за блиската клисура на реката Тополка, долината и клисурата на реката Брегалница се целосно непознати (и тешко достапни) до неодамна, со исклучок на студиите на мршојадците во периодот 1980-1991, што резултираше со негова идентификација како ИБА во првиот инвентар. Локалитетот содржи голем број видови кои ги активираат критериумите за ИБА, вклучувајќи три видови на глобална грижа за зачувување и неколку видови грабливци во добар број. Во минатото, неколку места за размножување на белоглавиот мршојадец беа познати во клисурите на сите три главни реки. Историски гледано, клисурата на реката Бабуна била место за размножување на браданот *Gypaetus barbatus*. Медитеранскиот склоп на птици се карактеризира со исклучително бројни популации на шпанско топчерче и црноглава стрнарка, додека популацијата на Нубиско страче овде е најголема во земјата. Само една мала колонија (околу 10 пара) на Белонокната ветрушка била пронајдена во селото Оризари кај Велес во 2002 година, иако видот е многуброен во двата соседни локалитети (МК019 и МК021). Други важни видови вклучуваат Црн штрк, Краткопрст јастреб и Златен орел. Постојат и единствени историски податоци за Малото црноглаво грмушарче *Sylvia melanocephala*, што е најсеверно распространување во земјата.

Во голем дел од локацијата доминираат суви, степолики пасишта во различни фази на сукцесија кон дабова шума или засадени со четинари. Во западниот дел се наоѓаат две клисури (на реките Бабуна и Тополка), од кои првата е особено погодна за размножување на птици грабливки поради големиот број карпести засолништа и пештери. Клисурата на реката Брегалница се состои од песочник, кој исто така изобилува со соодветни ниши. Посебно во околината на селото Ногаевци има обемни земјоделски ниви. Во крајбрежните шумски појаси доминираат чинарот *Platanus orientalis* долж Бабуна и Тополка и тополите и врбите долж Вардар и Брегалница.

Бучава

Проблемот на бучава на ова подрачје досега не е анализиран и истражуван. Во овој регион изворите на создавање на бучава не се од таков вид да овој проблем во животната средина претставува значителна закана за здравјето на луѓето.

Бучавата произлегува од урбаните активности и тоа:

- Сообраќај;
- Производни и деловни процеси;

- Бучава од ентериерно потекло (стамбени згради, трговско деловни центри и сл).

4.3. Сегашни проблеми со животната средина во и околу планскиот опфат

Проблемите со животната средина во општина Градско и предметниот опфат, беа идентификувани преку анализа на постоечката состојба со животната средина каде се евидентирани клучните проблеми и предложени се мерки во облик на Акционен план за нивно надминување.

Најосетливи елементи на животната средина во предметниот опфат (Елементи на СОЖС)					
Води	Воздух	Отпад	Климатски фактори	Население	Материјални добра

Елементи на СОЖС

Проблемите со генерирање на отпадот се разгледуваат како влијание врз површинските и подземните води, влијание на загадувањето на почвите и индиректно како влијание врз квалитетот на воздухот и почвите и индиректно како влијание врз квалитетот на воздухот и создавањето на стакленички гасови (климатски промени).

Врз основа на евидентирање на најосетливите елементи на животната средина во планскиот опфат кои се нарекуваат и елементи на Стратегиска оцена на животната средина (Елементи на СОЖС) се воспоставуваат цели на стратегиска оцена на животна средина (Цели на СОЖС) и се дефинирани можни индикатори за секоја цел.

Во процесот на Стратегиска оцена на влијание на планскиот документ врз животната средина важно е да се види како, на кој начин, со која јачина и интензитет целите на планскиот документ влијаат врз целите на СОЖС со цел да се предвидат мерки за спречување на влијанијата и да се предложи соодветен план за мониторинг на индикаторите за секоја цел на СОЖС. На следната табела се прикажани сегашните проблеми со елементите на животната средина:

Елементи на Стратегиската оцена на животна средина	Проблем	Релевантно опфтен проблем
Воздух	Нарушен квалитет на воздухот од зголемен сообраќај	x
	Немање квалитетна медицинска база на податоци во однос на заболувањата предизвикани од загадувањето на воздухот	x
Вода	Неконтролирано трошење на питка вода	x
	Нецелосен мониторинг за квалитетот и квантитетот на површинските, подземните и отпадните води	x
Отпад	Постоење на диви депонии	x
	Непостоење депонија за отпад штетен по	x

	здравјето на луѓето	
Почва	Загадување на почвата	x
	Диви депонии на територијата	x
Предел	Узурпација и деградација на просторот	x
	Недоволна застапеност на паркови и зелени површини	x
Население	Ниска еколошка свест кај граѓаните во општината	x
	Невработеност	x
Климатски фактори	Користење на нафта за затоплување	x
	Непостоење стратегија за искористување на алтернативни извори на енергија	x
Материјални добра	Постоење на бесправни градби	x

Сегашни проблеми со елементите на животната средина

5. Состојба без имплементација на планскиот документ

При реализација на Планскиот документ за Урбанистички план вон населено место Згрополци, за мултинаменски стопански комплекс во м.в. Тркало, КО Згрополци, општина Градско се разгледува опцијата без да се спроведе планска активност, односно работите да останат во првобитната положба.

Во конкретниов случај доколку планот не се спроведе, се очекуваат следниве последици:

- Непланско искористување на просторот;
- Неконтролирана изградба на бесправни објекти;
- Нарушување на квалитетот на медиумите во животната средина;
- Отсуство на финансиски инвестирања што би се довело до слаб економски развој на стопанството;
- Ограничен развој на општината;
- Намалени приходи во буџетот;
- Слаб социо-економски развој;
- Нарушено здравје на населението;
- Намалена можност за вработување;
- Пораст на миграција кон поразвиените центри;
- Намален животен стандард;
- Нереализацијата на планскиот опфат ќе испушти можност од идни потенцијални инвестиции;
- Трошоците за увоз на струја ќе се зголемат.

Доколку не се реализираат предвидените решенија во рамки на планскиот опфат ќе се испушти можноста за економски-одржлив развој.

6. Алтернативи и чинители за избор на алтернатива

Реализацијата на Урбанистички план вон населено место Згрополци, за мултинаменски стопански комплекс во м.в. Тркало, КО Згрополци, општина Градско е од особено значење за реализирање наменски содржини и функционална операционализација за развој на планскиот опфат, општината и државата.

Од особено значење за изготвување на Стратегиската оценка, а воедно и стандардна постапка е да се изанализира варијантата, односно опцијата од неспроведување на планското решение со што состојбата би останала во првобитната состојба. Во тој случај се очекува дека фактичката состојба на теренот воопшто нема да се промени и економската пасивност ќе продолжи.

Овие аспекти се земаат со цел да се изнајде најповолното решение кое ќе придонесе за заштитата на животната средина и здравјето на човекот.

Со реализирање на планскиот опфат се очекуваат неколку позитивни аспекти:

- Рационално искористување на просторот преку реализација на одржливи плански содржини;
- Поволна географска положба;
- Добри микроклиматски услови;
- Отварање нови работни места;
- Развој на локалната самоуправа преку плаќање на даноци, комуналии и други давачки;
- Зголемување на вредноста на земјиштето;
- Подобрување на енергетскиот биланс /поработ на производството на енергија;
- Зголемување на енергетската сигурност;
- Зголемување на учеството на нови одржливи извори на енергија во снабдувањето со енергија, односно во енергетскиот биланс;
- Поработ на енергетската ефикасност;
- Зголемување на енергетските капацитети од обновливи извори;
- Подобрување и одржливо производство и снабдување со електрична енергија и топлина;
- Намалување на увозната зависност од енергија;
- Енергетска сигурност;
- Намалување на емисиите на стакленички гасови;
- Либерализација на пазарот;
- Зголемен степен на урбанизација со максимално, рационално и одржливо искористување на просторот и
- Реализирање на плански содржини во функција на директни /индиректни економски ефекти.

Предметниот плански документ не носи информации за разгледувани алтернативни локации за планскиот опфат. Алтернативи на ниво на активност произлезена од намената на планот, во смисла на технологија и

слично ќе бидат разгледувани во фазата на подготовка на техничко технолошкиот проект во понатамошните фази на реализација.

Со реализација на планот се овозможува локацијата да прерасне во единствена интегрирана просторна и функционална целина, која ќе овозможи одржив развој на локалната и национална економија со потенцијал за привлекување на интересот на домашните и странските инвеститори во планскиот опфат и пошироко во планскиот регион што е секако тенденција на оваа Влада.

7. Претпоставени влијанија врз медиумите на животната средина

Појавите кои како претпоставка може да се јават од имплементацијата на Урбанистички план вон населено место Згрополци, за мултинаменски стопански комплекс во м.в. Тркало, КО Згрополци, општина Градско може да се анализираат од негативен и позитивен аспект.

Извештајот за Стратегиска оценка ги зема во предвид влијанијата врз сите медиуми на животната средина, биолошката разновидност, природата, пределот, културното наследство, луѓето како и влијанијата врз социо-економските потенцијали во општина Градско.

Извештајот за Стратегиска оценка не ги анализира поединечните развојни проекти, туку влијанијата врз медиумите на животната средина од глобален аспект. Значи, со извештајот се прави само проценка на можните негативни влијанија врз животната средина, додека во подоцнежните фази, преку Студиите за оценка на влијание врз животната средина или Елаборатите за заштита на животната средина, што се законска обврска на основа на укажаните ризици се прават детални анализи и препораки.

Околината не се очекува да претрпи значајни промени, кои пак ставени во функција на одржлив развој се очекува да донесат социјални и економски придобивки за општината и вкупната инфраструктура. Со цел правилно вклопување и управување, неопходно е сите можни влијанија да бидат идентификувани, анализирани и земени во предвид во рамките на сите локални стратешки документи и работата на административните органи и јавните претпријатија.

Согласно Законот за животна средина и Уредбата за определување на критериумите врз основа на кои се утврдува потребата за спроведување на постапката за оценка на влијанијата врз животната средина потребно е да се утврди потреба за спроведување на постапка за оценка на влијанието на проектот врз животната средина. Потребата од оценка на влијанијата врз животната средина ја донесува Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина. Согласно Законот за животна средина, како и Законот за заштита на природата, правните или физичките лица кој вршат дејности или активности кои не спаѓаат во проектите за кои се спроведува постапка за оценка на влијанието врз животната средина се должни да изготват Елаборат за заштита на животната средина, со цел да се оцени влијанието на дејностите или активностите врз животната средина, пред да започнат со спроведување на проектот и истиот да го достават до органот надлежен за одобрување на спроведувањето на проектот.

Влијание врз демографскиот фактор

Реализацијата на предвидените содржини од планскиот опфат, не само што ќе ја запрат економската миграција на локалното население, туку и ќе предизвика позитивен стимул на демографскиот развој. Исто така, ќе има

долгорочно позитивно влијание и на зголемувањето на наталитетот, како уште еден позитивен елемент во функција на демографскиот развој. Инвестиционите вложувања за реализација на оваа планска содржина ќе го зголемат животниот стандард и квалитетот на живеењето.

Влијание врз човековото здравје

Заради намената на објектите предвидени надвор од зоната на домување и индивидуалните стамбени објекти не се очекува истите да предизвикаат негативни влијанија врз здравјето на локалното население. Во текот на изградбата се очекуваат краткорочни влијанија, како резултат на појавата на бучава, емисии во воздухот и појава на прашина.

Подетална анализа од евентуалните влијанија врз човековото здравје ќе се направи во понатамошните фази преку изработката на студиите за Оценка за влијанието на животната средина или елаборатите за заштита на животната средина, што се законска обврска.

Влијание врз социо-економската состојба

Имплементацијата на планот за изградба на објекти во мултинаменски стопански комплекс во општина Градско ќе има позитивно влијание врз социо-економските и демографски развој на општината, зголемено и одржливо искористување на обновливите извори на енергија, помал увоз на електрична енергија, отварање на нови работни места, зголемување на стапката на економскиот раст, стимулирање на развојот на останатите дејности, проектирањето, комуналните дејности, градежништвото, трговијата, подобрување на квалитетот на живеење и сл., зголемување на приходите на локалната самоуправа, подобрување на комуналната инфраструктура и рационално и одржливо искористување и уредување на просторот.

Влијание врз квалитетот на амбиентниот воздух

Со планот за изградба на мултинаменски стопански комплекс во општина Градско не се очекуваат особени влијанија врз амбиентниот воздух. Предвидениот опфат не се наоѓа во близина на зона за индивидуално и колективно домување, заради што влијанијата врз амбиенталниот воздух не се многу ограничени. Дополнително на тоа, а заради намената на содржините на локацијата која е предмет на анализа, нивната реализација не би требало да има било какви импликации врз здравјето на посетителите и населението во пошироката околина. Одредени краткорочни влијанија врз квалитетот на воздухот се очекуваат во време на градба - изведба на земјани и градежни работи, при што се очекува појава на прашина, како фугитивна емисија на најситни честички на прашина и песок.

Во време на градежната фаза треба да се очекува:

- Повремено загадување на воздухот од местата на изведба на градежните активности, од градежните материјали, кои ќе се користат и од видот на транспортот на градежните материјали;
- Целата градежна механизација за време на подготовката на теренот ќе има негативно влијание врз квалитетот на воздухот;
- Главен загадувач на воздухот за време на градежните активности ќе биде прашината предизвикана од копање, набивање на тлото, транспортот на ископаната земја, односно земјените работи.

Според класите на намена во планот, не се очекува да се наруши квалитетот на воздухот.

Евентуалните влијанија ќе бидат детално анализирани при изработката на студиите за Оценка за влијанието на животната средина или елаборатите за заштита на животната средина што се законска обврска која треба да се реализира во подоцнежната фаза на реализација на планираниот проект.

Влијание врз климатски промени

Со оглед на карактеристиките на локацијата на која се предвидува реализацијата на оваа планска содржина не се очекува да има нарушување на квалитетот на амбиентниот воздухот во регионот и пошироко или климатски промени и ќе биде во насока на подобрување на климата. Постои опција од искористување на обновливи извори на енергија, соларната енергија како енергетски ресурс кои би ги користеле објектите.

Влијание предизвикано од зголемена бучава

Во фаза на имплементација на планираните активности за инфраструктурно опремување на планскиот опфат и изградба на инфраструктурната мрежа треба да се очекува зголемена бучава. Со оглед на местоположбата на планскиот опфат, кое е надвор од населено место се смета дека бучавата ќе биде во дозволените граници.

Во текот на работата на мултинаменскиот стопански комплекс не се очекува појава на бучава.

Доколку при имплементација на планскиот опфат се применат дефинираните мерки согласно Стратегиската оценка на влијанијата врз животната средина од секоја од посебните активности ќе се намалат очекуваните ефекти од бучава, односно ќе се сведат на дозволените нивоа, во согласност со Законот за бучава.

Влијание од вибрации

При изведба на градежните активности може да се очекуваат вибрации, но тоа ќе бидат со ограничен интензитет и времетраење.

Влијание врз квалитетот на водите

Идентификувани извори на емисии на отпадни води во опфатот се санитарните отпадни води. Ако неправилно се управува со истите може негативно да влијаат врз површинските и подземните води и да го загорзат квалитетот на околното земјиште. Планските решенија за комуналната инфраструктурна мрежа и одведувањето на фекалните и атмосферските води од објектите треба да овозможат контролирано испуштање на истите. Нарушувањето на квалитетот на водите може да биде и резултат на неправилно управување со отпадот кој ќе се создава во периодот на користење на услугите од комплексот, заради што се препорачува интегрирано управување со истиот. Во текот на конструктивната фаза можно е да дојде до ерозија на теренот, поради работата на градежната механизација при користењето на пристапните патишта и инфраструктурата, како и при отстранување на вегетацијата. При работењето на градежната механизација може да дојде до истекување на масла и нафта, која што може да доведе до загадување на површинските и подземните води.

Поцелосна анализа од сите аспекти на влијанијата од врз квалитетот на површинските и подземните води ќе бидат предмет на посебни Студии или Елаборати согласно Законот.

Влијание врз почвата

Евентуалните влијанија врз почвата може да произлезат од несоодветна имплементација на проектот, генерираниот отпад, издувните гасови од градежната механизација и транспортните средства при изградбата на објектите во конструктивната фаза (довод на електрична енергија и сл.).

За да не дојде до нарушување на квалитетот на почвата, потребно е да се спроведе План за управување со отпад во кој ќе се предвидат мерки за управување со отпадот, за секоја дејност посебно.

Во конструктивната фаза, при изведбата, поставувањето и копањето на канали постои можност од појава на ерозија на земјиштето, набивање на почвата од движење на моторната механизација и загадување на почвата од неправилно управување со отпад (ненавремено подигање на комуналниот отпад може да има влијание врз почвата). Исто така, се очекуваат влијанија врз почвата, при активностите околу расчистување на теренот со вегетација.

Подетална анализа од евентуалните влијанија врз квалитетот на почвата ќе се разгледаат во понатамошните фази преку изработката на студиите за Оценка за влијанието на животната средина или елаборатите за заштита на животната средина, што се законска обврска.

Влијание врз пределот

Со имплементацијата на планот за изградба на мултинаменски стопански комплекс во општина Градско не се очекуваат огромни влијанија врз пределот.

При изградба на објектите и инфраструктурата може да се предизвикаат негативни влијанија врз пределот, како резултат на ископувањето на земјиштето и депонирањето на вишокот земја на несоодветни локации. Ваквите влијанија се очекува да се третираат, како негативни влијанија со ограничен интензитет и времетраење.

Имплементацијата на Планот ќе овозможи производство и користење на енергија од обновливи извори на енергија, односно намалување на употребата на фосилни горива, што ќе допринесе за избегнување на значителна деградација на пределот на национално ниво.

Во моментот, на локацијата на планскиот опфат се наоѓа старата фабрика Хемиска индустрија Велес, која не е во функција повеќе од 20 години. На локацијата може да се видат објекти и друга инфраструктура која порано се користела, кои сега се во руинирана состојба. Овие објекти иако постојат неколку децении, сами по себе предизвикуваат негативни влијанија во околниот предел и визуелните аспекти.

Со реализацијата на предвидените проектни активности, односно инсталација на фотоволтаичните панели и придружната опрема ќе допринесе до промена на пределот и визуелните аспекти во околината на проектната локација.

Покрај промените на пределот и визуелната перцепција на рецепторите во околината, во оперативната фаза, се очекуваат влијанија кои би се манифестирале како одсјај на сончевата светлина, кој би се манифестирал преку рефлектирање на сончевата светлина. Овие влијанија би се одразиле на учесниците во сообраќајот, кои го користат регионалниот пат Р1102, кој поминува западно од планскиот опфат, како и учесниците во сообраќајот кои ја користат железничката пруга Скопје - Гевгелија, која го заобиколува планскиот опфат од неговата источна страна.

Идентификуваните влијанија би се јавувале на дневна основа, во сончеви денови, но само во одреден дел од денот, кој би зависел од годишната сезона, односно од аголот под кој паѓаат сончевите зраци и од аголот под кој се одбиваат сончевите зраци.

Влијание врз културното наследство

Културното наследство на регионот е симбиоза на непроценливи материјални и духовни вредности во една урбанистичко-архитектонска целина, сочинувајќи нераскинливо единство на традиционални и уметнички вредности и книжевни, документациони фондови, почнувајќи од праисторијата до денес.

Доколку при реализација на планот дојде до откривање на објекти, односно предмети (целосно зачувани или фрагментирани) од материјалната култура на Република Македонија, треба да се постапи во согласност со одредбите според член 65 од Законот за заштита на културното наследство („Сл. Весник на РМ“ бр. 20/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15, 192/15, 39/16, 11/18 и 20/19).

Влијание врз биодиверзитетот (флора и фауна)

Голем број на активности кои би се одвивале со реализацијата на планскиот опфат може да предизвикаат нарушување на биолошката рамнотежа во областите каде што тие се одвиваат и да имаат директно или индиректно влијание. Потенцијални влијанија можат да се јават како резултат на прекумерната урбанизација, лошата комунална инфраструктура, несоодветното депонирање на отпадни материи и сл.

Реализацијата на проектните активности ќе овозможи изградба на мултинаменски стопански комплекс со производство и користење на енергија од обновливи извори, односно намалување на употребата на фосилни горива, што ќе придонесе за намалување на емисиите на стакленичките гасови и останатите видови емисии во животната средина кои се генерираат како резултат на производство на енергија од необновливи извори, ублажување на климатските промени што ќе допринесе за подобрување и заштита на биолошката разновидност и природата на национално ниво, регионално и локално ниво.

Планската документација има потенцијал директно и индиректно да влијае на одредени локации, нивните квалификациски карактеристики, како и други загрозени или заштитени (приоритетни) видови. Влијанијата врз приоритетните живеалишта и видови може да настанат преку изградбата и работењето и може да бидат кумулативни со други блиски предложени проекти или оние кои се веќе во изградба.

Влијанијата може да произлезат од, но не мора да бидат ограничени на:

- губење и деградација на живеалиштата,
- смртност на дивиот свет преку судир или струен удар,
- поместување на дивиот свет и ограничување на движењето,
- ловокрадство, прогон или нелегална трговија со диви животни,
- фрагментација на населението и живеалиштата,
- загадување,
- нарушување/губење на екосистемските услуги,
- внесување на туѓи инвазивни видови.

Клучно ограничување веројатно се птиците, особено оние поврзани со идентификуваниот значаен локалитет за птици. Интеракциите на птиците со фотоволтаичните објекти не се добро проучени. Примарните закани се од потенцијални судири со ПВ опрема, далноводи и струјни удари од трафостаници и дистрибутивни линии. Судирите од ПВ системи може да вклучуваат директни судири во жици или далноводи. Другите судири се помалку проучени, како што е спорната теорија на „езерски ефект“ каде што големите ПВ објекти може да привлечат миграциски водни птици; тие се теоретизирани да ги перцепираат рефлектирачките површини на ПВ панелите како водни тела и тие се судираат со структурите, додека се обидуваат да слетаат на панелите. Други студии пронајдоа ограничени докази за каква било привлечност на птици поврзани со водни живеалишта на локации на ПВ соларни објекти.

Подетална анализа од евентуалните влијанија врз флората и фауната ќе се разгледаат во понатамошните фази преку изработката на студиите за Оценка за влијанието на животната средина или елаборатите за заштита на животната средина што се законска обврска.

Влијание врз материјалните добра

Имплементацијата на планот за изградба на мултинаменски стопански комплекс во општина Градско ќе ја зголеми економската вредност на земјиштето во околината и регионот.

Влијание по однос на генерирање на отпад

Кога се работи за проблемот на загадување на животната средина неизбежен е податокот дека цврстиот комунален отпад претставува директен загадувач на животната средина и затоа треба да му се даде едно од приоритетните места за негово решавање. Со правилен пристап и изнаоѓање на соодветни технички решенија за собирање, изнесување и третирање на цврстиот комунален отпад ќе се подобрат општите услови за живеење, истовремено директно ќе влијае на заштитата на животната средина.

Еколошките проблеми кои се наметнати од несоодветното третирање на отпадот се од висок ризик бидејќи влијаат врз самото население посебно врз младата популација, нивното здравје, животната средина и општиот прогрес.

При реализација на планот за мултинаменски стопански комплекс во општина Градско се очекува генерерирање на градежен и земјан отпад. Со планскиот документ предвидено е отпадот при градбата соодветно да се собира и превзема, а дел од него да се искористи во тампонирање на пристапните делови и покривање на ископите. При реализација на проектот се очекува вишок на земја, отпад од пакување и отпад генериран од работниците кои ќе работат на локацијата. Согласно, законската регулатива создавачите на отпад се должни да ги превземат сите заштитни мерки за заштита на животната средина.

Се препорачува сите овие активности да бидат подетално опфатени со изработката на Студиите или Елаборатите согласно Законот.

Влијание од несреќи и хаварии

Можни несреќи и хаварии кои би настанале од имплементацијата на оваа планска содржина е појавата на пожар, елементарни непогоди и други хаварии. Во планскиот опфат се разработени мерки за заштита на човекот, материјалните добра и животната средина од природните катастрофи.

За успешно функционирање на заштитата од несреќи и хаварии предвидени се мерки за заштита од пожари, односно сите објекти се лоцирани така да се пристапни за пожарните возила, со што ќе се овозможи лесна

подготовка и ставање во дејство на потребната опрема против појавите на пожар и спасување на луѓето.

Планирањето и изработката на техничката документација треба да е во согласност со Законот за заштита на пожар.

Деталната анализа на овие влијанија ќе биде со Студиите или Елаборатите согласно Законот и се обврска да се изготват во подоцнежните фази на реализација на инвестицијата.

8. Мерки за заштита, намалување и неутрализирање на значајните влијанија врз животната средина од имплементација на планскиот документ

Со Законот за животна средина („Сл. Весник на РМ“ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18) и („Сл. Весник на РСМ“ бр. 89/22 и 171/22), како и останатите законски и подзаконски акти се уредени правата и должностите на Република Македонија и на општина Градско, како и правата и должностите на правните и физичките лица, во обезбедувањето услови за заштита и за унапредување на животната средина, заради остварување на правото на граѓаните за подобрување на квалитетот на живеење.

Извештајот се базира на релевантни податоци од Просторниот план на Република Македонија, Националниот Еколошки Акционен План, секторските студии за одредени области, како и податоци утврдени на самиот локалитет и на таа основа предвидува мерки за заштита на животната средина од влијанијата кои се очекуваат со имплементацијата на планската содржина во планскиот опфат.

За реализација на системот за заштита на животната средина потребно е да се почитува следното:

- Спроведување на постојните закони и прописи со кои се заштитува просторот, ресурсите и националното богатство;
- Организирање и уредување на просторот со цел да се постигне севкупен развој;
- Утврдување на насоката и критериумите за уредување на просторот надвор од градежните подрачја со помош на стручни упатства од ресорите на земјоделството, шумарството и водостопанството, како и заштитата на животната средина. Неопходно е да се посвети поголемо внимание на планирањето на инфраструктурните коридори и објекти со приоритетно користење на постојните траси и помалку вредни простори;
- Изградба на современа инфраструктура;
- Зачувување на амбиенталните и естетските потенцијали на просторот;
- Селектирано и организирано депонирање на отпадот во депонија;
- Загадувачот е должен да ги надомести трошоците за отстранување на опасноста од загадување на животната средина, да ги поднесе трошоците за санација, како и да ја стави во функција животната средина во состојба како пред оштетувањето;
- Помошните и придружните градежни објекти (магацински објекти за материјали, алати, гориво и други помошни објекти), кои ќе се користат во фазата на изградба, треба да бидат лоцирани на помали растојанија поради зачувување на пределот и
- Доследно спроведување на планот.

По регулација на имотно-правните односи се планира изградба на фотоволтаична централа со моќност од 20 MW за производство на

електрична енергија на дадената локација со соодветна намена E1.13 која ќе биде во функција на одржливиот развој преку производство на енергија од обновливи извори (сончева енергија) што преставува стратешки потег во обезбедување на енергетска независност како и зачувување на земјиштето од загадување. По регулација на имотно правните односи сите објекти со карактер на загадувачка индустрија ќе бидат отстранети согласно применливата законска регулатива, а на нивно место ќе биде поставена фотоволтаична инсталација. Фотоволтаичните центри со својот технолошки процес на производство на електрична енергија не влијаат на загадувањето на човековата околина. Воедно, како дел од проектот за изградба на фотоволтаична централа во план е реконструкција на постоечката 110КВа трафостаница која ќе ги опслужува потребите на фотоволтаичната централа.

Еден дел од КП 57/1, КО Згрополци со големина од околу 4 хектари каде што постојат објекти од административно деловен карактер и магацински простор ќе бидат резервирани за објекти кои по изградбата на фотоволтаичната централа ќе се наменат за развојна лесна незагадувачка индустрија со зголемена потреба од електрична енергија и само-одржливост која ќе биде развиена и ќе работи во поддршка со енергијата од обновливи извори од фотоволтаичната инсталација на истата парцела.

Согласно Студијата за заштита на природното наследство, изработена за потребите на Просторниот план на Република Македонија, на просторот кој е предмет на разработка нема регистрирано ниту евидентирано природно наследство.

Во зоната на бунарите се забранува сервисирање на моторни возила, пасење на стока, закопување на умрени животни, складирање на отпад, испуштање на материи кои по својот состав се опасни и штетни, употреба на агрохемиски средства, изградба на септички јами, копање на канали, изведување на земјени работи и сл. При лоцирањето на бунарите да се почитува Законот за води за одредување на заштитните зони на бунарите.

Бидејќи водоснабдувањето со вода ќе се врши од подземен бунар, потребно е да се направат испитувања со кои ќе се утврди и квалитетот на водата, односно дали физичко-хемиските и бактериолошки карактеристики на водата ќе одговараат за соодветната намена.

Во поглед на создавање на отпад, бучава, загадување на воздухот, загадување на почвата од работата на трафостаницата, подетална анализа од евентуалните влијанија врз животната средина ќе се разгледаат во понатамошните фази преку изработката на студиите за Оценка за влијанието на животната средина или елаборатите за заштита на животната средина што се законска обврска.

Со третман на санитарно-отпадните води ќе се врши пречистување пред нивно испуштање во реципиентот со што ќе се заштити животната средина од еколошки аспект. За правилно работење на пречистителната станица потребно е да се изведе одделна канализациона мрежа и тоа:

- Канализациона мрежа од санитарна вода;
- Атмосферска мрежа од кровови на објекти;

- Атмосферска мрежа од улици, паркинзи и манипулативен простор со завршно пречистување во маслофакач.

Да се контролира квалитетот на пречистените отпадни води, пред испуштање во најблискиот реципиент, со цел да се усогласат вредностите на концентрацијата на материите присутни во пречистената отпадна вода со пропишаните гранични вредности на максимално дозволените концентрации на материите присутни во реципиентот.

Основни критериуми од аспект на заштитата на водите согласно Законот за водите („Сл. Весник на РМ” бр. 87/08, 6/09, 161/09, 83/10, 51/11, 44/12, 23/13, 163/13, 180/14, 146/15 и 52/16) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 151/21); согласно кои треба да биде изготвена проектна документација се следните:

- Заради заштита на коритата и бреговите на природните водотеци, езерата и акумулациите, се забранува изградба на постројки и објекти во крајбрежните земјишта освен со водостопанска согласност;
- Заради заштита и спречување на оштетување на водостопански објекти и постројки, се забранува да се изведуваат градби или да се вршат работи со кои се оштетуваат објектите и постројките;
- Местоположбата на постројките и објектите треба да биде надвор од крајбрежниот појас во широчина од 50 метри зад линијата на допирање на педесетгодишната вода кај нерегулираните водотеци, односно зад ножицата на насипот кај регулираните водотеци, а во населените места ширината на крајбрежниот појас ја определува советот на општината, по предлог на градоначалникот на општината, по претходна согласност на органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина;
- Заради заштита и спречување од оштетувања на водостопански објекти и постројки, се забранува да се копаат и дупчат бунари на растојание помало од 20 метри од ножицата на одбрамбените насипи;
- Изведувањето на водостопанските објекти и постројки да се врши во согласност со прифатени современи техники и стандарди, при лагодени на научно - техничкиот развој на начин кој нема да предизвика негативно влијание врз режимот на водите и врз корисниците.

Во поглед на озеленувањето, да се планираат соодветни профили на дрвореди покрај објектите. Изборот на зеленило треба да се усогласи со условите за заштита и негова намена. Диспозицијата на високите дрвја да биде усогласена со трасите на подземните инсталации, додека изборот на видот на озеленувањето да биде во согласност со условите во работната средина, односно способноста на повеќе апсорпција на штетни гасови и кои немаат посебен третман за одржување. Согласно Законот за урбано зеленило, процентуалната застапеност на зелената површина да се дефинира со Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање зависно од локацијата, намената и големината на градежната парцела.

- ***Мерки за намалување на влијанијата врз демографскиот фактор***

Имплементацијата на планскиот документ позитивно ќе влијае на демографскиот развој и затоа не се предвидуваат мерки за заштита.

- ***Мерки за намалување на влијанијата врз човековото здравје***

Реализацијата на планскиот документ нема да предизвика негативни влијанија врз човековото здравје. Во делот на општи мерки се препорачува воспоставување на систем на собирање, селектирање и отстранување на отпадот, појаси со хортикултурно уредување, а во текот на градежните постапки, истите да се планираат соодветно за да се редуцира времето на користење на опремата, која создава евентуална зголемена бучава. Канализационата отпадна вода и отпадните води потребно е да се третираат во пречистителна станица. Доследното спроведување на планските решенија, ќе доведе до директна заштита на човековото здравје. Примената на сите предложени мерки, дадени во сите фази на планирање и изведба на проектот ќе овозможи елиминирање на евентуалните влијанија врз животната средина и здравјето на човекот.

При функционирањето на објектите не се создаваат штетни материи, кои може да влијаат врз животната средина и здравјето на човекот. Глобалната заложба за заштита на човековата средина и посебно за намалување на емисиите на стакленички гасови, увозната зависност на Република Македонија од електрична енергија, како и потребата за обезбедување на поголема разновидност и со тоа сигурност во снабдувањето со електрична енергија, неминовно наметнуваат зголемено учество на обновливите извори во потрошувачката на енергија.

Со доследно спроведување на планот можноста за загрозување на човековото здравје ќе биде сведена на минимум.

- ***Мерки за намалување на влијанијата врз социо-економската состојба***

Реализацијата на планскиот документ позитивно ќе влијае на социо-економската состојба на населението, ќе го подобри квалитетот на живеењето и ќе го зголеми стандардот на населението. Со реализација на планската содржина ќе се зголеми економскиот раст со што ќе се намали и бројот на невработени.

Изградбата на објекти кои користат обновливи извори на енергија ќе ја зголеми понудата на енергетски извори и ќе го подобри енергетскиот биланс.

- ***Мерки за намалување на влијанијата врз амбиентниот воздух***

За намалување на влијанијата врз квалитетот на амбиентниот воздух од имплементацијата на планот се предлагаат следните мерки:

- Подигање на зелени зони околу граничната линија на планскиот опфат;
- На самите локации да се предвиди формирање на појаси со заштитно зеленило, ниско и средно, со долг вегетациски период се со цел нивно функционално развивање како и додатно намалување на аерозагадувањето;
- При планирањето и изградбата на објектите приоритет да се дава на најдобро достапните техники и инсталации;
- Избегнување на користењето на фосилните горива како енергетски ресурс;
- Користење на електрична енергија како енергенс за затоплување при што нема да има никакви загадувачки емисии, односно користење на обновливи извори на енергија;
- Мониторинг на емисии на загадувачки материи во воздухот;
- За подобрување на квалитетот на воздухот на самиот опфат, на сите слободни површини да се предвидат зелени површини.

Самата работа на фотоволтаичната централа не ја оптеретува животната средина. При работата на централата не се произведуваат стакленички гасови. Во случаите кога електричната енергија не е произведена во фотоволтаични ќелии, таа мора да се произведе со некој од конвенционалните извори на електрична енергија (на пример, во термоелектрани) која притоа произведува стакленички гасови. Поради тоа, фотоелектричните панели (соларни ќелии) имаат позитивно влијание врз животната средина, а нивната употреба ја смалува емисијата на стакленички гасови.

- Мерки за намалување на влијанијата врз климатскиот промени

Во доменот на заштитата на животната средина основна цел е преку соодветни плански поставки да се обезбедат услови за непречен развој со истовремено сочувување на квалитетот на животната и работна средина.

За остварување на наведената цел, поставките и потребите од заштита на животната и работна средина се вградуваат во сите домени на урбанистичкото планирање преку проверка и изготвување на современи стандарди и нормативи.

Со оглед на локацијата на која се предвидува реализацијата на овие плански содржини, не се очекува дека ќе има нарушување на квалитетот на воздухот на микро план и поширокиот регион или климатски промени. Затоа не се препорачуваат мерки.

- Мерки за заштита од бучава

Емисијата на бучава кон околината треба да биде во рамките на пропишаните гранични вредности. Прашањето за намалување на проблемите на бучавата од регионалниот пат треба да се решава со обезбедување на заштитни зелени појаси или формирање на зелени коридори.

Во склоп на подобрување на условите за работа и престој еден од битните фактори е подигањето на зелени насади во локалитетот и во неговото непосредно окружување.

Доколку во времето на имплементација на планот се увиди потреба од воведување на дополнителни мерки на заштита од бучава, истите ќе се спроведат.

- Мерки за намалување на влијанијата од вибрации

Имплементацијата на планската документација нема да предизвика значителни вибрации поради што нема да се воведат некои посебни мерки.

- Мерки за намалување на влијанијата врз почвата

За намалување на влијанијата врз почвата се предлагаат следните елементи:

- При започнувањето на секој градежен зафат на планскиот опфат инвеститорот да го организира собирањето на градежниот отпад, негово депонирање или искористување во инвестиционите активности;
- Во случај на контаминација на почвата со материи од евентуален дефект на возило и сл. да се воведат постапка на отстранување на тоа земјиште и нанесување на неконтаминирана почва, согласно Законот за животна средина.

Доследната примена на планските решенија од страна на инвеститорот ќе биде доволна гаранција за евентуалните влијанија да бидат сведени на минимум (загадување и ерозија).

Ерозијата на подлогата е природен процес, кој што егзистира низ геосторијата и најголем осврт се дава на т.н. забрзана ерозија, каде што интензитетот на нормалната (геолошка) ерозија е неколку пати зголемен поради човечките активности. Ерозијата на почвата е означена како најзначаен, најопасен и најраширен тип на деградација на почвата и е лимитирачки фактор за одржливо користење на земјиштето. Почвата може да биде еродирана поради дејство на ветер и вода.

Овој извештај не е во можност да даде детали за против ерозивните и против поројните мерки во содржината на планскиот опфат. Деталниот обем на мерки и активности, нивната прецизна локација и површинска поставеност во просторот, ќе бидат дефинирани со основни-изведбени проекти, врз основа на детални геодетски, геотехнички и други теренски снимања и проспекции.

За намалување на влијанијата врз почвата се предлагаат следните елементи:

- интегрално управување со отпадот, негова селекција и правилно одлагање (постапување);
- изведба на канализациона мрежа;
- собирањето на отпадните води да се врши преку канализациони цевки и пред да се испуштат да се изврши нивен третман.

За чиста и незагадена почва треба да се обезбеди поголема контрола при употребата на средствата, материјалите и суровините кои ќе се користат во прометот и работењето на објектите во комплексот.

Доследната примена на планските решенија од страна на инвеститорот ќе биде доволна гаранција за евентуалните влијанија да бидат сведени на минимум (загадување и ерозија).

- Мерки за намалување на влијанијата врз флората и фауната

При планирањето на просторот, задачите на заштита на природата се насочени, особено на активно уредување и заштита на природата и животната средина, санирање на можните штети и повторно воспоставување на природната средина. Заштитата на природата ја опфаќа и заштитата на биолошката разновидност.

Загрозувањето и намалувањето на биодиверзитетот е глобален процес кој во последните 100 (сто) години добива загрижувачки размери. Причините за ваквиот тренд се многубројни, непосредно условени и најчесто тешко може да се елиминираат. Различните дејности/влијанија на човекот во смисол на менување на природата, доведоа до силни и во многу случаи иреверзибилни процеси, кои непосредно се одразуваат врз промената или целосно уништување на поделни екосистеми, а со тоа и до неповратно исчезнување на голем број ендемични видови и намалување на нивните популации до критична граница.

Што се однесува до изработката на планот, заради обезбедување на здрава животна средина ќе бидат организирани објекти и постројки согласно прописите, нормите и стандардите кои ќе придонесат за заштита на воздухот, водите, земјиштето и другите елементи на животната средина и природа, со максимална заштита на природните вредности и реткости во планскиот опфат.

Основен услов за намалување на влијанијата врз флората и фауната се примената на предвидените мерки за правилно управување со просторот, отпадните води, отпадот, бучавата, почвата, воздухот и др.

За намалување на влијанијата врз биолошката разновидност се препорачува:

- Во фазата на подготовка на проектна документација да се изврши мониторинг на состојбата со биолошката разновидност на предметната локација од страна на стручен експертски тим, со цел да се оцени состојбата со значајните растителни и животински заедници и видови кои се среќаваат во рамките и опфатот и непосредното опкружување, да ги идентификуваат можните влијанија од изградбата на фотоволтаични електроцентрали и да предложат мерки, доколку е можно, за намалување или избегнување на идентификуваните влијанија;
- Наодите и резултатите од експертските извештаи соодветно да се имплементираат на ниво на проектна документација, како и во фазата на изградба и користење на фотоволтаичните електроцентрали;

- На ниво на проект, примена на мерките за намалување на емисиите во медиумите и областите на животната средина, како и мерките за намалување на ризиците од несреќи и хаварии, како и редовно следење на објектите и активностите кои може да предизвикаат инцидентни состојби.

- Мерки за намалување на влијанијата врз пределот

За намалување на идентификуваните влијанија се препорачува имплементација на предвидените мерки врз почвата и врз биолошката разновидност.

За идентификуваните влијанија врз учесниците во сообраќајот на регионалниот пат Р1205 и на железничкиот сообраќај, се препорачува да се направи моделирање на правецот во кој би се движеле одбиените сончеви зраци, преку кои би се идентификувале периодите кога идентификуваните локации би биле изложени на рефлектирани сончеви зраци, во текот на денот, според годишното време. Според реализираното моделирање, инсталираните фотоволтаични панели кои се во склоп на ФВ централа да се подесат на начин што аголот под кој се насочени кон сончевите зраци би се прилагодувал на начин да ги избегнува идентификуваните локации на населените места и регионалниот пат.

Предвидените активности во планската документација да бидат во насока на зачувување и подобрување на естетските потенцијали на пределот. Со изработка на овој план за изградба на објекти за мултинаменски стопански комплекс во општина Градско просторот добива нова можност за урбанистичка разработка и реализација. Доколку се усвои планската документација и се препорачува примена на мерките за заштита на почвите и биолошката разновидност.

- Мерки за намалување на влијанијата врз материјалните добра

Имплементацијата на планот има позитивно влијание врз материјалните добра и затоа не се препорачуваат мерки за намалување на влијанијата врз материјалните добра.

- Мерки за намалување на влијанијата врз културното наследство

Согласно Законот за заштита на културното наследство („Сл. Весник на РМ“ бр. 20/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15, 192/15, 39/16, 11/18 и 20/19) се уредуваат видовите, категориите, идентификацијата, начинот на ставање под заштита и другите инструменти за заштита и користењето на културното наследство, правата и должностите на имателите и ограничувањата на правата на сопственост на културното наследство од јавен интерес.

Доколку при реализација на планот дојде до откривање на објекти, односно предмети од материјалната култура на Република Македонија, треба

да се постапи во согласност со одредбите според член 65 од Законот за заштита на културното наследство.

- Мерки за намалување на влијанијата од управување со отпад

Согласно Законот за управување со отпад, создавачите на отпад се должни во најголема мера да го избегнат создавањето на отпад и да ги намалат штетните влијанија на отпадот врз животната средина, животот и здравјето на луѓето.

- Во оперативната фаза на планираните објекти, градежниот отпад да се собира, селектира и истиот кој ќе нема употребна вредност да се превзема од страна на комуналното претпријатие или овластено правно лице;
- Комуналниот отпад да се собира во контејнери, а потоа комуналното претпријатие да врши евакуација;
- Трајното депонирање или одлагање на отпадот во планираниот опфат или надвор од предвидените садови за одлагање да биде најстрого забрането.

Овие елементи ќе овозможат спречување на загадувањето на почвите и на подземните води, а со тоа и на животната и работната средина воопшто

Задолжително е организирано депонирање на отпадот со контролиран транспортен систем. Заменетите соларни панели, треба да се спакуваат и означат правилно, а потоа да се предадат на компанија која ќе ги реупотреби, рециклира или третира и одложи на локација соодветна за таа намена. Во фазата на функционирање на централата за производство на електрична енергија, може да се очекува, евентуално дефект или оштетување на опремата од некоја природна непогода, при што потребна е нејзина промена, додека оштетената опрема треба да се превземе од компанија која ќе ја собере, селектира, транспортира и предаде на понатамошна преработка, а која ќе поседува лиценца за таа цел добиена од Управата за животна средина при Министерството за животна средина и просторно планирање.

Компанијата-инвеститор треба да склучи договор со лиценциран правен субјект за сервисирање на отпадоци од електрична и електронска опрема. Со тоа ќе се спречи загадувањето на почвите и на подземните води, а со тоа и на животната и работната средина воопшто.

- Мерки за намалување на влијанијата врз квалитетот на површинските и подземните води

Колку водите во одреден простор може да се сметаат за воден ресурс зависи од можноста за нивно искористување, односно можноста за реализирање на водостопански решенија со кои водите ќе се искористат за покривање на потребите од вода за населението, земјоделството, шумарството, транспортот и врските, локалниот и регионалниот развој, индустријата, енергетиката, заштитата на живиот свет, здравството, и економијата и друго за период од 30 години. Водата како ресурс ја има многу помалку од присутните води што треба да се има секогаш предвид при планирањето за нејзино искористување.

Стратегијата за користење и развој на водостопанството е условена од фактот дека Република Македонија е земја сиромашна со вода, поради што водата треба рационално да се користи и троши. Во развојот на водостопанството и водостопанската инфраструктура мора да се запази концептот на одржлив развој, кој е насочен кон рационално користење на природното богатство на земјата, а со тоа и подобрување на квалитетот на живеење.

Секој субјект е должен во текот на своите активности да превзема мерки, со кои ќе се спречи загадувањето на водите и да избегнува активности, кои би предизвикале ризици и негативни ефекти врз животната средина.

При реализација на предвидените активности на терен да се внимава да не дојде до искористување на земјиштето на начин и обем со кој би се загрозиле неговите природни вредности, квалитетот и количината и режимот на површинските и подземните води.

- Потенцијалната ерозија на земјиштето треба да се спречи со што е можно побрзо завршување на земјените работи и ископувања и нивно прекривање со вегетација. Мерките за контрола на ерозивните процеси за време на изградбата вклучуваат примена на оградувањата на нагибите;
- Пред почетокот на било какви градежни работи неопходно е приклучување на водоводна и канализациона мрежа;
- Канализациониот систем да биде решен по сепаратски систем (да биде одвоено одведувањето на фекални и атмосферски води);
- Соодветно управување со отпадот;
- Правилно складирање и чување на суровини за работа;
- Запазување на целите на животната средина и почитување на поставените стандарди.

За вакви објекти ако има потреба ќе се изработат програми за контрола и обезбедување на квалитетот на соодветните производни програми за миење и санација на опремата и просторот.

Имајќи во предвид дека со планот е планирана изведба на атмосферска и канализациона комунална инфраструктура има гаранции дека подземните води ќе бидат заштитени од загадување.

Собирањето и депонирањето на отпадните материи да се одлагаат во најблиската санитарна депонија.

Доколку, во времето на имплементација на планот се увиди потреба од воведување на дополнителни мерки на заштита на квалитетот на водите (површински и подземни), истите да се спроведат.

- Мерки за намалување на влијанијата од несреќи и хаварии

За намалување на можните влијанија предизвикани од несреќи и хаварии се препорачува имплементација на мерките дадени во планската документација, во фазата на изградба, што ќе овозможат минимизирање на евентуалните појави за несреќи и хаварии во оперативната фаза.

Мерките за намалување на можните влијанија предизвикани од несреќи и хаварии во текот на работата на мултинаменски стопански комплекс во општина Градско треба да бидат во насока на превентивни и континуирани контроли на сите потенцијални места, дефинирани како извори на можни хаварии, со инсталирање на соодветни системи за сигнализација.

- Мерки за заштита и спасување

Системот за заштита и спасување се остварува преку:

- Набљудување, откривање, следење и проучување на можните опасности;
- Ублажување и спречување на настанувањето на можните опасности;
- Известување и предупредување за можните опасности и давање упатства за заштита, спасување и помош;
- Едукација и оспособување за заштита, спасување и помош;
- Организирање на човечкиот потенцијал за заштита и спасување и воспоставување и одржување на другите форми на подготвеност за заштита, спасување и помош;
- Самозаштита, самопомош и заемна помош;
- Мобилизација и активирање на силите и средствата за заштита и спасување;
- Одредување и изведување на заштитните мерки;
- Спасување и помош;
- Отстранување на последиците од природни непогоди, епидемии, епизоотии, епифитотии и други несреќи, до обезбедување на основните услови за живот;
- Надзор на спроведувањето на заштитата и спасувањето;
- Давање на помош на подрачјата кои претрпеле штети од поголеми размери од природни непогоди, епидемии, епизоотии, епифитотии и други несреќи, а кои искажале потреба за тоа и
- Примање помош од други држави.

Заради, организирано спроведување на заштитата и спасувањето, учесниците во системот за заштита и спасување, донесуваат План за заштита и спасување од природни непогоди, епидемии, епизоотии, епифитотии и други несреќи. Планот се изработува врз основа на Процена на загрозеност од природни непогоди, епизоотии и епифитотии и други несреќи. Планот за заштита и спасување содржи превентивни и оперативни мерки, активности и постапки за заштита и спасување.

Мерките за заштита и спасување задолжително се применуваат:

- При планирањето и уредувањето на просторот и населбите;
- Во проектите за градби и технолошки процеси наменети за складирање, производство и употреба на опасни материи, нафта и нејзините деривати, енергетски гасови, јавниот сообраќај, црна и обоена металургија, како и за јавна, административна, културна и туристичко-угостителска дејност и

- При изградба на објекти и инфраструктурна мрежа.

- Мерки за заштита од пожар

Превентивните мерки за заштита и спасување од пожар, експлозии и опасни материи се активности, кои се планираат и спроведуваат со просторното и урбанистичкото планирање и со примена на техничките нормативи при проектирање и изградба на објектите, а се пропишани согласно Правилникот за мерки за заштита од пожари, експлозии и опасни материи („Сл. Весник на РМ” бр. 32/11).

Инвеститорот во проектната документација за изградба на градби, должен е да изготви посебен елаборат за заштита од пожар, експлозии и опасни материи и да прибави согласност за застапеност на мерките за заштита од пожар, експлозии и опасни материи.

Организацијата и спроведувањето на заштитата и спасувањето од пожар, која се остварува во рамките на системот за заштита и спасување се уредува со Законот за пожарникарство („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04), Уредбата за спроведување на заштитата и спасувањето од пожари („Сл. Весник на РМ” бр. 98/05) и Правилникот за мерки за заштита од пожари, експлозии и опасни материи („Сл. Весник на РМ” бр. 32/11).

Во однос на диспозицијата на противпожарната заштита, планскиот опфат, во случај на пожар ќе го опслужува противпожарната единица од Неготино или Велес. Во процесот на планирање потребно е да се води сметка за конфигурација на теренот, степен на загрозеност од пожари и услови, кои им погодуваат на пожарите: климатско-хидролошките услови, ружата на ветрови и слично, кои имаат влијание врз загрозеност и заштита од пожари.

Заради поуспешна заштита од ваквите појави се превземаат низа мерки за отстранување на причините за предизвикување на пожари, спречување на нивното ширење, гаснење и укажување помош при отстранување на последиците предизвикани со пожарите. Затоа потребно е планираната сообраќајна инфраструктура со хоризонталните и вертикалните елементи на коловозот да овозможи непречена интервенција на противпожарните возила, доводната мрежа на вода да е со капацитет кој овозможува напојување на надворешната хидрантска мрежа околу градбите, во согласност со ПП норми и стандарди, водењето на другата инфраструктура да е во инфраструктурни коридори, подземно поставени на дозволени безбедносни меѓусебни растојание, кое ќе се дефинира со основните проекти.

Громобранската инсталација да се реши согласно Правилникот за МК стандарди за заштита на објекти од атмосферски празнења („Сл. Весник на РМ” бр. 101/06). Во планирањето да се предвиди изработка на класична громобранска инсталација за заштита на објектите од електрични празнења.

- Мерки за заштита од природни катастрофи

Заштитата од урнатини, како превентивна мерка се утврдува во урбанистичките планови во текот на планирањето на просторот. Според постојните анализи и добиените резултати за сеизмичност на месното подрачје, а согласно очекуваните дејствија на земјотреси во иднина, основен степен на сеизмички интензитет во подрачјето изнесува 8° по МЦС.

Дефинирањето на сеизмичката опасност, всушност претставува дефинирање на економско-технички критериуми за прифатливо ниво на безбеденост на градежната конструкција за различни материјали на објектите.

За да се избегне сеизмичката опасност потребно е градбите да се градат според параметрите и критериумите за сеизмичка градба.

9. План на мерки за мониторинг на животната средина

За изработка на ефективен план за управување, неопходно е најнапред да се спроведе оценка на статусот на сите природни вредности вклучувајќи го и здравјето на човекот. Во следниот чекор се определуваат цели и приоритети за управување. Дали превземените мерки и активности ги даваат посакуваните резултати се утврдува преку континуиран мониторинг. Податоците од мониторингот ќе бидат основа за изработка на следниот план за управување. Според тоа, мониторингот е составен дел од кружниот процес на планирање на управувањето.

Основни цели на планот за мониторинг се:

- Подобрување на квалитетот на живеење и зголемување на животниот стандард;
- Заштита на животната средина со имплементација на Планот;
- Одржување на постојано ниво на флора и фауна;
- Подобрување на квалитетот на воздухот;
- Зачувување на квалитетот на почвата;
- Минимизирање на отпадот, рециклирање и негова повторна употреба;
- Минимизирање на појави од несреќи и хаварии.

Сепак, тоа најчесто се постигнува низ осмислени научни истражувања чија главна цел е да ги опишат процесите на екосистемите вклучувајќи ги и законите кои влијаат врз нив.

Еколошкиот мониторинг се однесува на последователни мерења во екосистемите со главна цел определување на трендови во компонентите, процесите или функциите.

Со секој предлог мерки за заштитата на животната средина потребно е да се изготви план за мониторинг на предложените мерки и мониторинг на животната средина. Во современото планирање на просторот, задачите на заштита на природата се усмерени особено на активно уредување и заштита на природата и животната средина, санирање на можните штети и повторно воспоставување на природната средина.

Што се однесува до изработката на Урбанистички план вон населено место Згрополци, за мултинаменски стопански комплекс во м.в. Тркало, КО Згрополци, општина Градско особено треба да се има во предвид близината на обработуваниот простор. Доколку при изработка на планот и уредувањето на просторот се дојде до одредени нови сознанија за природни реткости кои може да бидат загрозени потребно е да се преземат мерки за заштита согласно Законот.

Планот на мониторинг предвидува следење на следните параметри во животната средина:

- Следење на квалитетот и квантитетот на водите;
- Следење на квалитетот на водите;
- Следење на квалитетот на почвата;
- Следење на бучавата.

Со овој план ќе се овозможи:

- Потврда дека договорените услови при одобрување на проектот се соодветно спроведени;
- Управување со непредвидени влијанија и промени;
- Потврда дека влијанијата врз медиумите на животната средина се во рамките на предвидени или дозволени гранични вредности;
- Потврда дека со примена на мерките се врши заштита на животната средина, односно намалување на негативните влијанија.

10. Нетехничко резиме

Сите активности во просторот треба да се усогласат со насоките на Просторниот план на државата, особено значителните и оние кои се однесуваат на планирањето и изградбата на:

- државните инфраструктурни системи (патишта, железници, воздушен сообраќај, телекомуникации);
- енергетските системи, енерговоди и поголеми водостопански системи;
- градежните објекти важни за Државата;
- стопанските комплекси и оние кои се однесуваат на поголеми концентрации (слободни економски зони);
- капацитетите за користење на природните ресурси.

Просторните планови на регионите и подрачјата од посебен интерес и урбанистичките планови се усогласуваат со Просторниот план на Републиката, особено во однос на следните елементи:

- намената и користењето на површините;
- мрежата на инфраструктура;
- мрежата на населби;
- заштитата на животната средина.

Поволната поставеност на опфатот, во однос на општина Градско со постојните инфраструктурни системи, овозможува одржлив развој на стопанството за вакви и слични намени што ќе бидат во интегритет со еколошки чистиот предел. Во поглед на заштита треба да се почитува се она што значи стандард кој е зацртан генерално за населбите во најблиска околина. Со валоризацијата на овој простор ќе се зголеми неговата социјална и економска оправданост.

Исто така, градбата на енергетски објекти од обновливи извори на енергија ги подобрува перформансите на електроенергетската мрежа, го намалува увозот на електрична енергија и емисиите на стакленички гасови.

Начинот на употребата на земјиштето во рамките на проектниот опфат е условена од создадените вредности и чинители кои ја синтетизираат состојбата. Тука пред се, се мисли на чинителите од демографски стопански, економски и сообраќаен аспект. Со добрата сообраќајна врска, демографскиот раст и развој, економскиот раст на производството, се развива малото стопанство и потребата од изградба на нови и проширување на постојните капацитети, како и создавање услови за планирање на организирани простори на градба кои ќе бидат реализирани од страна на корисниците на земјиштето. Ова условува потреба од нови опфати со вакви содржини кои го детерминираат начинот на употребата на земјиштето во рамките на планскиот опфат.

Со искористувањето на електрична енергија преку производство на енергија (сончеви електрани) ќе се воведат стабилност во снабдувањето со електрична енергија, пред се во индустријата што ќе доведе до економски развој на сите региони во Република Македонија. Производството на електрична енергија ќе придонесе за сигурност во снабдувањето, ќе донесе

дополнителен извор на енергија и можност за раст на индустријата во одредени области. Исто така, ќе донесе и нови инвестиции кои се поволни за државата. Можноста за изградба на фотоволтаични електрани може да придонесе за економски бенефит на целиот регион. Планирањето на изградба на објект за производство на електрична енергија од обновлив извор ќе допринесе за енергетска стабилност, независност и економски развој.

Во функција на определбите за одржлив развој во енергетскиот сектор и искористување на алтернативните енергии, планот целосно се вклопува во планскиот развој на Република Македонија. По формирањето на градежните парцели и откуп на земјиштето, во рамки на истите планирано е да се постават фотонапонски панели, како компатибилна намена, со што предвидениот капацитет и планирано производство на електрична енергија, во регионот на општина Градско ќе дадат свој допринос во енергетскиот биланс на Државата, што всушност и претставува цел на овој Урбанистички план вон населено место Згрополци, за мултинаменски стопански комплекс во м.в. Тркало, КО Згрополци, Општина Градско.

Со овој план се формираат градежни парцели, со што ќе се создадат услови за утврдување на веќе постоечките индустриски капацитети со придружни содржини и поставување на фотонапонски панели и објекти за потребите на истите.

Планот предвидува 233826 м вкупна изградена површина.

Урбанистичкиот план вон населено место се донесува за плански опфат кој не е опфатен со генерален урбанистички план и со урбанистички план за село и ќе се изработи согласно член 16 од Законот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ” бр. 32/20 и 111/23).

Основа за изработка на Урбанистички план вон населено место Згрополци, за мултинаменски стопански комплекс во м.в. Тркало, КО Згрополци, Општина Градско се Услови за планирање на просторот издадени од Агенција за планирање на просторот со технички број Y41023 од ноември 2023 година, а кои се однесуваат на предметниот плански опфат и за кои од страна на Министерството за животна средина и просторно планирање е издадено Решение за Услови за планирање на просторот со архивски број УП1-15 2476/2023 од 28.11.2023 година.

Границата на планскиот опфат на Урбанистички план вон населено место Згрополци, за мултинаменски стопански комплекс во м.в. Тркало, КО Згрополци, Општина Градско и истата се движи како што следи:

- Започнува на најсеверната точка на КП 294 и се движи кон југозапад по североисточната граница на КП 57/1 поминувајќи ја нејзината најзападна точка до најјужната точка на КП 263 и КП 268 од каде почнува да се движи по југозападните страни на КП 263 и КП 254/2, по што повторно доаѓа до КП 57/1, односно нејзината северозападна страна, па се до најсеверната точка на КП 294 од каде што започна планскиот опфат.

Во своите граници планскиот опфат целосно ги опфаќа катастарските парцели:

- дел од КП 57/1 со површина од 301207м², КП 57/2 со површина од 123м², КП 54/3 со површина од 1976м², КП 54/4 со површина од 1802м², КП 54/2 со површина од 3243м², дел од КП 263 со површина од 25206м² и дел од КП 55/1 со површина од 44м², сите во КО Згрополци, Општина Градско.

Површината на планскиот опфат во рамки на опишаните граници изнесува вкупно 33,36 ха, односно 333601м².

Предметниот плански опфат е со површина од 333601м², односно 33.36 ха со градби и наменска употреба на земјиштето со следните основни класи на намена:

- Г1.1.Базна и преработувачка хемиска индустрија: производство на пестициди и вештачки ѓубрива-градби и постројки на хемиската индустрија,
- Е1.8.Инфраструктури за пренос на електрична енергија (трафостаница),
- Е1.1.Сообраќајни патни инфраструктури (сообраќајни површини),
- НЗ-Неизградено земјиште.

Друга категорија на земјиште на овој простор е неизградено земјиште со вкупна површина од 89699м² или 26,89% од територијата во границите на планскиот опфат.

Во рамките на предметниот плански опфат, при инвентаризација на содржините и функциите на теренот, евидентирани се 25 објекти.

Во рамките на планскиот опфат има асфалтни и земјени коловози. До планскиот опфат се пристапува преку југозападната страна на планскиот опфат, преку регионален пат Р1102 оформен со катастарска парцела.

Во рамките на планскиот опфат на Урбанистички план вон населено место Згрополци, за мултинаменски стопански комплекс во м.в. Тркало, КО Згрополци, Општина Градско нема објекти со намена домување.

Во планскиот опфат нема евидентирано градби кои влијаат на економскиот развој на општина Градско.

Во предметниот плански опфат нема објект со намена здравство.

Во предметниот плански опфат нема објекти со намена образование.

Во предметниот плански опфат нема објекти со намена спорт и рекреација.

Во рамките на планскиот опфат според известувањето со бр. 17-1490/2 од 16.05.2023 година, добиено од Управа за заштита на културното наследство, Министерство за Култура, Скопје, констатирано е дека на подрачјето на планскиот опфат нема заштитени добра и и добра за кои основано се смета дека претставуваат културно наследство.

Во предметниот плански опфат има зеленило кое не претставува заштитно природно наследство.

До предметниот плански опфат нема водоводна инфраструктура.

До предметниот плански опфат нема фекална канализација.

До предметниот плански опфат нема атмосферска канализација.

Од електро-енергетски мрежи и објекти евидентирано е следното: Согласно дописот од Мепсо АД со бр. 11-2659/1 од 28.04.2023 година, предметниот плански опфат се пресекува со ЕЕ објекти на АД Мепсо:

- 110кВв далекуводи кои се вградени во урбанистичкиот план, за кои треба да се запази заштитниот појас од по 12м од оската на кабелскиот вод.

Согласно дописот од ЕВН - Електродистрибуција ДООЕЛ Скопје со бр. 10-22/4-117 од 08.05.2023 година, нема електрична мрежа во сопственост на ЕВН во рамки на планскиот опфат.

Во планскиот опфат има трансформаторска станица ТС Згрополци во сопственост на Метрудхем ДООЕЛ Скопје.

На локалитетот нема изведено јавно осветлување.

Во близина на планскиот опфат има постоечка телекомуникациска инфраструктура, која е евидентирана во графичките прилози согласно дописот од Телеком бр. 51693 од 28.04.2023 и дописот од А1 со бр. 11-2360/1 од 26.04.2023 година.

Во границите на планскиот опфат не постои вреловодна мрежа.

Во границите на планскиот опфат, согласно податоците добиени од ГАМА, нема изградено гасоводна мрежа.

Фотоволтаична намена и развој на загадувачки капацитети

По регулација на имотно-правните односи се планира изградба на фотоволтаична централа со моќност од 20 MW за производство на електрична енергија на дадената локација со соодветна намена Е1.13 која ќе биде во функција на одржливиот развој преку производство на енергија од обновливи извори (сончева енергија) што преставува стратешки потег во обезбедување на енергетска независност како и зачувување на земјиштето од загадување. По регулација на имотно правните односи сите објекти со карактер на загадувачка индустрија ќе бидат отстранети согласно применливата законска регулатива, а на нивно место ќе биде поставена фотоволтаична инсталација. Фотоволтаичните центри со својот технолошки процес на производство на електрична енергија не влијаат на загадувањето на човековата околина. Воедно, како дел од проектот за изградба на фотоволтаична централа во план е реконструкција на постоечката 110КВа трафостаница која ќе ги опслужува потребите на фотоволтаичната централа.

Еден дел од КП 57/1, КО Згрополци со големина од околу 4 хектари каде што постојат објекти од административно деловен карактер и магацински простор ќе бидат резервирани за објекти кои по изградбата на фотоволтаичната централа ќе се наменат за развојна лесна загадувачка индустрија со зголемена потреба од електрична енергија и само-одржливост која ќе биде развиена и ќе работи во поддршка со енергијата од обновливи извори од фотоволтаичната инсталација на истата парцела.

Урбанистичкиот план со доследна примена на актуелната законска и подзаконска регулатива, треба да предложи развој што ќе овозможи подобар

степен на искористеност на градежното земјиште и можност за планирање на просторот (организација, уредување и изградба на објекти).

Урбанизацијата на конкретниот плански опфат ќе предизвика позитивни импулси и ефекти врз целото општество од аспект на повисока развиена свест за развој на капацитети за производство на електрична енергија од обновливи извори на енергија.

Производство на електрична енергија од обновливи извори е приоритетен и економски оправдан процес. Со користењето на обновливи извори на енергија се зачувува животната средина и се развива Еколошката свест. Со тоа треба да се создадат услови за стимулација на вкупниот развој и привлекување на можни инвеститори на различни објекти, усогласена со програма на потенцијалниот инвеститор на градбите, кој има јасна визија на идната концепција на планското решение, неговата функционалност, диспозиција и капацитетот на планираните градби на предметната локација, нивната економска исплатливост, покриеност со соодветна техничка документација и отпочнување на изведбени работи за реализацијана проектот.

Намена

Согласно параметрите зададени со Условите за планирање на просторот и Планската програма, за просторот опфатен со предметниот урбанистички план вон населено место се планира развој со следниве класи на намена:

- Г - Рударство, енергетика, индустрија

Г1 - Производство на енергија и тешка и загадувачка индустрија

- Е - Инфраструктури

Е1.1 - Сообраќајни патни инфраструктури

Е1.8 - Инфраструктури за пренос на електрична енергија

- Д - Зеленило, рекреација и меморијални простори

Д2.2 - Зелени тампон зони помеѓу некомпатибилни наменски зони.

Планскиот опфат претставува еден блок и истиот се разработува во една целина.

Врз основа на Планската програма, планот предвидува наменска употреба на земјиштето, односно класи на намени согласно Условите за планирање на просторот.

Г - Рударство, енергетика, индустрија 21,15 ха

Со поединечна класа на намена Г1 - Производство на енергија и тешка и загадувачка индустрија ангажирани се 64,6% од површината во границите на планскиот опфат или 215586м.

Во планскиот опфат се планираат 2 (две) градежни парцели со поединечна класа на намена Г1 - Производство на енергија и тешка и загадувачка индустрија.

За овие градежни парцели зададен е услов за понатамошна разработка со урбанистички проект за парцелирано градежно земјиште.

Е1 - Сообраќајни, линиски и други инфраструктури

- Е1.8 - Инфраструктури за пренос на електрична енергија

- Е1.13 - Површински соларни и фотоволтаични електрани

- И сите останати поединечни класи на намена од класата на намена Е1.
Г2 - Лесна преработувачка и помалку загадувачка индустрија и помалку загадувачки постројки за производство на енергија
- Сите поединечни класи на неман од класта на намена Г2.
Б4 - Деловни и комерцијални дејности во големи канцелариски згради
- Сите поединечни класи на неман од класта на намена Б4.
Дополнителен услов за реализација е предвидување на зеленило во склоп на градежната парцела, со минимална застапеност од 20% во однос на површината на градежната парцела, а во склад со одредбите на Законот за урбано зеленило („Сл. Весник на РМ” бр. 11/18 и 42/20).

Е - Инфраструктури 2,26 ха

Со поединечна класа на намена Е1.8 - Инфраструктури за пренос на електрична енергија /трансформаторска станица/ ангажирани се 1,8% од површината во границите на планскиот опфат или 5997м.

Во планскиот опфат се планира 1 (една) градежна парцела со поединечна класа на намена Е1.8 - Инфраструктури за пренос на електрична енергија.

Во рамки на градежните парцели со оваа намена може да се предвидуваат комплементарни и компатибилни намени. Како компатибилни намени се предвидени:

Е1 - Сообраќајни, линиски и други инфраструктури Е1.13 - Површински соларни и фотоволтаични електрани

- И сите останати поединечни класи на намена од класата на намена Е1.

Г2 - Лесна преработувачка и помалку загадувачка индустрија и помалку загадувачки постројки за производство на енергија

- Сите поединечни класи на неман од класта на намена Г2.

Б4 - Деловни и комерцијални дејности во големи канцелариски згради

- Сите поединечни класи на неман од класта на намена Б4.

Со поединечна класа на намена Е1.1 - Сообраќајни патни инфраструктури ангажирани се 5,0% од површината во границите на планскиот опфат или 16697м.

За овие површини не се планираат градежни парцели.

Д - Зеленило, рекреација и меморијални простори 9,53 ха.

Со поединечна класа на намена Д2.2 - Зелени тампон зони помеѓу некомпатибилни наменски зони ангажирани се 28,6% од површината во границите на планскиот опфат или 95321м.

За овие површини не се планираат градежни парцели.

*Напомена: Согласно Законот за Енергетика, член 203, став 1 („Сл. Весник на РМ” бр. 96), не се дозволува изградба и изведување на други работи, засадување на растенија и дрвја на земјиште под, над и покрај енергетски објект, уреди и постројки, со кои се нарушува процесот на производство, пренесување и дистрибуција на енергија или се загрозува безбедноста на луѓето и имотот.

Нумерички податоци на ниво на блок/опфат

- Површина на плански опфат 333601м

- Површина на градежни парцели 221583м²

- Дозволена површина за градење 154640м

- Вкупна изградена површина 233826м
- Процент на изграденост 46,4%
- Коефициент на искористеност 0,70.

Инфраструктурата ја дефинираат следните водови:

- Сообраќајно поврзување;
- Водоснабдување;
- Канализациона и атмосферска мрежа;
- Електрична и ПТТ мрежа.

Сообраќајниот пристап до локалитетот е од јужната страна на планскиот опфат, преку постоечка клучка на регионален пат Р1102 (патен правец Велес - Неготино), од каде е испланирана индустриска улица со завршеток со кружен тек, преку која пристапуваат сите три градежни парцели.

За самиот сообраќаен пристап, иако постоечки, изработен е сообраќаен проект, со кој се потврдува дека ги запазува сообраќајните нормативи и може да продолжи да го опслужува локалитетот.

Индустриската улица граничи со сите три градежни парцели и е со номинална широчина на профил:

- Коловоз 4 x 3,50м = 14,0м
  - Тротоари 2 x 2,50м = 5,0м
  - Велосипедски патеки 2 x 2,0м = 4,0м
- Вкупно 23,0м.

Останати сообраќајни површини во рамки на планскиот опфат се површината на регионалниот пат, заедно со клучката. Профилот на истите е променлив во зависност од позицијата, па така на коловозот на самиот пат се движи од 6,7м до 10,0м, додека на самите коловозни ленти на сообраќајната клучка се движи од 4,5м до 6,0м.

Паркирањето да се реши во рамки на сопствена парцела. Потребниот број на паркинг места ќе се утврди со проектна документација во зависност од специфичните потреби, локација и услови во која спаѓаат градбите, согласно Правилникот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ” бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23). Обезбедувањето на потребниот број на паркинг места претставува услов за максимално изградена површина.

Фактичкиот потребен број на паркинг места ќе се утврди во понатамошните фази - со проектна документација во зависност од потребите за градбите и специфичните услови кои произлегуваат од нивната намена, а за секоја градежна парцела поединечно. Паркирањето да се реши во рамките на самите градежни парцели.

Согласно намените во планскиот опфат потребен е приклучок за водоснабдување, односно за намената Г1.2 - Базна и преработувачка хемиска индустрија: производство на пестициди и вештачки ѓубрива - градби и постројки на хемиската индустрија потребен е приклучок за водоснабдување за индустријата, како и за трафостаницата со изградба на уравни зграда, со што истото ќе биде решено од сопствен бунар во рамки на градежната парцела.

Поради приклучокот на водоводна мрежа се појавува потребата од фекална канализација, истата ќе биде испланирана со самата разработка на градежните парцели, во рамки на истите, за која потребно е задолжително да се предвиди пречистителна станица за третман на отпадните води.

Реципиент на пречистените води е река Вардар.

Атмосферската канализација ќе ги евакуира отпадните атмосферски води од кровните површини на објектите, дворните површини, од површините на улиците и зелените површини.

Атмосферската канализација да се предвиди со разработка на градежните парцели, реципиент на атмосферските води е река Вардар, додека дополнително е предвиден атмосферски вод на индустриската улица со големина $\Phi 300$. Атмосферската канализација ќе биде усогласена со конфигурацијата на теренот.

Покрај планскиот опфат поминува река Вардар, за која е предвиден заштитен крајбрежен појас од 50м, во рамки на кој не се предвидени површини за градење.

Поврзувањето со постојната електроенергетска мрежа ќе биде детално разработено во понатамошните фази - при изработка на основни проекти. Истото треба да се реализира во соработка со правните субјекти кои управуваат со електроенергетските мрежи. Во близина на планскиот опфат поминува надземен 10(20)кв вод кој нема никакво влијание врз планското решение, додека во рамки на опфатот има постојни 110кв водови во сопственост на Мепсо, за кој е запазен заштитен појас со широчина од 12м од оската на водот или вкупно 24м.

Во близина на планскиот опфат има постоечка телекомуникациска инфраструктура, согласно добиениот допис од страна на Телеком АД и А1 Македонија, како и телекомуникациски вод во сопственост на МВР, останатите оператори не располагаат со постоечка инфраструктура, па затоа е испланиран нов во рамки на индустриската улица.

За реализација на системот за заштита на животната средина потребно е да се почитува следното:

- Спроведување на постојните закони и прописи со кои се заштитува просторот, ресурсите и националното богатство;
- Организирање и уредување на просторот со цел да се постигне севкупен развој;
- Утврдување на насоката и критериумите за уредување на просторот надвор од градежните подрачја со помош на стручни упатства од ресорите на земјоделството, шумарството и водостопанството, како и заштитата на животната средина. Неопходно е да се посвети поголемо внимание на планирањето на инфраструктурните коридори и објекти со приоритетно користење на постојните траси и помалку вредни простори;
- Изградба на современа инфраструктура;
- Зачувување на амбиенталните и естетските потенцијали на просторот;
- Селектирано и организирано депонирање на отпадот во депонија;

- Загадувачот е должен да ги надомести трошоците за отстранување на опасноста од загадување на животната средина, да ги поднесе трошоците за санација, како и да ја стави во функција животната средина во состојба како пред оштетувањето;
- Помошните и придружните градежни објекти (магацински објекти за материјали, алати, гориво и други помошни објекти), кои ќе се користат во фазата на изградба, треба да бидат лоцирани на помали растојанија поради зачувување на пределот и
- Доследно спроведување на планот.

По регулација на имотно-правните односи се планира изградба на фотоволтаична централа со моќност од 20 MW за производство на електрична енергија на дадената локација со соодветна намена E1.13 која ќе биде во функција на одржливиот развој преку производство на енергија од обновливи извори (сончева енергија) што преставува стратешки потег во обезбедување на енергетска независност како и зачувување на земјиштето од загадување. По регулација на имотно правните односи сите објекти со карактер на загадувачка индустрија ќе бидат отстранети согласно применливата законска регулатива, а на нивно место ќе биде поставена фотоволтаична инсталација. Фотоволтаичните центри со својот технолошки процес на производство на електрична енергија не влијаат на загадувањето на човековата околина. Воедно, како дел од проектот за изградба на фотоволтаична централа во план е реконструкција на постоечката 110КВа трафостаница која ќе ги опслужува потребите на фотоволтаичната централа.

Еден дел од КП 57/1, КО Згрополци со големина од околу 4 хектари каде што постојат објекти од административно деловен карактер и магацински простор ќе бидат резервирани за објекти кои по изградбата на фотоволтаичната централа ќе се наменат за развојна лесна незагадувачка индустрија со зголемена потреба од електрична енергија и само-одржливост која ќе биде развиена и ќе работи во поддршка со енергијата од обновливи извори од фотоволтаичната инсталација на истата парцела.

Согласно Студијата за заштита на природното наследство, изработена за потребите на Просторниот план на Република Македонија, на просторот кој е предмет на разработка нема регистрирано ниту евидентирано природно наследство.

Во зоната на бунарите се забранува сервисирање на моторни возила, пасење на стока, закопување на умрени животни, складирање на отпад, испуштање на материи кои по својот состав се опасни и штетни, употреба на агрохемиски средства, изградба на септички јами, копање на канали, изведување на земјени работи и сл. При лоцирањето на бунарите да се почитува Законот за води за одредување на заштитните зони на бунарите.

Бидејќи водоснабдувањето со вода ќе се врши од подземен бунар, потребно е да се направат испитувања со кои ќе се утврди и квалитетот на водата, односно дали физичко-хемиските и бактериолошки карактеристики на водата ќе одговараат за соодветната намена.

Во поглед на создавање на отпад, бучава, загадување на воздухот, загадување на почвата од работата на трафостаницата, подетална анализа од евентуалните влијанија врз животната средина ќе се разгледаат во понатамошните фази преку изработката на студиите за Оценка за влијанието на животната средина или елаборатите за заштита на животната средина што се законска обврска.

Со третман на санитарно-отпадните води ќе се врши пречистување пред нивно испуштање во реципиентот со што ќе се заштити животната средина од еколошки аспект. За правилно работење на пречистителната станица потребно е да се изведе одделна канализациона мрежа и тоа:

- Канализациона мрежа од санитарна вода;
- Атмосферска мрежа од кровови на објекти;
- Атмосферска мрежа од улици, паркинзи и манипулативен простор со завршно пречистување во маслофаќач.

Да се контролира квалитетот на пречистените отпадни води, пред испуштање во најблискиот реципиент, со цел да се усогласат вредностите на концентрацијата на материите присутни во пречистената отпадна вода со пропишаните гранични вредности на максимално дозволените концентрации на материите присутни во реципиентот.

Основни критериуми од аспект на заштитата на водите согласно Законот за водите („Сл. Весник на РМ” бр. 87/08, 6/09, 161/09, 83/10, 51/11, 44/12, 23/13, 163/13, 180/14, 146/15 и 52/16) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 151/21); согласно кои треба да биде изготвена проектна документација се следните:

- Заради заштита на коритата и бреговите на природните водотеци, езерата и акумулациите, се забранува изградба на постројки и објекти во крајбрежните земјишта освен со водостопанска согласност;
- Заради заштита и спречување на оштетување на водостопански објекти и постројки, се забранува да се изведуваат градби или да се вршат работи со кои се оштетуваат објектите и постројките;
- Местоположбата на постројките и објектите треба да биде надвор од крајбрежниот појас во широчина од 50 метри зад линијата на допирање на педесетгодишната вода кај нерегулираните водотеци, односно зад ножицата на насипот кај регулираните водотеци, а во населените места ширината на крајбрежниот појас ја определува советот на општината, по предлог на градоначалникот на општината, по претходна согласност на органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина;
- Заради заштита и спречување од оштетувања на водостопански објекти и постројки, се забранува да се копаат и дупчат бунари на растојание помало од 20 метри од ножицата на одбрамбените насипи;
- Изведувањето на водостопанските објекти и постројки да се врши во согласност со прифатени современи техники и стандарди, при лагодени на научно - техничкиот развој на начин кој нема да предизвика негативно влијание врз режимот на водите и врз корисниците.

Во поглед на озеленувањето, да се планираат соодветни профили на дрвореди покрај објектите. Изборот на зеленило треба да се усогласи со условите за заштита и негова намена. Диспозицијата на високите дрвја да биде усогласена со трасите на подземните инсталации, додека изборот на видот на озеленувањето да биде во согласност со условите во работната средина, односно способноста на повеќе апсорпција на штетни гасови и кои немаат посебен третман за одржување. Согласно Законот за урбано зеленило, процентуалната застапеност на зелената површина да се дефинира со Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање зависно од локацијата, намената и големината на градежната парцела.

Кога станува збор за мониторинг за животната средина се дава можност за испитување, оценување и системско набљудување на загадувањето и состојбата на медиумите во животната средина како и идентификација и регистрација на изворите на загадување. Планот на мониторингот претставува алка помеѓу сите вклучени страни и претставува основа за надлежните институции во кој ќе го контролираат процесот на спроведување на законската регулатива и да донесуваат одлуки.

Најголем бенефит во спроведувањето на стратегиската оценка на животната средина е во вклучување на аспектите од полето на социјалата, економијата и животната средина, меѓусебната соработка, развој на регионалните цели и целите за одржлив развој и заштита на животната средина и луѓето.

11. Прилози

Листа на национална законска регулатива

1. Закон за животна средина („Сл. Весник на РМ“ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18)) и („Сл. Весник на РСМ“ бр. 89/22 и 171/22);
2. Уредба за определување на проектите и за критериумите врз основа на кои се утврдува потребата за спроведување на постапката за оцена на влијанијата врз животната средина („Сл. Весник на РМ“ бр. 74/05);
3. Уредба за стратегиите, плановите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапката за оцена на нивното влијание врз животната средина и врз животот и здравјето на луѓето („Сл. Весник на РМ“ бр. 153/07);
4. Уредба за содржината на извештајот за стратегиска оцена на животната средина („Сл. Весник на РМ“ бр. 153/07);
5. Уредба за критериумите врз основа на кои се донесуваат одлуките дали определени плански документи би можеле да имаат значително влијание врз животната средина и врз здравјето на луѓето („Сл. Весник на РМ“ бр. 144/07);
6. Уредба за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина („Сл. Весник на РМ“ бр. 147/08);
7. Закон за просторно и урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ“ бр. 199/14, 44/15, 193/15, 31/16, 163/16, 64/18, 168/18 и 32/20);
8. Законот за квалитет на амбиентниот воздух („Сл. Весник на РМ“ бр. 100/12-пречистен текст, 10/15 и 146/15);
9. Правилник за критериумите, методите и постапките за оценување на квалитетот на амбиенталниот воздух („Сл. Весник на РМ“ бр. 67/04);
10. Закон за водите („Сл. Весник на РМ“ бр. 87/08, 6/09, 161/09, 83/10, 51/11, 44/12, 23/13, 163/13, 180/14, 146/15 и 52/16) и („Сл. Весник на РСМ“ бр. 151/21);
11. Уредба за класификација на водите („Сл. Весник на РМ“ бр. 18/99);
12. Уредба за категоризација на водотеците, езерата, акумулациите и подземните води („Сл. Весник на РМ“ бр. 18/99 и 71/99);
13. Уредба за класификација на водите („Сл. Весник на РМ“ бр. 18/99);
14. Закон за отпад („Сл. Весник на РСМ“ бр. 216/21);
15. Листа на отпади („Сл. Весник на РМ“ бр. 100/05);
16. Закон за заштита од бучава во животната средина („Сл. Весник на РМ“ бр. 79/07, 124/10, 47/11, 163/13 и 146/15);
17. Одлука за утврдување во кои случаи и под кои услови се смета дека е нарушен мирот на граѓаните од штетна бучава („Сл. Весник на РМ“ бр. 64/93);

18. Закон за заштита на културното наследство („Сл. Весник на РМ” бр. 20/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15, 192/15, 39/16, 11/18 и 20/19);
19. Закон за заштита на природата („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14, 146/15, 63/16 и 113/18) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 121/21);
20. Закон за безбедност и здравје при работа („Сл. Весник на РМ” бр. 92/07, 136/11, 23/13, 25/13, 137/13, 164/13, 158/14, 15/15, 129/15, 192/15, 30/16 и 27/18).

Листа на релевантни ЕУ директиви

Директиви на ЕУ ипфатени во Национална стратегија за апроксимација во животната средина (2008). Релевантни се и нивните измени и дополнувања:

1. Рамковна директива за отпад (2006/12/ЕС)
2. Рамковна директива за квалитет на амбиентен воздух (96/62/ЕС), дополнета со Регулативата (ЕС) 1882/2003
3. Рамковна Директива за вода (2006/60/ЕС) дополнета со Одлуката 2455/2001/ЕС
4. Директива за вода за пиење (98/83/ЕС) дополнета со Регулативата (ЕС) 1882/2003
5. Директива за испуштање на опасни супстанции во водите (76/464/ЕЕС) дополнета со Директивата (91/692/ЕЕС и 2000/60/ЕС) е биде отповикана со Рамковната директива за води (2000/60/ЕС) од 22.12.2007, освен член 6, кој беше отповикан на 22.12.2000.
6. Директива за мерење на квалитетот на водата за пиење (79/869/ЕЕС) дополнета со Директивите 81/855/ЕЕС, 91/692/ЕЕС, и Регулативата (ЕС) 807/2003 ќе биде отповикана со Рамковната директива за води (2000/60/ЕС) од 22.12.2007)
7. Директива за Стратешка оценка на животна средина (2001/42/ЕС)
8. Директива за пристап на информации за животната средина (2003/4/ЕС)

Додаток

Врз основа на член 65 став (6) од Законот за животната средина (Сл. Весник на РМ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 42/16), Општина Градско, на ден 25.10.2016 година, донесе

Одлука за спроведување на стратегиска оцена

1. За планскиот документ Урбанистички план вон населено место Згрополци, за мултинаменски стопански комплекс во м.в. Тркало, КО Згрополци, Општина Градско, кој го донесува општина Градско потребно е да се спроведе стратегиска оцена на влијанието врз животната средина согласно член 65 од Законот за животната средина.
2. Како органи засегнати од имплементација на планскиот документ Урбанистички план за село Градско, општина Градско се определуваат следните: општина Градско, Министерство за животна средина и просторно планирање, Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство, ЕВН, Министерство за транспорт и врски, Министерство за економија.
3. За планскиот документ Урбанистички план вон населено место Згрополци, за мултинаменски стопански комплекс во м.в. Тркало, КО Згрополци, Општина Градско, за чија изработка е одговорно УРБАН ПРОЕКТИНГ ДООЕЛ Велес, а го донесува општина Градско, донесувањето на планскиот документ Урбанистички план вон населено место Згрополци, за мултинаменски стопански комплекс во м.в. Тркало, КО Згрополци, Општина Градско ќе има влијание врз животната средина.
4. Обемот на извештајот за стратегиска оцена треба да ги опфати следните аспекти: влијание врз подземните и површинските води, влијание врз почвата, влијание по однос на генерирање на комунален и градежен отпад и влијание од несреќи и хаварии.
5. Одлуката заедно со формуларите за определување на потребата од спроведување на стратегиска оцена се објавува на веб страната на општина Градско на следната веб адреса/и: www.gradsko.gov.mk

Бр.
Место Општина Градско

Име и презиме
Градоначалник
Киро Нацков

СЕКТОР ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ
SEKTORI I PLANIFIKIMIT HAPËSINOR

Арх.бр./Nr. Arkivi. УП1-15-1437/2024

Дата/Data: 14-11-2024

До: Општина Градско
ул.„Александар Македонски“ бр.70А
1420 Градско
Република Северна Македонија

Deri te: Komunës e Gradskos
Rruga "Aleksandar Makedonski" nr.70A
1420 Gradsko
Republika e Maqedonisë së Veriut

Предмет: Известување
Врска: ваш арх.бр. 12-110 од 16.07.2024 год.

Lënda: Njoftim
Lidhja: Nr. juaj 12-110 nga data 16.07.2024

Почитувани,

Të nderuar,

Во врска со Вашето барање доставено до Министерство за животна средина и просторно планирање - Сектор за просторно планирање под бр.УП1-15-1437/2024 од 18.07.2024 год. поврзано со постапка за носење на планска документација на Урбанистички план вон населено место Згрополци, за мултинаменски стопански комплекс во м.в. Тркало, КО Згрополци – Општина Градско, Ве известуваме дека согласно Законот за животната средина ("Сл.весник на РМ" бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18 и "Сл.весник на РСМ" бр. 89/22 и 171/22) Вашата Одлука за спроведување на Стратегиска оцена на влијанието врз животната средина бр. 12-110 од 16.07.2024 год. и Формуларот бр. 12-110 од 16.07.2024 год., Министерството за животна средина и просторно планирање ги прифаќа.

Në lidhje me kërkesën tuaj të dërguar në Ministrinë e mjedisit jetësor dhe planifikimit hapësinor - Sektori për planifikim hapësinor me nr. UP1-15-1437/2024 nga data 18.07.2024, e cila lidhet me procedurën për miratimin e dokumentacionit planifikues për Planin Urban jashtë vendbanimit Zëgropolcë, për kompleksin shumëqëllimor në v.q. Tërkalo, KK Zëgropolcë – Komuna e Gradskos, Ju informojmë se, në përputhje me Ligjin për mjedisin jetësor ("Gazeta Zyrtare e RM" nr. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 dhe 99/18 dhe "Gazeta Zyrtare e RMV" nr. 89/22 dhe 171/22), Vendimi juaj për realizimin e Vlerësimit strategjik të ndikimit në mjedisin jetësor me nr. 12-110 nga data 16.07.2024 dhe Formularin nr. 12-110 nga data 16.07.2024, Ministria e mjedisit jetësor dhe planifikimit hapësinor i pranon.

СЕКТОР ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ
SEKTORI I PLANIFIKIMIT HAPËSINOR

Одлуката заедно со формуларите задолжително се објавуваат на веб страната на органот кој го подготвува и носи планскиот документ.

Vendimi së bashku me formularët detyrimisht të publikohen në faqen e internetit të organit që përgatit dhe miraton dokumentin planifikues.

Со почит,

Me respekt,

МИНИСТЕР/ MINISTËR
zet Mexhiti

Изработил/Përpiloi: Зарије Абази/Zarije Abazi, помлад соработник/bashkëpunëtor i ri
Контролирал/Kontrollloi: Дајана Марковска Ристеска, помошник раководител на сектор/ndihmës udhëheqës i sektorit
Одобрил/Miratoi: Nebi Rexhepi, раководител на сектор/udhëheqes sektori

Одобрил/Miratoi: Resmî Eјupi/Ресми Ејупи, Државен секретар/Sekretar shtetëror
Согласен /Me pëlqim të: Недим Рама/Nedim Rama, посебен советник на Кабинет на министер/këshilltar i posaçëm i kabinetit të ministrit

Согласен /Me pëlqim të: Хусамед Агушовски/Husamed Agushovski, посебен советник на Кабинет на министер/këshilltar i posaçëm i kabinetit të ministrit

Користена литература

- Просторен план на РМ, 2004;
- Урбанистички план вон населено место Згрополци, за мултинаменски стопански комплекс во м.в. Тркало, КО Згрополци, општина Градско;
- Услови за планирање на просторот;
- Директива за стратегиска оцена на животна средина (2001/42/ЕС);
- Домашни и меѓународни документи, планови, програми и стратегии;
- Достапни искуства и практики.